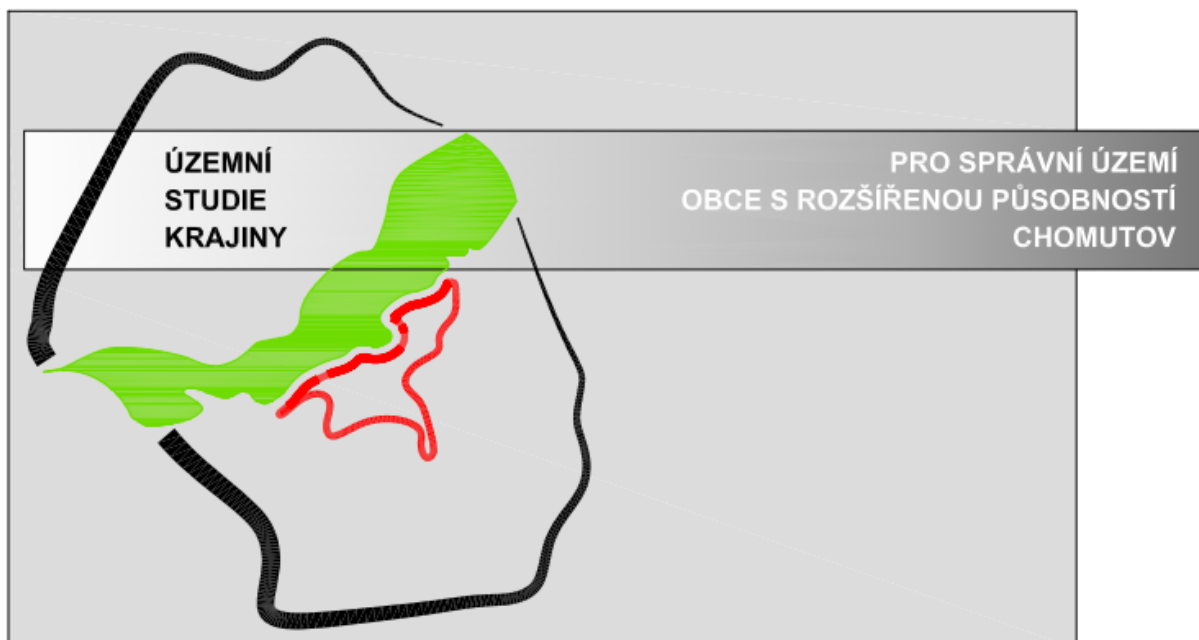

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

ING. ROMAN BUKÁČEK
STUDIO B+M
PROJEKTOVÁNÍ, OCHRANA KRAJINY
NA ÚVOZE 32, ŽDĀR NAD SÁZAVOU

ING. EVA JONEŠOVÁ
ZAHRADNÍ A KRAJINÁŘSKÁ ARCHITEKTURA
PUTIMOV 75, 393 01 PELHŘIMOV

ING. ARCH. LADISLAV KOMRŠKA
ARCHITEKTONICKÝ ATELIER
PRAHA 4, MLADENOVŮVA 3234

ING. PAVEL MUSIOL
EPS - PORADENSKÉ SLUŽBY
V OBLASTI EKOLOGIE
VČETNĚ PROVÁDĚNÍ STUDIÍ A PROJEKTŮ
VELHARTICE 183

EKOTOXA s.r.o.
BRNO - ČERNÁ POLE, FIŠOVA 403/7
ING. MARTIN JAROŠ

Územní studie krajiny

září 2019

Název dokumentace:

Územní studie krajiny pro správní obvod obce s rozšířenou působností Chomutov (dále ORP Chomutov)

Fáze dokumentace:

Návrh územní studie krajiny

Územní studie krajiny (dále ÚSK) je pořizována jako územní studie ve smyslu § 25 a § 30 zákona č. 183/2006 Sb, o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších úprav.

Pořizovatel:

Magistrát města Chomutova

Projektant:

Hlavní projektant

Ing. arch. Ladislav Komrská
autorizovaná osoba se všeobecnou autorizací

Autorský tým:

- **Ing. Eva Jonešová**
autorizovaný architekt pro obor krajinářská architektura
- **Ing. Roman Bukáček**
specialista pro hodnocení krajinného rázu, krajinného inženýrství a krajinné mapování
- **Ing. Pavel Musiol**
autorizovaná osoba územních systémů ekologické stability
- **Ing. Martin Jaroš**
autorizovaná osoba pro obor stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství

Struktura návrhu ÚSK je vytvořena dle Zadání územní studie krajiny, (dále Zadání) jehož požadavky jsou z věcného a obsahového hlediska pro její zpracování závazné.

Nedílnou součástí ÚSK jsou doplňující průzkumy a rozborů včetně převzaté databáze Územně analytických podkladů ORP Chomutov. Pro návrhovou část ÚSK pak byly z fáze doplňujících průzkumů a rozborů převzaty pouze informace, potřebné pro zpracování a argumentační prostor návrhu ÚSK.

Pro potřeby aplikace ÚSK jako územně plánovacího podkladu pro další rozhodování v území je v rozhodujících kapitolách textové části rozlišena návrhová a výhledová část (vize) ÚSK

Obsah textové části:

využití územní studie krajiny pro další rozhodování v území	5
metoda a technologie zpracování	5
a) Stanovení cílové vize krajiny	11
b) Členění území na krajinné okrsky	14
c) Návrh ochrany a rozvoje hodnot krajiny a využití krajinných potenciálů	22
c1 Zpřesnění typů krajin a cílových charakteristik krajiny	22
c2) Návrh opatření na ochranu a rozvoj zjištěných hodnot (přírodní, historické, kulturní a estetické) a potenciálů (včetně požadavků na ochranu kulturních hodnot – krajinné horizonty, panoramata, kompoziční osy v krajině, apod.), neboť mohou být kladeny i požadavky na ochranu jiných hodnot, než kulturních.	27
c3) Návrh území vhodných pro zvýšení ochrany VKP (př. registrace VKP, přechodně chráněné plochy)	28
c4) Návrh opatření pro obnovu alejí – historická návaznost, význam	31
c5) Vymezení případných dalších významných a cenných stromů či skupin vhodných k vyhlášení za památné.	32
c6) Návrh opatření pro úpravu a zpřesnění ÚSES, migračních koridorů	32
c7) Návrh opatření pro rozvoj nové evropsky významné lokality Pražské pole	37
c8) Návrh opatření na obnovu pramenišť, návrh úprav za účelem zpřístupnění veřejnosti.	37
c9) Návrh opatření na ochranu stop po zaniklých sídlech na okraji těžby a zaniklých vesnic v Krušných horách – stopy starého osídlení krajiny.	37
d) Návrh řešení potřeb člověka v krajině	86
d1) Návrh opatření pro optimalizaci hospodaření v krajině	86
d2) Návrh opatření pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu	88
d3) Návrh opatření na propojení obcí ORP - cestní síť – její zachování, využití historických cest, prověření vhodnosti obchvatů a rezerv pro rozšíření komunikací	90
d4) Návrh opatření na zajištění prostupnosti krajiny, stanovení obecných zásad pro oplocování pozemků ve volné krajině	90
d5) Rozvoj obcí ležících v chráněném ložiskovém území, dobývacích prostorech a výhradních ložiskách nerostů.	91
d6) Výstavba cyklostezek, vymezení tras pro single track, motokrosové areály – posouzení vlivu na krajinu, hospodaření v krajině a doporučení pro jejich rozvoj	91
d7) Návrh opatření na obnovu zaniklých historických cest	92
d8) Doporučení opatření k možnostem rozvoje obnovitelných zdrojů ve vztahu k sídlům a chráněným přírodním lokalitám	93
d9) Návrh řešení krajinných souvislostí s požadavky na urbanizaci území z územně plánovací dokumentace a z dalších podkladů	94
d10) Možnosti využití nepoužívaných vodních nádrží	96
e) Návrh řešení problémů, snižování ohrožení a předcházení rizikům v krajině	96
e1) Doporučení opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny, ke zvýšení retence v území a ke zlepšení protipovodňové ochrany území	96
e2) Rámcové vymezení niv vodotečí	100
e3) Doporučení pro řešení protierozní ochrany	101
e4) Doporučení pro řešení problémů v oblasti znečištění a kontaminace	108
e5) Návrh zpřesnění migračně významných území, dálkových migračních koridorů, návrh řešení střetů v místech omezení dálkových migračních koridorů	109
e6) Doporučení dalších opatření k ochraně a zvýšení biodiverzity a k předcházení fragmentace krajiny	110
e7) Vymezení ploch vyžadujících revitalizaci anebo renaturalizaci krajiny	111
e8) Návrh revitalizace ploch po ukončené hlubinné těžbě – mokřady, propadliny a ostatní aspekty staré ekologické zátěže.	112
e9) Návrh opatření pro transformaci zjištěných významných opuštěných areálů a ploch ve volné krajině a v kontaktu s ní	112
e10) Návrh snižování nepřiměřených zátěží v území	112

e11)	Doporučená opatření v souvislosti s adaptací na změny klimatu	113
e12)	Odstranění nespojitostí (na hranicích obcí) systému ÚSES a na řešení jeho zřejmých nesprávností a střetů na celém území ORP	115
e13)	Doporučení pro zapojení nově formované krajiny do zachovaného terénu	116
e14)	Možnosti rozvoje alternativních zdrojů elektřiny v ORP Chomutov – fotovoltaika, větrné elektrárny, vodní a přečerpávací elektrárny, biomasa včetně rychle rostoucích dřevin a jejich vliv na krajinu.....	117
e15)	Návrh opatření na předcházení vzniku černých skládek.....	118
f)	Závěr.....	119
f1)	Souhrnné doporučení pro zohlednění návrhu v územně plánovací dokumentaci, včetně návrhů změn stávající územně plánovací dokumentace	119
f2)	Souhrnné doporučení pro zohlednění návrhu při činnosti orgánů veřejné správy a dalších subjektů:	123
f3)	Přehled jevů doporučených k doplnění do územně analytických podkladů	123
f4)	Souhrnné doporučení pro řešení územních problémů, které nelze vyřešit v rozsahu a podrobnosti ÚSK ORP Chomutov	125

Obsah grafické části

1	Hlavní výkres 1 : 10 000
2	Výkres vymezení navržených změn ve využívání ploch 1 : 10 000
3	Výkres jevů navržených na doplnění ÚAP 1 : 10 000
4	Přehledný výkres celkového řešení 1 : 25 000:
4.1	Projekce krajinných hodnot
4.2	Projekce krajinných potenciálů
4.3	Rámcové vymezení ÚSES
4.4	Projekce sídelních hodnot
4.5	Projekce sídelních potenciálů

Samostatné přílohy textové části:

- příloha č. 1: Krajinné okrsky - rámcové podmínky využití a rámcová doporučení
příloha č. 2: Karty obcí

využití územní studie krajiny pro další rozhodování v území

- a) Základní text této ÚSK obsahuje v kapitole f) závěrečná doporučení v členění návrh – vize. Pro aplikaci této ÚSK jsou určující části textu označené „návrh“, resp. územně plánovací dokumentace bude vůči slučitelnosti s ÚSK v tomto rozsahu vyhodnocena.
- b) Přílohy ÚSK pro potřeby obcí:
příloha č. 2: Karty obcí

metoda a technologie zpracování

Podkladová mapa:

Přesné vymezení a popis krajinných funkcí v měřítku katastrální mapy je základní projekční plochou, do které jsou zobrazovány a následně hodnoceny krajinné a sídelní hodnoty a potenciály.

Nespornou výhodou řešeného ORP Chomutov je úplná digitalizace katastru nemovitostí.

Projekční stav krajiny tvoří tyto základní funkce:

- urbanizované území,
- plochy lesa,
- plochy ostatní zeleně podle katastru nemovitostí,
- vybrané vodní toky a vodní plochy,
- plochy těžby

Projekční stav krajiny tvoří tyto doplňkové informace:

- sukcese zemědělské půdy,
- zemědělská půda v I. a II. třídě ochrany.

Výše uvedené vrstvy jsou vloženy do grafického podkladu. Tvoří jej hranice řešeného území, mapa katastru nemovitostí, hranice obcí a názvy sídel.

Urbanizované území

Zpracovatel provedl komplexní a přesnou revizi řešeného území. Namísto pojmu Zastavěné území – jev 01 dle ÚAP ORP zavádíme termín urbanizované území. Je to prostor, který zcela zjevně tvoří zastavěné území a přesahující aktivity na zemědělské půdě = užívání zemědělské půdy zcela prokazatelně mimo její původní účel.

V urbanizovaném území budou zájmy krajiny sledovány v rozsahu nezbytném pro zachování funkce krajiny jako celku = průchod vodních toků (údolnic vodních toků), průchod územního systému ekologické stability.

Urbanizované území bude dále konfrontováno s rozvojovými záměry dle územních plánů (případně dalších rozvojových dokumentů), přičemž podsunutím této vrstvy bude zobrazena část rozvojových ploch, které urbanizované území přesahují.

Ze statistického hlediska lze porovnáním zastavěné plochy (údaj dle ÚAP, popřípadě údaj dle Statistického úřadu) s rozsahem urbanizovaného území zjistit evidovaný a skutečný stav.

Plochy lesa

Plocha lesa je zobrazena v jedné vrstvě (sloučení lesa hospodářského, ochranného a lesa zvláštního určení). Pro potřeby ÚAP pak lze přesně generovat vzdálenost 50 m od okraje lesa jako limit využití území.

V podstatě platí nedotknutelnost ploch lesa. V případě zde umístěných ploch individuální rekreace zde budou zobrazeny výhradně vlastní stavby. V principu platí, že jejich umístění v lesním prostoru je anachronismem a územní plány obcí by měly další úpravy a rozvoj těchto objektů jednoznačně vyloučit.

Plochy ostatní zeleně podle katastru nemovitostí

Pro potřeby ÚSK je převzata vrstva 14 katastru nemovitostí, která je dále modifikována takto:

- *potlačeny plochy uvnitř urbanizovaného území,*
- *zvýrazněny jsou dopravní trasy.*

Odečtením výše uvedených ploch je získána základní a přesná databáze ploch ostatních s potenciálem krajinné zeleně buď přímo (plochy s přírodně blízkou zelení) anebo zprostředkovaně (silniční, místní, polní a účelové komunikace mimo zastavěné území s doprovodnou zelení).

Vybrané vodní toky a vodní plochy

Zachycení této vrstvy v přesnosti uzlů vektorové mapy katastru nemovitostí není možné a to v principu přirozené proměny hranice vodních toků, nejsou-li tedy vloženy do umělého koryta, jehož břehy tvoří – za tímto účelem zhotovená – stavební konstrukce.

ÚSK naopak hodnotí vodní toky jako přirozené koridory (segmenty) krajiny, kterou jsou povrchové vody gravitačně odváděny. Proměnnou hodnotou je jak poloha toku v krajině (osa či břehy) s proměnnými hodnotami výšky hladiny a trasy vodoteče. Mimo zjevně zpevněné břehy používáme zakres předpokládané osy vodního toku podle databáze DIBAVOD. Vodní plochy jsou vyznačeny podle katastru nemovitostí.

Sukcese zemědělské půdy

SZ část řešeného území byla porovnána se skutečným stavem krajiny, přičemž samostatnou vrstvou je zachycena sukcese zemědělské půdy. Tento rozsah sukcese lze kvantifikovat a údaj použít pro další argumentaci z hlediska skutečného stavu krajiny a potřeb jejího zachování z hlediska cílové kvality krajiny – viz výše část a) textu.

V principu platí, že cílovou kvalitou je krajina v rozsahu původního zemědělského využití, tedy cca do roku 1950 (letecké snímky krajiny na porovnání CENIA jsou z období 1952 – 1955). V obecné poloze zanikla přirozená (tradiční) forma zemědělské činnosti procesem kolektivizace zemědělství a proces restituace po r. 1989 neměl na takto přeměněnou formu zemědělství žádný vliv.

Vrstva sukcese zemědělské půdy je zjištěna a zobrazena v rozsahu, který výrazně překročil předpoklad zpracovatele, v některých krajinných okrscích – ve vyšších úrovních krajiny – jsou rozhodujícím indikátorem obrazu krajiny a indikátorem cílové kvality území.

Zemědělská půda v I. a II. třídě ochrany

Představuje další analytický ukazatel skutečného stavu krajiny z těchto hledisek:

- *s překryvem sukcese zemědělské půdy lze zobrazit ztrátu zemědělské půdy v nejvyšší kvalitě,*
- *s překryvem urbanizovaného území lze zobrazit vztah sídla a kvalitní zemědělské půdy. Zde je zapotřebí zdůraznit logickou okolnost: sídla (s výjimkou měst) mají přímý vztah k zemědělské půdě a tedy na ní leží. Dostupnost zemědělské půdy (bez současné mechanizace) a sídla je logická (viz návaznost plužiny na jednotlivá stavení). Tato logická vazba je současně problémem další urbanizace sídel, kdy navazující (kvalita) půdy je paradoxně překážkou při vymezení rozvojových ploch v procesu územního plánování.*

A – primární struktura + krajinné okrsky

Smyslem tohoto postupu je vytvořit základní mapu územní studie krajiny – přesné a pravdivé.

Projekčním prostorem územní studie krajiny je primární struktura. Primární strukturou je vstupní obraz území: morfologie současného terénu – plastická mapa – se zobrazením základních přírodních složek – lesa a ostatní zeleně v přírodně blízkém stavu. Do mapového podkladu jsou dále vloženy vodní toky a vodní plochy.

Přírodní složky pak doplňují sídla – ty jsou zobrazena hranicí zastavěného území a popisem, pro orientaci je mapa podložena hranicemi základních sídelních jednotek = hranice obcí.

Primární struktura byla zobrazena do aktuální mapy katastru nemovitostí s přesností hranice pozemkových parcel. Lesy jsou zobrazeny v jedné vrstvě, dílčí členění na lesy hospodářské, lesy ochranné a lesy zvláštního určení jsou k dispozici jako vrstva ÚAP, nikoliv však v přesnosti hranice pozemkové parcely dle katastru nemovitostí. Další vrstvou jsou plochy spontánní zeleně, které jsou umístěny na plochách „ostatních“, poslední vrstvou přírodní zeleně je sukcese zemědělské půdy.

Takto sestavená primární vrstva je zobrazením skutečného stavu – reliéfu území ORP Chomutov.

K primární struktuře dále přikládáme vstupní členění území na krajinné okrsky. Jejich vymezení bylo provedeno již ve fázi průzkumů a rozborů, přičemž základním kritériem jejich vymezení je specifický obraz krajiny.

B – primární struktura + krajinné hodnoty

Přidáním krajinných hodnot je obraz krajiny úplný. Přidané údaje náleží do terciární struktury = jedná se tedy o (lidmi) subjektivní hodnocení části primární struktury. Do základní mapy primární struktury jsou vloženy posice zvláště chráněných území:

- národní přírodní rezervace (NPR): Novodmské rašeliniště, Jezerka,
- přírodní rezervace (PR): Buky a javory na Gabrielce, Bučina na Klenhaidě, Buky nad Kameničkou, Na loučkách, Běšický a Čachovický vrch, Prameniště Chomutovky,
- přírodní památky (PP): Krásná Lípa, Hradiště u Černovic, Lokalita břízy ojcovské u Volyně, Slanisko u Škrle, Bezručovo údolí, Na loučkách II, Údlické doubí.

Na samostatných schématech přikládáme relevantní informace: plochy NATURA POP a EVL, vymezení posice přírodního parku Bezručovo údolí a Údolí Pruněřovského potoka.

Součástí krajinných hodnot jsou data, která jsou pro krajinné hodnoty rizikem, v našem případě se jedná o trasy produktovodů – VVTL plynovodu GAZELA, posice stávajících větrných elektráren a posice dalších dominantních objektů v krajině. K přijetí, odmítnutí či eliminaci těchto rizik krajinných hodnot se ÚSK vymezuje již v této vstupní části. Důvodem je jednoznačné vymezení tak, aby existence těchto rizik – pokud v krajině zůstanou – nebyla příčinou či odůvodněním opakováním těchto typů staveb.

C – primární struktura + sídelní hodnoty

Přidáním sídelních hodnot vkládáme do podkladové mapy člověkem vnímané symboly krajiny: kromě plošného vnímání zástavby sledujeme typické stavební znaky krajiny bez přímé vazby na kategorizaci podle památek. Jedná se tedy o objekty, které charakterizují dotčenou část území (lépe sídla) – viz dříve užívané pohlednice z měst.

Pro potřeby územní studie krajiny pak přidáváme:

- areály hromadné rekreace v krajině = jistěže budou ponechány, je zapotřebí se k nim v ÚSK vymezit,
- bývalé důlní areály (hlubinné těžby hnědého uhlí) = opět vznikaly ve volné krajině a po ukončení důlní činnosti po sobě zachovaly negativní stopu. I zde se k nim musí ÚSK vymezit a navrhnout harmonizaci s krajinou nebo jejich odstranění,

- zaniklé obce představují symbolický rozměr ÚSK, dnes jsou zcela zahlazeny a jejich připomenutí může mít pietní rozměr v kompozičních zásadách krajiny,
- další soubory staveb v krajině pak sledují snahu projektanta o odstranění jakýchkoliv staveb, nesouvisejících s otevřenou krajinou.

Sídelní hodnoty – celé spektrum počínaje archeologickými nalezišti, postupnou urbanistickou strukturou sídel, samostatných staveb a vztahů mezi nimi – je zjednodušeno na objekty, které mají pro krajinu základní výraz a jsou symbolem její identity. K těmto objektům je pak vymezen prostor, ve kterém je zapotřebí veškeré záměry krajiny posuzovat tak, aby zmíněná identita nebyla narušena, v lepším případě pak posílena.

D – primární struktura + sídelní potenciály

Sídelní potenciály jsou množinou stavebně technických požadavků na krajinu, tedy rozvoj sídel do krajiny a umístování dalších – s krajinou nesouvisejících stavebně technických znaků.

ÚSK je přijímá jako výsledkem zákonných procesů společnosti – výstupy z Politiky územního rozvoje ČR (dále PÚR), Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje (dále ZÚR) a územních plánů obcí (dále ÚP).

V případě PÚR se musíme vypořádat s požadavkem umístění další (souběžné) trasy VVTL plynovodu, který prochází z vnitrozemí přes Krušné hory do SRN. Přípravná dokumentace stavby vyhodnocuje průběh plynovodu krajinou z hlediska § 12 zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny jako nekonfliktní – slučitelnou. ÚSK ji vyhodnocuje jako riziko a stanovuje rozhodující posice v krajině, kdy je požadován naprostý soulad s krajinou.

Další výzvou je vymezení krajiny vůči stávajícím i navrhovaným větrným elektrárnám. Předpokládáme vytvoření objektivního a nepolitického přístupu, připomínáme, že výrobníky, jejichž osa rotoru převyšuje 35 m, jsou stavbami nadmístního významu a ZÚR nedisponuje v této věci jednoznačným názorem.

Návrh ÚSK přebírá rozvojové plochy územních plánů a respektuje jejich vymezení jako výstup procesu, založeného – při zapojení veřejnosti – na kladných stanoviscích dotčených orgánů a souhlasu samosprávy. Z hlediska ÚSK připojujeme k rozvojovým plochám územních plánů hodnocení, ve kterém rozlišujeme:

- akceptovaný rozvoj = rozvoj bez připomínek
- komentovaný rozvoj = rozvoj, který by měl v odůvodněných případech respektovat záměry územní studie krajiny – zejména hustotu a systém uspořádání zástavby vůči přírodním útvarům včetně kritéria dostupnosti území a navazující krajiny,
- rozvoj s výhradou = rozvoj, který by měl být rozsahem zástavby, popř. funkcí budoucích staveb omezen.

Návrh ÚSK dále předkládá vlastní náměty na změny v krajině, resp. vymezení prostorů, ve kterých by byl soulad staveb a krajiny cíleně sledován, popřípadě připraven formou ideového námětu, studie či obdobně. Pro tyto prostory je zaveden pojem „komponované celky“.

E – primární struktura + krajinné potenciály

Cílem územní studie krajiny je vymezení vzájemné vztahy hydrologie území, ploch lesa, ploch zemědělské půdy a dalších přírodních útvarů a to s ohledem na charakter a estetické hodnoty krajiny a jejich soulad se sídly v současném výrazu i očekávaném rozvoji.

Lesy:

Z hlediska lesa vnímáme stabilitu horské části ORP vůči imisím a dalším rizikům jejich napadení či znehodnocení (např. kůrovec, invazní druhy dřevin). Je-li současný stav přijatelný (včetně

hospodaření dle hospodářských plánů), posuzujeme potenciál lesa z hlediska zvýšení retence vody a z hlediska poskytnutí rekreačních funkcí.

V pánevní části lesy fakticky neexistují, společenství přírodní blízkých lesům jsou doprovodné porosty vodních toků a údolních niv, erozních strží, okrajově přesah lesních rekultivací a lesy přírodních útvarů (Údlické doubí, Střezovská rokle) a další spojitá vegetace na plochách ostatních (původní i přeměněný povrch).

Zemědělská půda:

Zemědělská půda mimo urbanizované území vystupuje z mapového podkladu po odečtení ploch lesních, vodních a ploch přírodně blízkých.

Opatření, která ÚSK vymezují, sledují zemědělskou půdu z těchto kritérií:

- zemědělská půda jako základní obraz krajiny:
 - louky a pastviny Krušných hor,
 - zaniklé či přežívající plochy sadů,
 - orná půda zemědělské krajiny,
- zemědělská půda podle stability:
 - zemědělská půda původních plužin,
 - zemědělská půda na rekultivovaných plochách,
- zemědělská půda podle ohrožení
 - zemědělská půda ohrožená vodní a větrnou erozí
 - sukcese na zemědělské půdě.

V principu budou plochy zemědělského půdního fondu zachovány v horské oblasti jako trvalé travní porosty s diferencovanou intenzitou využití (louky, pastviny) včetně podpůrných argumentů ochrany krajinného rázu, prostupnosti územím a zachování standardu prostředí navazujících sídel.

V pánevní části je příležitost založení intenzivních forem využití zemědělské půdy pro zahradnickou produkci anebo pro sady. Pro tento účel lze využít specifické hydrologické vlastnosti pánevní části, v neposlední řadě lze přihlídnout k uspořádání budoucích rekultivovaných ploch povrchové těžby hnědého uhlí.

Ostatní přírodní plochy:

Jejich základním potenciálem je okolnost, že vznikly samovolně, na plochách původně zemědělských pak sukcesí, chcete-li zanedbáním zemědělské činnosti. Podporou dalšího rozvoje přírodních ploch lze docílit jistého výsledku přeměny krajiny v případě, že tento proces jako takový v určených lokalitách přijmeme.

Hydrologie území:

Pro tvorbu územní studie krajiny je zapotřebí zobrazit schéma i specifické rysy hydrologické soustavy. Hydrologie je zobrazena v samostatném schématu. Zobrazuje povodí vodních toků včetně směru odtoku vody do navazující krajiny:

Okrajová - severní část řešeného území je povodím Načetínského potoka a Černé, tyto vody odtékají do SRN bez toho, že by v řešeném území vytvářely zásadní rizika z hlediska záplav.

Na rozvodí Krušných hor jsou rozsáhlá prameniště (mokřady, rašeliniště), která mohou být posílena odpovídající skladbou lesa (vymezení lesů zvláštního určení), revitalizací lesních meliorací a zejména důslednou ochranou před těžbou (rašelina) či zástavbou (opakovaná úporná snaha o urbanizaci hraničních přechodů a urbánní osy silnice I/7). Celá horská část je územím chráněné oblasti přirozené akumulace vod. Podmínkou řešení je zachování kvality vody v horské části včetně

důsledného čištění odpadních vod, resp. odmítnutí forem zástavby, která by účinné čištění odpadních vod vyloučila.

Voda, odtékající do vnitrozemí je povodím Bílina, Chomutovky a Ohře s dílčími přítoky Pruněřovského potoka, Hutné a Hačky. Výjimečně vznikají prameniště v zemědělské části – Otvický potok, Srpina.

Podél paty Krušných hor prochází celým řešeným územím Podkrušnohorský přivaděč, který jednak jímá vodní toky Krušných hor (ochrana povrchových dolů – lomů) a převádí povrchové vody pro zásobování průmyslových závodů na Mostecku. Na dotaci průmyslových vod je rovněž využita Ohře prostřednictvím čerpání vod do Podkrušnohorského přivaděče i průmyslovým potrubím.

V řešeném území představují potenciál krajiny významné vodní plochy:

- potenciál akumulace pitné vody (vodní nádrže Kamenička, Jirkov, Křimov),
- potenciál průmyslové vody (vodní nádrže Nechranice, Újezd, Zaječická retenční nádrž,
- potenciál rekreační představují vodní plochy (rybníky) na Otvickém potoce a sousedící Kamencové jezero,
- potenciál přírodní tvoří soustava vodních ploch vzniklých v důsledku poklesu půdy v místech bývalých hlubinných dolů (jihovýchodní segment Pražská pole – Údlické douby).

Specifickým potenciálem je vznik budoucích vodních ploch v důsledku zátopy zbytkových jam povrchových dolů – lomů.

F – primární struktura + územní systém ekologické stability

Územní systém ekologické stability je potenciálem území=schopností krajiny propojit jednotlivé prvky krajiny do logického a funkčního systému umožňujícího zprostředkování biologické informace a migraci přírodních druhů.

Jsou-li horské segmenty krajiny stabilní, je stabilní i systém ekologické stability – tak lze charakterizovat průběh horského nadregionálního biokoridoru s vloženými (funkčními) biocentry. Na svazích Krušných hor prochází paralelních svazek mezofilních nadregionálních biokoridorů. Jeho stabilita závisí na uspořádání, užívání a rozvoji zde lokalizovaných sídel. Vodní nadregionální biokoridor je umístěn na hladině řeky Ohře bez rizik ohrožení jeho stability.

Regionální význam mají biokoridory sledující průběh Chomutovky a Hačky. Jejich praktická funkce je na dolní hranici v případě prostupu zastavěným územím Chomutova a Údlíc (Chomutovka), resp. Spořič, Droužkovic a Bílenců (Hačka).

Jsou-li významné plochy pánevní krajiny dotčeny povrchovou těžbou, přičemž potenciál hnědého uhlí zde není vyčerpán, nýbrž brzděn územně – ekologickými limity těžby – lze obtížně a možná i zbytečně do nestabilní krajiny územní systém ekologické stability v pánevní části řešeného území vymezovat. Výstupem ÚSK pak bude akcent na podchyzení systému v „ostatní“ sídelní zeleni a přípravě území na zapojení rekultivovaných ploch v budoucnosti.

a) Stanovení cílové vize krajiny

Řešené území ORP Chomutov je segmentem historického vymezení Čech na severozápadní hranici. Zahrnuje hraniční Krušné hory, podkrušnohorský zlom a následný přechod do zemědělské krajiny vnitrozemí.

Řešené území je doslova nasycené přírodními hodnotami a potenciály, na kterých významně participoval od středověku člověk. Výsledkem je trvalá a nevratná expozice krajiny, která její významnou – horkou a pánevní – část přeměnila v dosud a střednědobě ve výhledu na nestabilní území. Indikátorem změn v krajině bylo nerostné bohatství Krušných hor a jedinečnost pánevní oblasti z hlediska ložisek hnědého uhlí.

Na rozdíl od jiných krajů České republiky zde evidujeme souběh sídel a aktivity člověka zaměřený na využití lesa, půdy a nerostného bohatství.

Do poloviny 20. století byly prostředky člověka vůči krajině přiměřené a přeměněná krajina by se od jiných lokalit těžby (Kladensko = uhlí, Kutnohorský = stříbro, atd., atd.) zásadně nelišila a v podstatě by se po odeznění těžby vrátila do původních „zvyklostí“. Vše se mění nástupem palivoenergetického průmyslu = povrchové těžby hnědého uhlí a jeho přeměny na elektrickou energii.

Je pozoruhodné, že současná sebereflexe společnosti z hlediska péče o krajinu a o životní prostředí podléhá setrvačnosti zmíněného palivoenergetického komplexu – jinak řečeno: S výjimkou odsíření, změny systému ukládání skrývky a vymezením územně ekologických limitů těžby (na platformě rozhodnutí vlády ČR, nikoli právního předpisu) - 30. roků po roce 1989 sledujeme na panoramatu řešeného území tepelné elektrárny, dotčené orgány nadále střeží ložiska hnědého uhlí jako nerostné bohatství a občas (např. na lomu Bílina) se těžba za územně ekologické limity těžby posune. Je zázrakem, že nad zlomem pánevní krajiny existují Krušné hory v současné monumentalitě a jedinečnosti. Stabilita Krušných hor je však zdánlivá – současná „generace importovaných smrků musí být nahrazena jiným druhem – zcela nepochybně s (opakovaným) vlivem na celý ekosystém Krušných hor.

Budoucí uspořádání pánevní části v místě rekultivací je opět nestabilním územím. Povrchová těžba ve finální fázi – rekultivaci ponechává původní prostor těžby v umělém uspořádání kombinace zalesnění – zemědělské půdy a zčásti sukcese. Projevem nestability je nefunkční hydrologie území bez stabilizovaného půdního horizontu a budoucí způsob ukončení těžby zaplavením zbytkové jámy.

Navazující vnitrozemská část je zemědělskou krajinou, která se vyvíjí standardně = shodně s jinými zemědělskými krajinami ČR.

Územní studie krajiny je tedy o krajině. Antropogenní vlivy = sídelní hodnoty a potenciály – jsou rovnocenným vstupem a výstupem řešení. V principu máme za to, že antropogenní vliv na krajinu překročil v měřítku ČR míru únosnosti. Má-li se krajinná a sídelní složka přibližovat do cílové kvality krajiny, je zapotřebí korigovat zejména sídelní potenciály.

Základním sledovaným parametrem je cílová kvalita krajiny. Stanovení cílové kvality v řešeném prostoru vyžaduje přijetí významných kompromisů a jejich dosažení není reálné v běžné praxi územního plánování, tedy v horizontu cca 10-ti roků.

Územní studie krajiny tak rozlišuje návrhovou část = nejbližší desítky let – a výhledovou část. Výhledová část bude zcela jistě ovlivněna obecnými procesy (možná) globálních změn klimatu. Proto je zapotřebí hledat zejména systémová řešení, která mohou být platformou budoucích rozhodovacích procesů v reálných podmínkách.

Základním kritériem je funkce krajiny, estetická hlediska krajiny nejsou v řešeném území určující.

K dosažení cílové kvality je zapotřebí změna chování člověka ve smyslu respektu k jednoznačným přírodním procesům a projevům. Změnu nelze provést silovou ani legislativní cestou, ale postupným sebeuvědoměním společnosti. Tedy obdobně, jak je tomu z hlediska ekologie jako

akceptované formy chování včetně konkrétních projevů (recyklace, ochrana ovzduší, čištění odpadních vod a podobně).

Územní studie současně nesmí negovat přirozené legislativní procesy včetně územního plánování. ÚSK tedy hledá argumentační prostor jak protichůdné procesy mezi chováním přírody a člověka přiblížit.

V polyurbanizovaném území rezignujeme na zapojení sídel do krajiny z hlediska zpětného uplatnění krajinných segmentů v sídelním prostoru.

V pánevní krajině akceptujeme legislativní proces těžby a horizont jejího ukončení na platforma naplnění souhrnného plánu rekultivací a asanací. Nadále považujeme tento prosto za jedinečný a očekáváme schopnost společnosti udržet zde společenskou kontrolu vlastnických vztahů s možností následného vnitřního uspořádání a schopnosti zapojení do navazující krajiny. Při konzultacích s pověřeným správcem území rezonují finanční nároky na správu a údržbu takto přeměněného území po ukončení procesu rekultivace. Připomínáme, že i toto je cena za akceptovanou = podporovanou těžbu.

V zemědělské části řešeného území rezignujeme na obnovení vnitřní struktury zemědělských sídel a navazující plužiny: Uživatelem obcí (sídel) a zemědělské půdy jsou zcela odlišné subjekty a pokud se nezmění chování společnosti – anebo nebude k změně chování společnost vnějšími vlivy donucena – je tento stav trvalý. Přijímáme tedy rozvojové záměry obcí na platformě územních plánů a vymezujeme pravidla eliminace jejich expanze do krajiny. ÚSK zde akceptuje areály zemědělské prvovýroby z období 50. – 80. let 20. stol. jako průvodní znak tehdejší formy hospodaření. V případě neslučitelného kontrastu vůči původnímu sídlu nebo vůči krajině vymezuje kompenzační opatření formou krajinné zeleně. Potenciál zemědělské půdy je nesporný, ÚSK vymezuje pravidla pro snížení rizika vodní a větrné eroze včetně zapojení případné fragmentace do dalších přírodních procesů (zachycení vody, prostupnost krajiny).

V horské části akceptujeme posice sídel v současném rozsahu, přičemž jejich potenciál vůči navazující krajině zásadně pominul. Zapojení sídel do krajiny se v současné krajině projevuje pouze opticky a to charakteristickým obrazem zarostlých kamenic.

V horské části jako celku a v údolních nivách a terénních depresích zemědělské části ORP nastavujeme diskusi o zachování zemědělské půdy v legislativním rozsahu (tedy dle katastru nemovitostí) a navrhuje její alternativní využití ve smyslu probíhajících spontánních procesů přeměny na plochy přírodě blízkého charakteru.

Zcela jednoznačným cílem je definice a plošné vymezení potenciálu vodních toků s cíle umožnit (zachovat) jejich přirozenost (chování) v údolních nivách.

ÚSK se vymezuje vůči stavbám individuální rekreace v krajině a předpokládá v horizontu desítek let či jednoho století – jejich útlum jako nástroj chování člověka v krajině.

ÚSK akceptuje posice zaniklých sídel a s odkazem na výše uvedený – ztracený vztah sídel a využití navazující zemědělské půdy – tato sídla neobnovujeme.

ÚSK akceptuje ostatní sídla v krajině včetně jejich urbanistické struktury (urbanizovaná a bodová = viz dále v textu) a rozvojových záměrů. V případě, že záměry přesahují potřeby konkrétní obce, požaduje ÚSK koordinaci plánovací činnosti na regionální úrovni.

ÚSK akceptuje stavby architektonického a historického dědictví v samostatném zobrazení (hradiště, tvrze, hrady, zámky, poutní místa). Mimo rozlišovací schopnost měřítka ÚSK akceptujeme historické a církevní objekty v krajině (boží muka, kapličky, křížky atd.) a považujeme jejich ochranu za veřejný zájem. Očekáváme, že na platformě územních plánů obcí budou přijata opatření k jejich ochraně a zapojení do krajiny prostřednictvím připojených veřejných prostranství.

ÚSK se vymezuje vůči veškerým stavbám a areálům, které představují novotvary v krajině a areálům, jejichž uspořádání a forma provozu je potenciálním rizikem pro krajinu. V principu je v krajině přijatelná pouze sekundární struktura veřejné dopravní a technické infrastruktury.

ÚSK akceptuje posice, současný i vymezený rozsah těžby nerostných surovin a vymezuje procesní požadavky na úpravu dotčeného prostoru po ukončení těžby.

Stanovení cílové vize krajiny OP Chomutov

Dosažení cílové vize nezávisí jen na naplňování zde uvedených návrhů řešení, doporučení a opatření. Ty vedou k určitému koncepčnímu naplňování uvedené vize a z toho vyplývajících cílových kvalit jednotlivých krajin. Neméně důležitá je však motivace vlastníků a uživatelů pozemků a nemovitostí v součinnosti a s podporou veřejné správy, regulující aktivity prováděné v krajině a využití krajiny. V tomto ohledu je územní plánování ideálním nástrojem k naplňování vize, avšak je třeba mnohdy na úrovni detailu území jednotlivých obcí zajistit z toho vyplývající úkoly. Stejně tak je třeba zajistit na úrovni státní správy lesů, ochrany přírody, ochrany životního prostředí, ochrany půdy apod. naplňování opatření vedoucích k zachování přírodních, kulturních a estetických hodnot krajiny. Podpora by měla být prováděna jednak formou plánování, jednak formou cílených dotací péče o krajinu a životní prostředí a jednak přímými zásahy. V některých případech se jeví vhodné provést krajinné a pozemkové úpravy. Zásadní je cílená spolupráce orgánů státní správy a samosprávy.

Jako klíčové se jeví zlepšování životního prostředí na úrovni:

- ochrany půd,
- ochrany lesa,
- ochrany vod a vodního režimu,
- ochrany přírody,
- udržitelného hospodaření v krajině,
- a jejího udržitelného obývání.

Cílová vize krajiny konkretizována pro jednotlivé krajiny ORP Chomutov a dále pomocí cílových charakteristik krajinných okrsků. K naplnění cílové vize jednotlivých krajin vede několik kapitol návrhu péče o krajinu stanovených touto ÚSK:

- návrh ochrany a hodnot krajiny,
- návrh řešení potřeb člověka v krajině,
- návrh řešení problémů, předcházení rizikům v krajině a snižování ohrožení,
- nastavení potenciálů krajiny,
- návrh úkolů pro jednotlivé oblasti správních agend.

Naplnění cílové vize směřováno pomocí cílové kvality daného krajinného okrsku a je v principu zajištěno především návrhy opatření a regulace směřujícím k:

- ochraně významných a jedinečných hodnot jednotlivých krajin, jejich udržováním a případným rozvojem,
- obnově a udržováním potenciálu krajiny dle jednotlivých okrsků,
- souladu využití krajiny s ekologickými funkcemi krajiny,
- vytváření harmonických vztahů v krajině,
- využití a udržitelnosti potenciálů v krajině,
- eliminaci nežádoucích vlivů a devastace krajinného prostředí.
- citlivému rozvoji území.

Klíčem k udržitelnému rozvoji krajiny je rozvíjení jednotlivých potenciálů v souladu s přírodními podmínkami, směřování využití krajiny k udržení a zvyšování kvality krajinného prostředí, řešení existujících problémů.

ÚSK je v tomto ohledu koncepcí starostlivosti o krajinu, o krajinný prostor, jeho prostředí, které umožňuje udržitelný rozvoj a přitom respektuje environmentální požadavky, které se opírají k zachování harmonických vztahů v krajině, kulturních a přírodních hodnot, ekologických funkcí krajiny (zejména zachování hospodářské kvality lesa, zemědělské půdy, dostatečného množství přírodních segmentů krajiny, prostupnosti krajiny pro organismy i člověka).

b) Členění území na krajinné okrsky

Krajinný okrsek představuje základní skladebnou relativně homogenní část krajiny, která se od sousedních krajinných okrsků odlišuje svými přírodními, popř. jinými charakteristikami a způsobem využití (určitými charakteristikami, či specifickými znaky přírodní, historické a kulturní charakteristiky).

Základními vstupy pro vymezení okrsků území správního obvodu ORP Chomutov jsou charakteristiky primární strukturu krajiny, zejména však morfometrické a geomorfologické členění území, geologické podloží, charakter potenciální vegetace a působení vodního prvku utvářejícího hydrologickou charakteristiku území.

Ze sekundární struktury krajiny jsou podstatné pro vymezení území především aktuální pokryv krajiny (land-cover) a její využití reprezentované určitými funkčními plochami (land-use).

Terciální struktura ovlivňuje vymezení krajinných okrsků především historickými vazbami, které utváří i v současnosti určité čitelné vztahy v krajině a dále přítomností hodnot v krajině, jako jsou památky, památné (historicky cenné) prostory, existence významných přírodních území (zvláště chráněná území, EVL, ptačí oblasti), která jsou určitými ostrovy přírodního a přírodě blízkého krajinného prostředí poskytující cenné biotopy zvyšující přirozenou biodiverzitu v krajině.

Krajinný okrsek je určitou funkční skladebnou jednotkou krajiny, která by měla v rámci územní studie krajiny zajistit přesnější a lokalizovatelnou formulaci rámcových podmínek využití krajinných okrsků a rámcových doporučení pro opatření. K okrskům budou vztaheny:

- rámcové podmínky využití, které pak budou sloužit jako podklad pro podrobnější zpracování řešení krajiny zejména v územních plánech. Tyto podmínky budou zahrnovat požadavky na řešení plošného i prostorového uspořádání území (včetně základních podmínek ochrany krajinného rázu) a na stanovení podmínek pro využití jednotlivých ploch v územních plánech.
- rámcová doporučení pro opatření, která budou podkladem pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů (např. správci, hospodáři), kteří mohou uložit a realizovat opatření ke zlepšení stavu krajiny.

Z pohledu analýzy uvedených podkladů vyplývá toto základního členění území:

- KC A: horská část
- KC B: polyurbanizovaný prostor Chomutovska
- KC C: pánevní část
- KC D: zemědělská část

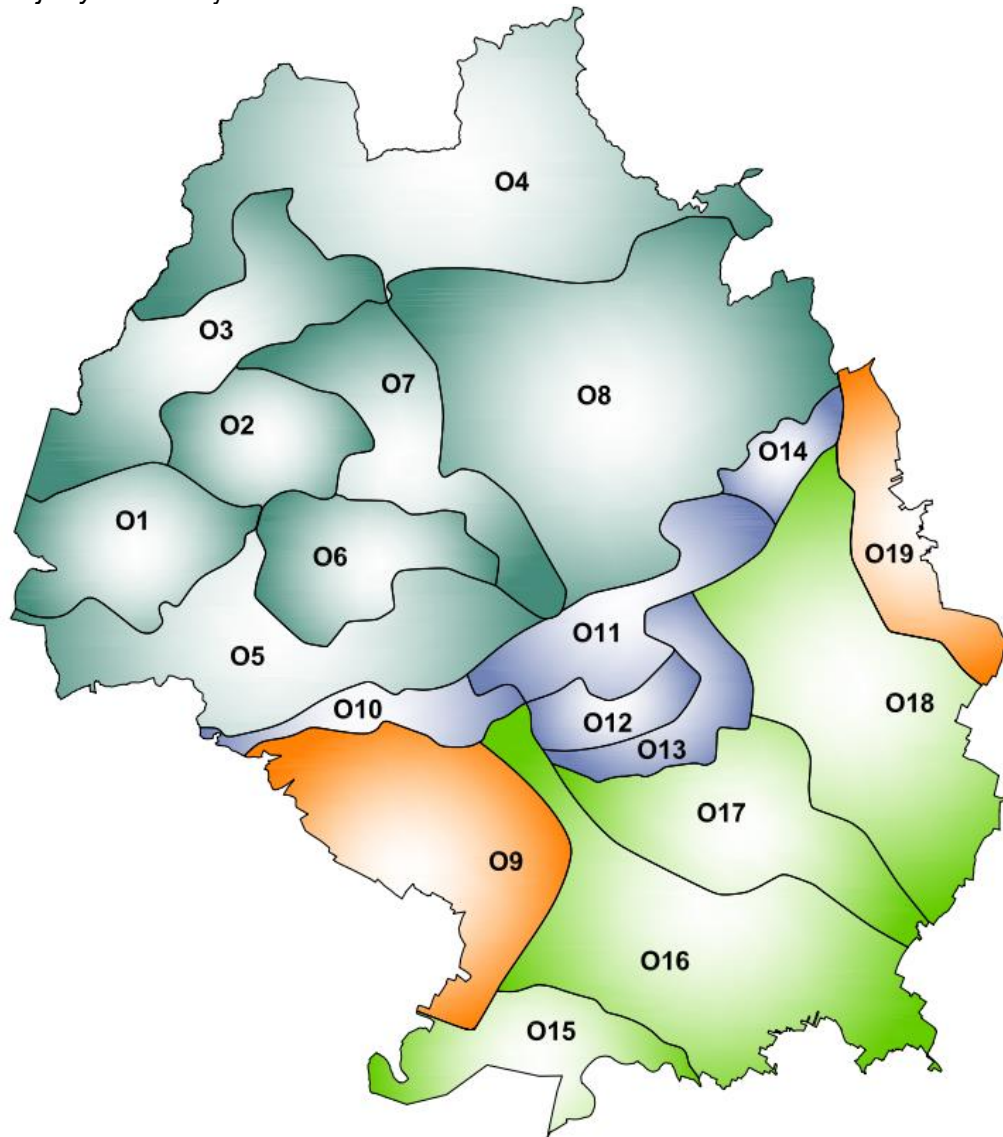
Tyto základní územní jednotky byly dále podrobným rozborem rozděleny na krajinné okrsky podle kritéria cílové kvality krajiny. Představují základní úroveň krajinných okrsků a vyplňují celé řešené území.

V rámci projekce krajinných a sídelních hodnot a potenciálů pak vycházejí další kritéria členění území. V současném stavu zpracování návrhu jsou uvedeny v další – 2. úrovni krajinných okrsků, nevyplňují již celé řešené území, nýbrž logicky pouze části, ve kterých se jejich charakteristika uplatňuje.

2. úroveň krajinných okrsků vychází z těchto kritérií:

- uspořádání území, ve kterém by územním plánu mělo předcházet regionální územní studie
- území s prioritní ochranou archeologického dědictví,
- území podmiňující cílovou kvalitu krajiny
- území komponovaných celků,
- území kulturního dědictví,
- území přímého vlivu architektonických dominant,

Dle krajinných okrsků je členění řešeného území takto:

označení	název
01	náhorní plošina Výsluní
02	náhorní plošina Hora sv. Ševostiána
03	rašeliníště
04	náhorní plošina Kalek
05	Místo
06	náhorní plošina Křimov
07	Bezručovo údolí
08	krušnohorský masiv
09	povrchová těžba západ
010	městská aglomerace západ
011	městská aglomerace střed
012	městské průmyslové plochy
013	městská aglomerace jih
014	městská aglomerace východ
015	Nechranická přehrada
016	pánevni hřbet západ
017	údolí Chomutovky
018	pánevni hřbet východ
019	povrchová těžba východ

V přepisu do mapového podkladu takto:

označení	název
01	náhorní plošina Výsluní
02	náhorní plošina Hora sv. Ševestiána
03	rašelinisté
04	náhorní plošina Kálek
05	Místo
06	náhorní plošina Křimov
07	Bezručovo údolí
08	krušnohorský masiv
09	povrchová těžba západ
010	městská aglomerace západ
011	městská aglomerace střed
012	městské průmyslové plochy
013	městská aglomerace jih
014	městská aglomerace východ
015	Nechranická přehrada
016	pánevni hřbet západ
017	údolí Chomutovky
018	pánevni hřbet východ
019	povrchová těžba východ

Přehled obcí a jejich posice vůči krajinným okrskům:

obec	krajinný okrsek	název krajinného okrsku
Bílence	KO 016	Pánevni hřbet Západ
	KO 017	Údolí Chomutovky
	KO 018	Pánevni hřbet Východ
Blatno	KO 04	Náhorní plošina Kalek
	KO 07	Bezručovo údolí
	KO 08	Krušnohorský masiv
Boleboř	KO 04	Náhorní plošina Kalek
	KO 08	Krušnohorský masiv
Březno	KO 09	Povrchová těžba - západ
	KO 015	Nechranická přehrada
	KO 016	Pánevni hřbet Západ
Černovice	KO 05	Místo
	KO 09	Povrchová těžba - západ
	KO 010	Městská aglomerace - západ
Droužkovice	KO 016	Pánevni hřbet Západ
	KO 017	Údolí Chomutovky
Hora svatého Šebestiána	KO 02	Náhorní plošina Hora sv. Šebestiána
	KO 03	Rašeliníště
	KO 04	Náhorní plošina Kalek
Hrušovany	KO 016	Pánevni hřbet Západ
Chomutov	KO 05	Místo
	KO 07	Bezručovo údolí
	KO 08	Krušnohorský masiv
	KO 011	Městská aglomerace - střed
	KO 012	Městské průmyslové plochy
	KO 013	Městská aglomerace jih
Jirkov	KO 08	Krušnohorský masiv
	KO 011	Městská aglomerace - střed
	KO 014	Městská aglomerace - východ
	KO 018	Pánevni hřbet Východ
Kalek	KO 03	Rašeliníště
	KO 04	Náhorní plošina Kalek
Křimov	KO 02	Náhorní plošina Hora sv. Šebestiána
	KO 05	Místo
	KO 06	Náhorní plošina Křimov
	KO 07	Bezručovo údolí
Málkov	KO 05	Místo
	KO 06	Náhorní plošina Křimov
	KO 09	Povrchová těžba - západ
	KO 010	Městská aglomerace - západ
Místo	KO 05	Místo
	KO 09	Povrchová těžba - západ
	KO 010	Městská aglomerace - západ
Nezabylice	KO 016	Pánevni hřbet Západ
	KO 017	Údolí Chomutovky
Otvice	KO 013	Městská aglomerace jih
	KO 018	Pánevni hřbet Východ
Pesvice	KO 018	Pánevni hřbet Východ
Spořice	KO 09	Povrchová těžba - západ
	KO 010	Městská aglomerace - západ
	KO 011	Městská aglomerace - střed
	KO 013	Městská aglomerace jih
	KO 016	Pánevni hřbet Západ
	KO 017	Údolí Chomutovky
	KO 018	Pánevni hřbet Východ
Strupčice	KO 019	Povrchová těžba Východ
	KO 013	Městská aglomerace jih
Údlice	KO 017	Údolí Chomutovky
	KO 018	Pánevni hřbet Východ
	KO 018	Pánevni hřbet Východ
Vrskmaň	KO 018	Pánevni hřbet Východ
	KO 019	Povrchová těžba Východ
Všehrady	KO 016	Pánevni hřbet Západ
	KO 017	Údolí Chomutovky
Všestudy	KO 016	Pánevni hřbet Západ
	KO 017	Údolí Chomutovky
Vysoká Pec	KO 08	Krušnohorský masiv
	KO 014	Městská aglomerace - východ
	KO 018	Pánevni hřbet Východ
	KO 019	Povrchová těžba Východ
Výsluní	KO 01	Náhorní plošina Výsluní
	KO 03	Rašeliníště
	KO 05	Místo

KO 01: Náhorní plošina Výsluní

Specifický prostor náhorní plošiny položený do široké terasy ve svazích Krušných hor, která je oddělena rovnoměrným srázem podél zlomu na severní straně mezi Komářím a Novoveským vrchem a zářezem údolí Pruněřovského potoka. Těžištěm prostoru je původně královské horní město Výsluní s charakteristickým uspořádáním stavebních objektů. Krajina je utvářena mozaikou lesů a dnes převážně zatravněných ploch, do níž jsou zasazena drobná sídla. Území vymezují zřetelné převážně zalesněné horizonty.

KO 02: Náhorní plošina Hora sv. Šebestiána

Hora Sv. Šebestiána – typický prostor náhorní krušnohorské planiny na okraji prudkých srázů se sídly Výsluní, Hora Sv. Šebestiána a zaniklých Merhartic, zahrnující odlesněné enklávy v okolí sídel s charakteristickými bloky pastvin a prostory místy stále rozčleněných fragmenty zelení porostlých mezí. Prostorem prochází výrazná osa nadzemního elektrického vedení. Hora Sv. Šebestiána si dosud zachovala svůj charakter spojený s důlní činností. Cílovou kvalitou je zachování reliéfu sídla obce Hora Sv. Šebestiány na krajinném horizontu včetně zachování původních stop veřejné infrastruktury. Obchvat obce bude vypuštěn, nahrazen průtahem, větrné elektrárny jsou akceptovány v současném rozsahu. Jejich význam pro cílovou kvalitu krajiny se propisuje spíše do sousedních krajinných okrsků. Původní kostel byl přirozenou dominantou obce. Jeho náhrada alternativní stavbou je s cílovou kvalitou krajiny slučitelná.

Obr.: dnes chybějící dominanta obce Hora Sv. Šebestiána

KO 03: Rašeliniště

Neurbanizovaný prostor náhorní plošiny

Rašeliniště pod Jelení horou a Vrchem – převážně zalesněný specifický prostor výrazné zvlněné náhorní plošiny s četnými rašeliništi vrchovištního typu s charakteristickými porosty místy významně narušené nevhodnými lesnickými zásahy jakými je odvodnění, výsadba nepůvodních dřevin. Charakteristická jsou četná prameniště a akumulace vod v mokřadním prostředí.

KO 04: Náhorní plošina Kalek

Kalek – převážně zalesněný svažitého prostoru zaujímavější prostory Rudolické hornatiny s typickými odlesněnými enklávami několika sídel položených k hranici ČR, charakteristické imisně narušené místy značně podmáčené porosty převážně smrku s vtroušenými bučinami. Enklávy v okolí sídel tvoří trvale zatravněné pastviny a louky, pro sídla je charakteristická rozvolněná zástavba lesních lánových vsí, uspořádaná podél páteřní komunikace, na území správního obvodu je sídlo Kalek, položené k soutoku Načetického a Bílého potoka.

Kalek - lesy pod Jelením vrchem – horské místy podmáčené lesní komplexy v okolí Jeleního vrchu, Telčského údolí, Kamenné hůrky, Kladváku a Čihadla.

KO 05: Místo

Místo – hluboký členitý asymetrický zářez údolí Lužničky na okraji Krušných hor s několika sídly položenými do závěrů drobných přítoků v údolí. Charakteristická je mozaika odlesněných ploch v okolí sídel, jež je ohraničená lesními porosty ve svazích. Území dominuje zřícenina hradu Hasištejn.

KO 06: Náhorní plošina Křimov

Křimov – specifický prostor Krušných hor s tvořený mozaikou lesů, polí a luk s drobnými sídly položenými do závěrů údolí. Územím prochází hlavní osa komunikace spojující Chomutovsko s NSR. Pro území je charakteristické nepravidelné rozmístění sídel, v jejichž okolí je odlesněná enkláva vymezená lesními porosty, v území se zachovala řada mezí a kamenných snosů, remízků, jež stále místy zobrazují charakter původní plužiny.

KO 07: Bezručovo údolí

Bezručovo údolí – převážně zalesněný charakteristický prostor Bezručova hluboce zaříznutých údolí vytvořených Chomutovkou a Kameničkou, jehož charakteristickým znakem je převažující přirozená a přírodě blízká skladba lesních porostů (rozsáhlé bučiny, suťové lesy) na svazích hlubokého údolního zářezu. Charakteristické jsou zde rašeliniště a mokřady v okrajích navazujících na náhorní polohy a četné skalky a skalní výchozy ve svazích.

KO 08: Krušnohorský masiv

Boleboř – Blatno – charakteristický svažitý prostor v okraji Krušných hor nad Jirkovem, pro nějž jsou charakteristické paralelně uspořádaná krátká převážně zalesněná údolí s četnými odlesněnými enklávami sídel v jejich rozevřených závěrech. Typické jsou lesní komplexy zaujímající vrcholové partie, hřbety rozdělující jednotlivá údolí, zatravněné prostory, četné fragmenty mezí a kamenných snosů porostlých vzrostlou zelení, drobná mozaika polí, luk a pastvin. Specifickým prvkem v území jsou četné skalní útvary zejména ve vrcholových partiích kopců a hřbetů, zříceniny několika hradů. V území je řada charakteristických vyhlídkových míst do krajiny Chomutovska a k Českému středohoří.

KO 09: Povrchová těžba - západ

Povrchový lom Libouš – prostor antropogenně změněné a doposud nestabilizované krajiny hnědouhelného lomu.

KO 10: Městská aglomerace - západ

Černovice – prostor na úpatí Krušných hor v závěru Březenské pánve uspořádaný podél výrazné osy dané zvedajícím se masivem Krušných hor omezený na jižní straně okrajem povrchového lomu Libouš. Charakteristický je mírně zvlňný reliéf závěru pánve přecházející do navazující vrchoviny, uspořádání sídel podél základní osy území dané úpatím hor, významně přeměněná krajina v návaznosti na těžbu uhlí.

KO 11: Městská aglomerace - střed

Chomutov – spojitě zastavěné území měst Chomutov a Jirkov s charakteristickými prostory s převážně obytnou zástavbou, veřejnými prostory, komunikacemi a nákupními centry, s dochovaným prostorem historického centra s charakteristickými dominantami.

KO 12: Městské průmyslové plochy

Chomutov Průmyslová zóna – zastavěný prostor navazující na městskou sídelní strukturu, neuspořádaná zástavba s chaotickým využitím původních ploch průmyslové výroby (VTŽ).

KO 13: Městská aglomerace jih

Zatopené lomy – charakteristický prostor na okraji Chomutova se zatopenými lomy, lady, loukami a dobře patrným antropogenním ovlivněním.

KO 014: Městská aglomerace - východ

Jirkov – zastavěný, kontrastní a poměrně specifický prostor města Jirkov na úpatí Krušných hor, jež bylo v minulosti značně přestavěno s dominující zástavbou vícepodlažních domů. Na úpatí Krušných hor zde vznikly říční náplavové kužely a haldy a říční terasy podél Bíliny, jež ovlivňují charakter krajiny města a příměstí. Specifické je dochovaný fragment historického jádra města s měšťanskými domy.

Vysoká Pec – velmi specifické místo mezi Červeným Hrádkem a hranicí ORP na úpatí Krušných hor utvářené charakteristickými náplavovými kužely a terasami řeky Bíliny. Území je místy přeměněné antropogenními vary, výrazně je zde ovlivněn vodní režim Bíliny, která je vedena v kanále a dále je zatrubněna, její přítoky jsou svedeny do tohoto kanálu. Pro území je charakteristická jihovýchodním směrem ukloněná, poměrně rovinatá krajina utvářená zemědělskými pravidelnými bloky orné, členitými okraji lesních komplexů. Zastavěné prostory se vyznačují různorodou zástavbou v nejednotném uspořádání. Výraznou dominantou je zámek Červený Hrádek s areálem parku.

KO 015: Nechranická přehrada

Nechranice – území na jižním okraji správního obvodu související s údolím Ohře v okolí Nechranické nádrže, zahrnující prostor nádrže samotné a zbývající prostory údolí s několika specifickými sídly položenými do prostoru údolí podél osy řeky. Ohře zde tvoří významnou přírodní osu se širokou nivou, tok je lemován břehovými porosty, místy loukami a místy ornou. Charakteristické jsou sady i chmelnice.

KO 016: Pánevní hřbet Západ

Březno – území části Březenské pánve charakteristické prostorem široce rozevřeného údolí říčky Hutné s typickými rovinatými prostory orné v jeho okrajích a sídly uspořádanými podél přírodní osy dané říčkou. Pro území jsou typické rozsáhlé pravidelné bloky orné, zeleň je zde soustředěná do sídel a údolního zářezu Hutné a jejich drobných a krátkých přítoků.

KO 017: Údolí Chomutovky

Údlice – dochovaný venkovský prostor mezi výrazně antropogenně ovlivněnými místy reprezentovaný především zemědělskou krajinou s charakteristickými, v současné době rozsáhlými bloky orné s poměrně zachovalými venkovskými sídly s četnými památkami a významnými historickými objekty. Charakteristickým znakem je zářez Chomutovky utvářející základní osu území, jíž je podřízeno

uspořádání sídel. Chomutovku doprovází pás břehových porostů vytvářejících významný přírodní segment v krajině.

KO 018: Pánevní hřbet Východ

Otvice – prostor položený podél základní územní osy SV – JZ, do mělkého údolí Otvíckého potoka na okraji urbanizovaného prostoru Chomutov – Jirkov na okraji Jirkovské pánve. Charakteristickým znakem jsou zde jednak prostory s rybníky a nádržemi, ale také fragment typické historicky uspořádané krajiny, která i přes řadu změn, zachovává venkovský charakter. Typické jsou zde jedna soustava s rybníky, mozaika zatravněných a zorněných bloků, drobné lesíky. V ose území je vedena hlavní komunikace E442/13 a též železniční koridor. V území se kromě rybníků nachází zatopené lomy a též skanzen místního venkovského prostředí a zoopark v bývalém Šichtově dole.

Všestudy – poměrně rovinný prostor Jirkovské pánve s drobnými sníženinami mezi Chomutovem, Mostem a Havraní. Charakteristická je otevřená a původně rozsáhlá zemědělská krajina tvořená mozaikou rozsáhlých bloků orné s četnými venkovskými sídly se zemědělskými v charakteristickém uspořádání. Prostor omezuje okraj zastavěných území Chomutova a Jirkova, dále okraje hnědouhelného lomu Vršany. Specifickým prvkem v krajině je rekultivovaná výsypka u Strupčic, ale též řada antropogenních vlivů měnících krajinu, zejména v návaznosti na sousední hnědouhelný lom. Pro sídla je charakteristický kontrast s krajinou, neboť tvoří uzavřené prostory často s absencí přirozeného provázání s krajinou. Charakteristická jsou zde široce rozevřená údolí drobných potoků, drobné porcelanitové suky.

KO 019: Povrchová těžba Východ

Povrchový lom Vršany - prostor antropogenně změněné a doposud nestabilizované krajiny hnědouhelného lomu.

c) Návrh ochrany a rozvoje hodnot krajiny a využití krajinných potenciálů

c1 Zpřesnění typů krajin a cílových charakteristik krajiny

ÚSK člení řešené území na krajinné celky podle typu krajiny, stanovuje k nim charakteristiku a cílovou kvalitu.

Členění řešeného území na krajinné celky:

KC A: Horská část - Krušné hory – náhorní polohy, řadou hluboce zaříznutých údolí členěné svahy Krušných hor, úpatí Krušných hor a kontaktní okraje zahrnující Krušnohorský zlom a jeho přechod do pánevní části,

KC B: Polyurbanizovaný prostor Chomutovska - je krajina položená podél Krušnohorského zlomu představuje polyurbanizované prostory města Chomutova, města Jirkova a obcí Černovice, Spořice, Údlice a Otvice. Osa polyurbanizovaného území je souběžná s krušnohorským zlomem. Charakterově blízkým jsou rovněž navazující urbanizovaná území sídel Málkov, Zelená, Drmaly a Vysoká Pec,

KC C: Pánevní část - území člověkem významně přeměněná (doly, výsypky a haldy), území přechodu na do Krušnohorského zlomu i zemědělské krajiny, fragmenty původní zemědělské krajiny, urbanizované prostory Vrskmaň, Zaječice,

KC D: Zemědělská část – původní zemědělská krajina na určujících mělkých údolních nivách s původními sídly

Výše uvedené typy krajin jsou pak dále členěny na krajinné okrsky, jak je anoncováno v kapitole b) této ÚSK a podrobně rozpracováno v samostatné textové příloze ÚSK.

Nový významový překlad Evropské úmluvy o krajině nahrazuje pojem „charakteristika“ pojmem „kvalita“. V následujícím textu je tak „charakteristika“ indikátorem jednotlivého typu krajiny a cílová charakteristika je nahrazena přesnějším pojmem „cílová kvalita“.

Pro jednotlivé typy krajiny na území ORP Chomutov tak ÚSK tuto charakteristiku a cílovou kvalitu krajiny:

Horská část:

Charakteristika:

- krajina náhorních poloh Krušných hor, která je specifická svým horským charakterem, vysokou nadmořskou výškou, rašeliništi a podmáčenými lesy včetně charakteristických horských sídel s městskou sídelní strukturou (Místo, Výsluní, Hora sv. Šebestiána) a drobnými horskými sídly umístěnými na urbánní ose Chomutov – hranice SRN,
- krajina svahů Krušných hor představuje prostory zcela zalesněné (Jezeřské lesy), opuštěná krušnohorská údolí s vodními nádržemi, se sídly na dopravních trasách (Březanec – Svahová – Jindřišská – Boleboř - , Domina, Krásná Lípa – Křimov, Blatno – Radenov – Zákoutí, atd.) a zcela či téměř zaniklými sídly závěrech bočních údolí s převažující individuální rekreací. Pro tuto část území jsou charakteristická hluboce zaříznutá údolí, k nejvýznamnějším patří Bezručovo a Pruněřovské údolí.

Cílová charakteristika (kvalita) krajiny:

- lesní krajina náhorních poloh s postupně obnovovanými lesy s vysokým podílem přirozených a přírodě blízkých a porostů (druhová skladba blíží se přirozené druhové skladbě odpovídající danému stanovišti, prostorová diferenciací, nejlépe jednotlivě výběrný les),
- krajina zalesněných svahů a údolí s převahou přirozených porostů (druhová skladba blíží se přirozené druhové skladbě odpovídající danému stanovišti, prostorová diferenciací, nejlépe jednotlivě výběrný les), převážně zalesněná stanoviště přirozenými druhy dřevin, stabilizovanými svahy se skalisky,
- harmonická kulturní krajina odlesněných sídelních enkláv, převážně zalesněných s převahou stabilizovaných zdravých přírodě blízkých lesních porostů, poskytujících hospodářské, ekologické, rekreační funkce, zvyšující retenční schopnosti krajiny s charakteristickými přirozenými přírodními fenomény chráněnými jako ZCHÚ, segmenty ÚSES,
- krajina s typickými prostory venkovských sídel s charakteristickou zástavbou,
- kresba původních pluzin zdůrazněná kamenicemi se spontánními porosty,
- hydrologická stabilita s četnými prameništi a čistými přirozenými vodními toky, spontánními drobnými vodními plochami a umělými nádržemi se zásobou pitné vody, turistickými cíli,
- a typickými nerušenými dominantami vrchů a hor.

Polyurbanizovaný prostor Chomutovska

Charakteristika:

Těžištěm prostoru jsou města Chomutov a Jirkov: Chomutov je správním centrem území a dominuje zástavbou celému území. Zástavba měst Chomutova a Jirkova je spojitě urbanizované území, které se společně s kontaktními sídly Černovice a Otvice a navazujícími sídly Málkov – Zelená, resp. Drmaly a Vysoká Pec se rozprostírá v ose Krušnohorského zlomu, je sevřena z jedné strany prudce se svažujícími svahy Krušných hor, ze strany antropogenně přeměněnou krajinou rekultivovaných výsypek a dolů. Krušnohorský zlom zde určuje základní a poměrně výraznou osu krajiny, podél níž je soustředěna nejen zástavba, ale i viditelné trasy dopravní a technické infrastruktury a fragmenty původních – charakteristických – sadů.

Území přerušovaných vodních toků krušnohorských údolí, umělých vodních toků.

Polyurbanizované území přechází v mělkých údolních nivách vodních toků do přilehlých sídel Spořice resp. Údlice.

Cílová charakteristika (kvalita) krajiny:

- urbanizované prostory začleněné do krajiny s výchozími cestami do krajiny,
- akceptované dopravní koridory (estakáda silnice I/7 přes údolí Hačky, MÚK D7 x I/13, Ervěnický koridor,
- akceptovaná dominanta obytného komplexu Březenecká, akceptovaný areál historických železáren, výhledový útlum betonových dominant (silo Nové Spořice, komínky výtopny ACTHERM),
- zachovaný, lépe posílený výraz zámku Červený Hrádek,
- zachovaný potenciál obnovy původních dopravních tras přerušovaných dopravních koridorů,
- rozhraní Krušných hor a pánevní krajinou se sady, obnovenými sídly a stabilizovanými plochami zemědělské prvovýroby,
- zachovaná trasa Podkrušnohorského přivaděče,
- cíle s historickou tematikou, památkami tradiční architektury, dolování v území apod.,
- komponované rekreační prostory Zooparku Chomutov, Kamencového jezera a navazující rybniční soustavy Otavického potoka,
- spojitě území přírodních útvarů Hačka – Pražská pole – Údlické Doubí,
- přírodní útvary podél Hačky a Chomutovky.

Pánevní část

Charakteristika:

Krajina hnědouhelné pánve člověkem významně přeměněná (doly, výsypky, rekultivace, zavodněné poklesy hlubinných dolů), důsledky povrchové těžby zcela anebo částečně zasažené obce, fragmenty původní zemědělské krajiny s minimálním potenciálem a absencí zázemí zemědělské prvovýroby, povrchová těžba hnědého uhlí ve fázích přípravy, probíhající těžby i rekultivace, doprovodná dopravní a technická infrastruktury povrchových dolů – lomů včetně rizik znečištění životního prostředí – hluk, prašnost, světelná expozice.

Cílová charakteristika (kvalita) krajiny:

- harmonická krajina s antropogenními prvky navrácenými přírodě s rekreačními funkcemi,
- charakteristickými přírodními prostory zaujímavými výsypky, haldy,
- četnými rybníky a jezery zatopených lomů s možností rekreace,
- s obnovenou zemědělskou krajinou (sady) a stabilními příměstskými sídly,
- se sídly s charakteristickou až jedinečnou zástavbou, začleněnými svými okraji do krajiny Krušnohorského zlomu,
- absencí trvalých staveb mimo historická sídla,
- novými vodními plochami zatopených zbytkových jam s přírodně rekreačním potenciálem.

Zemědělská část

Charakteristika:

Otevřená, mírně zvlněná bezlesá zemědělská krajina s doprovodnou zelení údolních niv vodních toků. Paralelní vedení údolních niv Chomutovky, Hutné a Ohře pod vodní nádrží Nechranice. Území s dominantním přírodním útvarem Údlické Doubí.

Zachovaná velikost, celistvost a charakter venkovských sídel včetně historických památek a indikátorů s dominantním významem kostela sv. Petra a Pavla (Březno), kostela sv. Matouše (Přečaply) a sv. Václava (Vysočany).

Kontakt s otevřenou krajinou a dalšími přírodními útvary (České středohoří, Doupovské hory, Džbán) včetně tepelných elektráren Tušimice, Pruněrov a Počeradý.

Cílová charakteristika (kvalita) krajiny:

- otevřená zemědělská krajina s uplatněním liniové zeleně stromořadí a protierozních zelených pásů,

- zachovaná jedinečnost údolních niv s absencí – vyloučením aktivit zvyšující frekvenci dopravy, s vyloučením objektů individuální rekreace,
- zachovaná jedinečnost a přirozenost přírodních útvarů,
- obnova původních hospodářských funkcí krajiny – ovocné aleje, sady, vinice,
- harmonická zemědělská krajina se zástavbou odpovídající původnímu charakteru sídel,
- posílený přechod sídel do krajiny prostřednictvím charakteristických terénních hran a existujících a doplněných přírodních útvarů,
- zachování jedinečnosti sídelních dominant,
- absence nových tras technické infrastruktury s vlivem na krajinu (výseky lesa, vysoké zeleně).

Základní problémy ORP Chomutov vzhledem ke koncepci naplňování cílové charakteristiky (kvality) krajiny

Při naplňování cílové vize krajiny je třeba se soustředit na řadu problémů s cílem směřování k řešení těch, které lze považovat za základní.

KC A: Problémy horské části

Problémy náhorních poloh Krušných hor:

- nestabilita lesních porostů, místy nevhodné hospodaření v místech imisního zatížení, výsadba nepůvodních dřevin, degradace rašelinišť nevhodnými hospodářskými zásahy,
- neúměrné, nadměrné odvodňování krajiny uměle vytvářeným systémem odvodňovacích kanálů,
- nevhodně vedené plynovody ve stávajících či navržených trasách narušující stávající hodnoty krajiny,
- výstavba větrných elektráren do pohledově exponovaných partií krajiny a návrhy na jejich další výstavbu degradující nerušené přírodní a kulturní krajinné prostředí s tradičními prvky a segmenty,
- zásahy omezující přirozená stanoviště podmáčených rašelinných luk s výskytem chráněných druhů rostlin, stanoviště vhodná pro vzácné a existenci ohrožené druhy,
- opakované pokusy o urbanizaci území navazující na silnici I/7.

Problémy krajiny svahů Krušných hor:

- nevhodně vedené plynovody ve stávajících či navržených trasách narušující stávající hodnoty krajiny a zalesněný horizont,
- expozice přírodních útvarů stavbami a dalšími záměry rozvojových ploch (Chomutov, Jirkov, Březanec),
- nevhodné dostavby sídel měnících jejich tradiční obraz i ráz.

KC B: Problémy polyurbanizovaného prostoru Chomutovska

- místy neuspořádaný urbanizovaný prostor města Chomutova (lokalita Nové Spořice),
- komprimovaný koridor dopravní a technické infrastruktury v Málkově a Zelené (VTL plynovod, VVN a VN elektro, teplovod, silnice I/13 a koridor jejího zkapacitnění, celostátní železnice, Podkrušnohorský přivaděč,
- snížená propustnost krajiny, migrační bariéra daná souvisle zastavěným územím Chomutov – Jirkov,
- zcela narušený (přerušovaný) vodní režim v území vlivem ochrany těžby uhlí,
- východní část ORP – zcela přeměněná krajina – povrchové doly – lomy a Ervěnický koridor omezující resp. vylučující propustnost krajiny pro člověka, omezující přirozenou migraci,
- průmyslové provozy v okraji města bez začlenění do krajiny s výraznými dopady na životní prostředí,
- výrazná absence rekreačních a omezení ekologických funkcí krajiny,
- narušení hodnot v krajině těžbou uhlí a průmyslem, nestabilní opuštěné prostory po těžbě a rekultivaci.

KC C: Problémy pánevní části:

- nestabilní velké plochy devastované těžbou uhlí,
- narušený vodní režim, snížená a antropogenně ovlivněná retence krajiny,
- rozsáhlé průmyslové provozy přinášející potenciální environmentální rizika,
- bariéry vytvořené dopravní infrastrukturou,
- značně snížená hodnota krajinného rázu území, narušení civilizačních, estetických i přírodních hodnot krajiny, devastace harmonických vztahů v krajině,
- omezení a v podstatě likvidace udržitelného zemědělství vlivem těžby, omezení ploch umožňujících zemědělské využití,
- narušení vztahů v krajině vlivem rozsáhlé těžby, odstranění sídel, ztráta tradičních funkcí krajiny, snížení ekologické stability, omezení migračních cest, snížení prostupnosti krajiny,
- významné omezení rekreačních funkcí krajiny,
- devastace venkovské sídelní krajiny, odstranění řady sídel, ztráta historické kontinuity a genia loci.

KC D: Problémy zemědělské části

- velké půdní bloky s rizikem větrné eroze,
- stabilizace a podpora fragmentů lesa a dílčích přírodně blízkých ploch,
- uplatnění a ochrana údolních niv včetně obnovy původních koryt vodních toků a stabilizace břehových porostů v rozsahu údolních niv,
- podpora pramenišť vodních toků, obnovy a zřizování nových vodních ploch.

Problémy obecně související se správou a využívání a využívání území

Mezi tyto problémy patří několik těch, které není možné na úrovni správy území ORP Chomutov vyřešit:

- výrazně se uplatňující národní zájmy ovlivňující životní prostředí a krajinu (energovody, síť rychlostních komunikací a komunikací I. třídy),
- výrazně se uplatňující korporátní zájmy ovlivňující životní prostředí a kvalitu krajiny (těžba uhlí, průmyslová výroba, doprava, antropogenní změny terénu, značné ovlivňování a změna přirozeného vodního režimu v území apod.),
- neujasněné a komplikované vlastnické vztahy vyplývající z významných změn území,
- nesoulad ve spolupráci mezi orgány státní správy, zejména z úseků životního prostředí a průmyslu,
- otázka prolomení územně ekologických limitů těžby a související omezení potřebného resp. požadovaného rozvoje sídel.

Pro dosažení cílové charakteristiky ÚSK stanovuje tato opatření:

Povrchová těžba

- udržet jednotu vlastnických vztahů pro další koncepční rozhodování v území,
- nechat dokončit rekultivace podle současných pravidel (plán sanací a rekultivací),
- následně iniciovat izolované území s přirozeným vývojem (sukcesí).

Rekreace

- zachovat jedinečnost horských sídel s možností obnovy původních posic venkovských stavení v tradičním tvarosloví,
- zachovat horskou krajinu pro denní pohybovou turistiku,
- vymezit a chránit kontaktní prostor polyurbanizovaného území a Krušných hor,
- pro budoucí individuální rekreaci využít komponovanou krajinu budoucích vodních ploch na zbytkových jámách povrchových dolů – lomů,

- založit resp. doplnit v pánevní krajině soustavu přírodních ploch propojujících budoucí jezero Libouš přes Pražská pole, Údlické doubí, soustavu Otvíckých rybníků k rekultivovaným plochám lomů Vršany a Armáda.

Vodní režim

- vyloučit výstavbu komerčních vodních ploch v horské části a horských údolích (přečerpávací vodní elektrárny),
- zachovat koridor Podkrušnohorského přivaděče,
- zvýšit retenci území posílením vybraných současných sukcesních ploch,
- sledovat a ověřit kvalitu zátopy zbytkových ploch povrchové těžby,
- zachovat možnost obnovy a vedení průtočného systému vodních toků mimo vodní hladiny – jezera – zátopů zbytkových jam,
- posílit přírodní útvary prameniště Srpiny,
- důsledně obnovit přírodní potenciál vodních toků mimo urbanizované území,
- cílevědomě realizovat opatření ÚSK proti vodní erozi.

Zátěže a rizika

- iniciovat uspořádání průmyslových ploch jižní části Chomutova,
- uspořádat území Nových Spořic s vyloučením skládek a provizorních objektů,
- důsledně z území odstranit všechny nepůvodní areály a skupiny staveb,
- důsledně odstranit všechny dočasné objekty povrchové těžby,
- umístit a realizovat nový plynovod výhradně bez vlivu na krajinu,
- jednoznačně stanovit pravidla pro umístění větrných elektráren.

Urbánní expozice krajiny

- veškeré pozůstatky původních objektů těžby v krajině odstranit,
- reflektovat pietní význam a potenciál případné obnovy zaniklých sídel,
- realizovat chráněný režim přístupu a provozu na účelových komunikacích zpřístupňujících zemědělskou a lesní půdu.

Urbanismus

- akceptovat a vzájemně koordinovat polyfunkční území,
- zastavit další rozvoj horských sídel mimo územní plány,
- zcela odmítnout jakoukoli další urbanizaci prostoru dotčeného silnicí I/7 v horské části,
- zachovat horskou železnici (Chomutov – Vejprty) a další koridory již zaniklých železnic a vleček,
- podpořit význam kladných a potlačit výraz záporných dominant v území.

c2) Návrh opatření na ochranu a rozvoj zjištěných hodnot (přírodní, historické, kulturní a estetické) a potenciálů (včetně požadavků na ochranu kulturních hodnot – krajinné horizonty, panoramata, kompoziční osy v krajině, apod.), neboť mohou být kladeny i požadavky na ochranu jiných hodnot, než kulturních.

Územní studie krajiny vnímá řešené území jako člověkem přeměněnou, kulturní krajinu obsahující historické a kulturní hodnoty s případným estetickým významem.

Přírodní potenciál území pak ÚSK sleduje ve dvou rovinách:

- přirozený přírodní potenciál stabilizace či přeměny krajiny, probíhající na podkladě přirozeného chování primární struktury – eroze, sukcese, sesuvy, záplavy apod.,
- přírodní potenciál, přímo ovlivnitelný chováním člověka v krajině včetně využití lesa, zemědělské půdy, vody a nerostného bohatství

Vazba na historické, kulturní a estetické hodnoty a potenciály shrnuje ÚSK pod pojem „sídelní“, tj. sídelní hodnoty a sídelní potenciály.

V tomto smyslu je členěna i grafická příloha ÚSK.

Možné projevy přírodních a sídelních hodnot pak shrnují provedené průzkumy a rozborů: Zahrnují množinu dostupných informací založených na databázi územně analytických podkladů a dalších rozvojových plánů, záměrů, koncepcí a generelů. Je logické, že pro potřebu ÚSK v návrhové části jsou vybrány relevantní informace podle výběru projektanta. Projednání návrhu ÚSK se státní správou, samosprávou, občanskými sdruženími a spolky a veřejností je pak procesem optimalizace vybraných (použitých) vstupů = hodnot resp. výstupů = potenciály, vize.

c3) Návrh území vhodných pro zvýšení ochrany VKP (př. registrace VKP, přechodně chráněné plochy)

Významné krajinné prvky:

Významné krajinné prvky vyhlášené:

název	popis
Březno	lesní společenstvo
Historický park Města Výsluní	park
Historický park Města Výsluní	park
Historický park Města Výsluní	park
Krásná Lípa	TTP, mokřad
Místo	lesní společenstvo
Škrlé	TTP, mokřad
Třebíška	TTP
U Filipových rybků	TTP, mokřad, sady
U Kačáku	TTP, mokřad
Boleboř	zvláště chráněné druhy rostlin
Orasín I	zvláště chráněné druhy rostlin, druhová diverzita rostlin
Orasín I	zvláště chráněné druhy rostlin, druhová diverzita rostlin
Orasín II	zvláště chráněné druhy rostlin

Grafická část obsahuje rovněž zákres připravená registrace VKP: Vstavačová louka u Křimova

Významné krajinné prvky ze zákona 114/92 Sb. o ochraně přírody a krajiny.

vytvářející segmenty v krajině, významné krajinné prvky, části krajiny:

VKP - naleziště nerostů a zkamenělin

Cíle:

- ochrana nalezišť a zdrojů nerostů i zkamenělin, ochrana lokalit, respektování jako přírodní hodnoty,
- zachování nalezišť, zabránění nevhodné těžbě,
- respektování ekologických limitů těžby uhlí.

Úkoly:

- zachování nalezišť, zabránění nevhodné těžbě,
- respektování ekologických limitů těžby uhlí,
- ochrana dochovaných nalezišť uhlí.

Ohrožení:

- těžba.

VKP - údolní nivy

Cíle:

- respektování prostorů údolních niv jako nezastavitelných s preferencí vybudování nebo zachování luk a keřových společenstev s přirozenými nebo přírodě blízkými břehovými porosty,
- částečná obnova údolních niv v prostoru narušeném těžbou.

Úkoly:

- respektovat, zachovat a chránit prostory údolních niv a jejich okolí,
- zařadit vymezené údolní nivy v rámci ÚSK do ÚAP,

Ohrožení:

- výstavba, změna využití území.

Poznámka:

- údolní nivy jsou rovněž součástí krajinných potenciálů.

VKP – lesy

Cíle:

- přestavba imisně zatížených porostů a porostů s převažujícími jednověkými monokulturami smrku směrem k přírodě blízké porostní skladby,
- ochrana bukových a dubo-habrových porostů ve svazích Krušnohorského zlomu.

Úkoly:

- požadovat udržitelné způsoby pěstování lesa a hospodaření v lese,
- preferovat přírodě blízké postupy hospodaření,
- zachovávat stanovištní podmínky volbou vhodné porostní skladby, vhodné struktury porostu
- vytvářet přírodní partie lesa stabilizující lesní prostředí
- obnova vodního režimu a zamezení odvodňování
- respektování podmáčených lokalit a rašelinišť v lese

Ohrožení:

- dlouhodobá změna klimatických podmínek,
- nestabilní vodní režim,
- nevhodné způsoby hospodaření

Poznámka:

- lesy jsou vymezeny v přesnosti hranic katastru nemovitostí, ve shodné přesnosti lze vygenerovat hodnotu 50 m od okraje lesa,

VKP - skalní útvary

Jsou přítomné v krajině Krušných hor, zejména ve vrcholových partiích, v četném obsazení v krajině Krušnohorského zlomu, kde jsou nejen ve vrcholových částech, ale často ve svazích údolí v podobě různých výchozů a útvarů

Cíle:

- zachování a ochrana přírodního charakteru a nerušeného prostorů se skalními útvary,
- zachování charakteru krajinného prostředí se skalními útvary.

Úkoly:

- zamezit poškozování skalních útvarů,
- respektovat přírodní charakter krajinného rámce skalních útvarů a zejména přírodní charakter jejich bezprostředního prostoru,
- zamezit výstavbě nebo úpravám terénu či prostředí narušující navazujících prostorů,
- rekreační využití povolovat pouze ve formě dostupného cíle,
- zachovávat přirozené prostředí vyhlídkových míst bez zástavby.

Ohrožení:

- těžba kamene,
- výstavba,
- nevhodné formy využití,
- vandalismus

VKP - Mokřady, rašeliniště

Jsou v podstatě v malých lokalitách v horské části ORP

Cíle:

- respektování, zachování a ochrana prostorů rašelinišť,
- obnova lokalit s mokřady narušených odvodněním,
- vybudování sítě mokřadů v prostorech greenfields.

Úkoly:

- respektovat, zachovat a chránit prostory s mokřady,
- zabránit zastavování nebo změně využití území,
- prověřit možnost budování mokřadů v greenfields,
- zachovat vodní režim.

Ohrožení:

- výstavba, změna využití území

VKP - Stepní trávníky, trvalé travní plochy

Trvale zatravněné plochy jsou nejčastěji v odlesněných enklávách náhorních poloh Krušných hor.

Cíle:

- respektování, zachování trvale zatravněných ploch v krajině Krušných hor a Krušnohorského zlomu,
- obnova druhové rozmanitosti.

Úkoly:

- respektovat rozsah trvale zatravněných ploch v krajině Krušných hor a Krušnohorského zlomu
- obnova luk v prostoru Mostecké pánve na lokalitách greenfields
- aplikace programů péče o krajinu k údržbě zatravněných prostorů,
- zabránění náletu dřevin
- zachovat kvalitu prostředí luk, zabránit změně využití území

Ohrožení:

- výstavba,
- změna využití území.

VKP - Remízy a meze

Nejčastěji se vyskytují v krajině rámci sídel odlesněných enkláv náhorních poloh Krušných hor.

Cíle:

- zachování dochovaných prvků historického členění krajiny,
- obnova mezí a remízků v prostorech narušené krajiny uhelné pánve, kde je cílem obnova zemědělské krajiny

Úkoly:

- respektovat a chránit nerušených charakter partií krajiny s dochovanými prvky historického členění krajiny,
- respektovat jejich uspořádání i charakter,
- prověřit obnovu mezí a remízků na vhodných lokalitách.

Ohrožení:

- výstavba,
- změna využití území,
- intenzivní formy zemědělství

VKP - Významné vrcholy specifikující krajinou scénu, přírodní dominanty

Vytváří krajinu Krušných hor.

Cíle:

- zachování nerušených vrcholů.

Úkoly:

- respektovat nerušené prostředí vrcholových částí krajiny,
- zamezit výstavbě stožárů, vysílačů a jiných staveb ve vrcholových partiích,
- zachovávat nerušený rámeček vrcholových partií.

Ohrožení:

- výstavba,
- změna využití území.

Územní systém ekologické stability:

Jednotlivé skladebné prvky ÚSES – biocentra, biokoridory

Cíle:

- zaměřit se na postupnou revizi ÚSES v krajinném prostředí a zahušťovat síť ÚSES,
- vymezení biokoridorů a biocenter opírat o skutečné a potenciálně možné přírodně blízké segmenty v krajině,
- vybudování nového ÚSES v prostorech Mostecké pánve se zaměřením na obnovu přírodního prostředí,
- zachování migračního území a jeho prostupnosti, vybudování nových ekosystémových vazeb v území.

Úkoly:

- prověřit vymezení ÚSES, trvat na jeho posilování,
- zajistit ochranu původních interakčních prvků, pokud nejsou vymezeny jako VKP vhodnými regulativy, jako ochranu přírodní hodnoty,
- zařadit vymezené údolní nivy v rámci ÚSK do ÚAP.

Ohrožení:

- výstavba,
- změna využití území.

c4) Návrh opatření pro obnovu alejí – historická návaznost, význam

ÚSK v tomto případě kombinuje vstupní informace a další výstupy z návrhové části. Alej – tedy jedno či více násobná cílená liniová zeleň shodného druhu dřevin podle vodící linie (silnice, cesta, vodní příkop) se v řešeném území opakuje.

ÚSK ji akceptuje a rozvíjí z těchto hledisek:

- alej jako součást komponované krajiny se projevuje ve 2 lokalitách: Komponovaná zeleň zámku Červený hrádek a dále jako součást poutní cesty – lépe hlavního přístupu – I poutními kostely Nanebevzetí Panny Marie v Květnově. V obou případech jsou tyto památky vyhodnoceny jako stavby se zásadním vlivem na krajinu a současně je k nim vymezen kontaktní prostor, ve kterém by měly být veškeré změny v krajině (i v sídlech) slučitelné s významem citovaných staveb a žádným způsobem (stavebně technickým, provozním, mentálním) citované památky v tomto prostoru znehodnocovat. V těchto souvislostech ÚSK doporučuje doplnění alejí (Červený Hrádek) a přehodnocení kompozice aleje (Květnov),
- alej se jako cílená doprovodná zeleň prosazuje v zemědělské části ÚSK, kde tvoří jedinečná stromořadí z 50 a více letých hrušní. Tyto aleje jsou součástí rámcových podmínek cílové kvality krajiny včetně jejich přirozené obnovy,
- pro zakládání nových alejí musí být logický důvod. ÚSK zde kombinuje vstupní informace resp. a analýzu uplatnění původních historických cest. V případě, že je zde souběh s hranou protierozních opatření, nastává okolnost, jak do těchto segmentů vložit jako obnovu cesty, tak související stromořadí,
- další příležitostí je propojení krajiny v segmentu od údolí Ohře (Stranná), přes Hrušovany, Lažany, Sušany do Strupčic a dále do rekultivovaného prostoru Vršany, částečně v souběhu se silniční sítí, částečně po realizovaných trasách (Hrušovany – Lažany,
- lokální aleje – jejich zachování nebo zřizování – je součástí cílové kvality krajinných okrsků v zemědělské části ORP tam, kde se na obci (sídlo) připojuje hřbitov,
- samostatným námětem je pak ochrana horských silnic z Křimova přes Výsluní, z Celné do Vysoké Jedle a dále původní silnice Chomutov – Hora sv. Šebestiána v náhorní plošině u Křimova. Zdvojené stromořadí na návětrné straně těchto silnic má svoje opodstatnění.

c5) Vymezení případných dalších významných a cenných stromů či skupin vhodných k vyhlášení za památné.

ÚSK sleduje cílovou kvalitu mj. z hlediska spojení historických, kulturních a přírodních hodnot. Ve srovnáním s jinými částmi ČR – zejména vnitrozemím – chybí v prostoru ORP Chomutov historická paměť včetně jejího přenosu současným generacím a to v důsledku všeobecně známého odsunu německého obyvatelstva po 2. světové válce.

Další ztráta společenské paměti je vázána na zaniklé obce v důsledku povrchové těžby hnědého uhlí. Obnova náboženské symboliky včetně vnějších projevů je tak cílovou kvalitou zejména zemědělské části krajiny.

ÚSK tedy v tomto smyslu doporučuje obnovu těchto pietních míst včetně dosazení stromů, které mají potenciál dlouhověkosti a výjimečnosti. Celý soubor historické památky a takto umístěných stromů má atribut veřejného prostoru a odpovídá cílové kvalitě těchto krajinných okrsků.

ÚSK doporučuje k ochraně zejména liniovou zeleň v okolí silnice Jirkov – Drmaly a která náleží do celkové kompozice zámku Červený Hrádek.

c6) Návrh opatření pro úpravu a zpřesnění ÚSES, migračních koridorů

Územní systém ekologické stability je zobrazen samostatně. Obsahuje převzetí nadregionálního a regionálního ÚSES dle ZÚR Ústeckého kraje a segmenty lokálních ÚSES a segmenty veřejné návrhové zeleně dle územních plánů.

Rámcové vymezení ÚSES pak prostřednictvím os a schématických posic biocenter doplňuje systém ekologické stability do celkového obrazu. Rámcové vymezení je provedeno nad projekční plochou krajiny a využívá tak skutečný stav krajiny včetně zjištěné sukcese na zemědělské půdě.

Ve smyslu závěrů doplňujících průzkumů a rozborů návrhová část ÚSK respektuje dosavadní vymezení segmentů ÚSES v urbanizovaném (podle územních plánů v zastavěném) území. Dílčí korekce prostřednictvím revitalizace nepůvodních úseků vodních toků bude odvozena od hydrologického potenciálu území – viz předchozí text.

Vstupní platformou řešení je převzetí vstupních dat:

- nadregionální a regionální ÚSES je převzat v rozsahu, jak jej vymezují ZÚR Ústeckého kraje i přesto, že jsou některé části nadmístního systému územními plány zmenšeny,
- u místního systému ÚSES byla v rámci doplňujících průzkumů a rozborů revidována databáze ÚSES podle aktuálního stavu územních plánů.

Vstupní data podle výše uvedeného schématu byla v rámci ÚSK prověřena a analyzována. Výstupem je pak rámcové vymezení ÚSES, jak je požadováno zadáním ÚSK ORP Chomutov.

Rámcové vymezení je zpracováno podle těchto zásad:

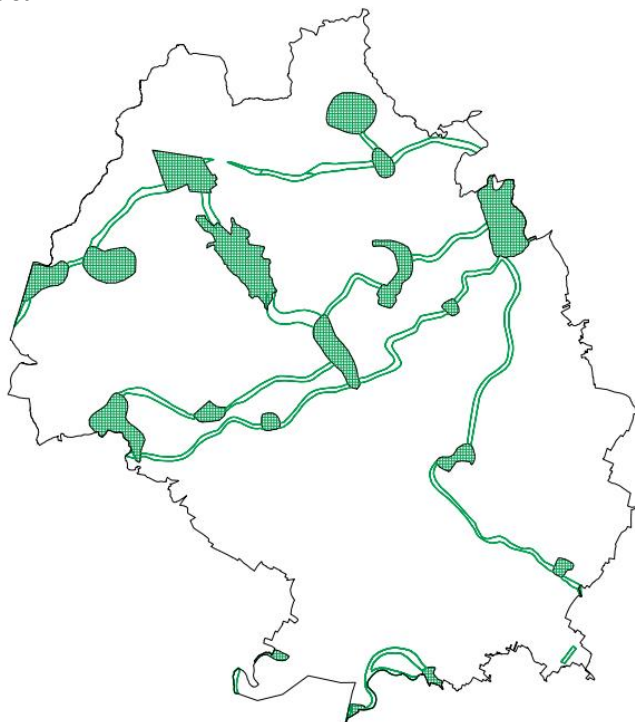
- do nadregionálního a regionálního ÚSES dle ZÚR nezasahujeme a přebíráme jej v rozsahu databáze ÚAP,
- rámcové vymezení ÚSES pak rozlišuje tyto vrstvy:
 - hygrický systém ÚSES,
 - terestrický systém ÚSES,
 - nezbytné posice biocenter,
 - segmenty ÚSES dle současných ÚAP, které budou vypuštěny.

Rámcové vymezení ÚSES je zobrazeno schématicky v osách a je úkolem územních plánů jejich průběh zpřesnit do hranic terénních hran a případně hranic pozemků dle katastru nemovitostí, přičemž vektory biokoridorů představují osy systému. Navržené – nezbytné – posice biocenter jsou pouze schématem a projektant ÚP je zpřesní při respektování dalších vstupů územního plánu při respektování minimálních velikosti biocenter ve smyslu stávající metodiky.

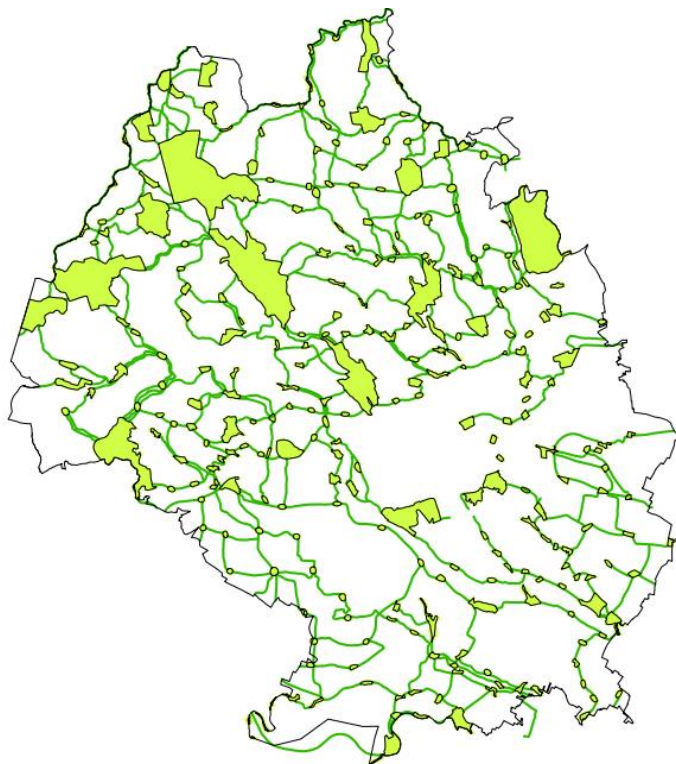
Vypuštění segmentů ÚSES je informací, umožňující základní orientaci dotčených orgánů.

Vstupní schéma ÚSES podle těchto zásad zobrazuje následující schéma. S výjimkou načtení dat nebyla tato databáze měněna, obsahuje tedy veškeré disproporce vzniklé odlišným časovým i profesním zpracováním systému ÚSES podle jednotlivých autorů územních plánů.

Popis vrstev a jejich (v případě nadregionálního a regionálního ÚSES) je zřetelný z výkresové části.

Obr.: převzatý nadmístní systém ÚSES

Obr.: vstupní databáze místního systému ÚSES

- **ÚSES DLE ÚAP K VYPUŠTĚNÍ**
- **NOVÉ ŘEŠENÍ - TERESTRICKÝ ÚSES**
- **NOVÉ ŘEŠENÍ - HYGRICKÝ ÚSES**
- **NOVÉ ŘEŠENÍ - BIOCENTRA**

Vzájemné souvislosti lze získat zobrazením potřebných vrstev výkresu ÚSES.

Návrh zpřesnění migračně významných území, dálkových migračních koridorů

Zajištění přirozené migrace vyžaduje dostatečnou prostupnost krajiny, předcházení budoucí fragmentaci ať již situováním nové výstavby v území či nevhodně řešenými dopravními stavbami.

V zemědělské krajině velkých ploch (takový stav je v řešeném území spíše výjimečný) doplnit meze, remízky, případně vodní plochy, zejména rybníky.

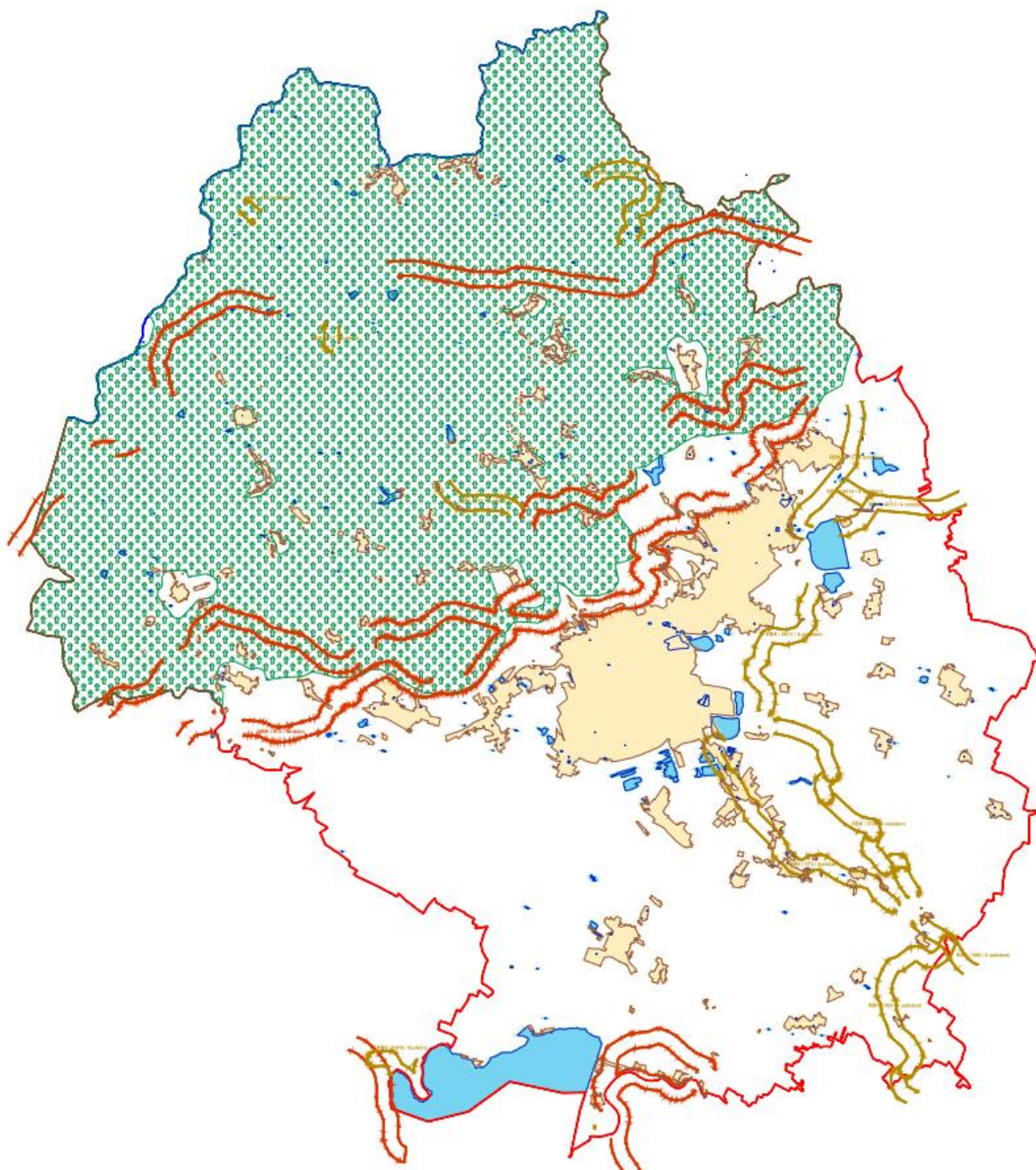
Migrační bariéry zabraňují přirozené migraci v území. Jde o :

	bariéra	doporučení
1	Urbanizovaný zastavěný prostor polyurbanizovaného prostoru Černovice – Spořice – Chomutov – Údlice – Jirkov - Otvice	V okrajích města udržet otevřenou nezastavitelnou krajinu, sídlo začlenit pomocí vhodných kulturních ploch se zelení
2	Omezený či uzavřený okraj lesa zástavbou	Nelze odstranit - nutná podpora migračního porostu uvnitř lesa včetně návaznosti na další segmenty krajiny
3	Kocentrováný souběh dopravní a technické infrastruktury v prostoru Málkov - Zelená	Zvětšení příčné propustnosti v místech křížení vodních toků, posílení doprovodné zeleně Podkrušnohorského přivácče, vložení mostních konstrukcí do budoucí čtyřpruhové silnice I/13
4	Dálnice D7	další dílčí propojení jako součást dalších záměrů po ukončení těžby a provedených rekultivacích
5	Koncentrováný souběh dálnice I/13, železnice a oplocených prstů Zooparku Chomutov a Kamencového jezera	Chránit jediné současné obchodní trasy před další urbanizací
6	Silnice II/251, II/568 a obec Údlice	Při změnách v území zajistit propustnost jižního segmentu Chomutova v ose Pražská pole - Údlické douby - Otvícké rybníky
7	Břehová čára vodního díla Nechanice	Zajistit prostupnost břehové čáry v rozsahu kolísání vody v běžném provozním režimu vodní nádrže
8	Ervěnický koridor	Všechny současné perforace koridoru chránit před dalšími zástavbou či jiným omezením na úkor přírodních ploch
9	Intenzivní sady	Zajistit propustnost v obvyklých - očekávaných, tradičních směrech
10	Oplocení pastvin	Zajistit propustnost v obvyklých - očekávaných, tradičních směrech, ponechat volný prostor okolo zastavěného území
11	Povrchové hnědouhelné doly - lomy	Zajistit při rekultivacích průběžně propustnost v obvyklých - očekávaných, tradičních směrech
12	Zatopení zbytkových jam povrchových dolů	Zajistit plnohodnotný obtok nových vodních ploch stávajícími či novými vodními toky včetně zajištění režimu pro stabilizaci doprovodné břehové zeleně

Návrh migrace řeší prostory mimo Krušné hory, které samy o sobě migrační bariéry neobsahují.

V řešeném území ORP Chomutov je třeba výhledově respektovat především:

- respektovat dálkové migrační koridory a související migračně významné území bez bariér prostupnost krajiny zachováním přírodního prostředí, jež vzniká na rekultivovaných plochách,
- dále pak respektovat přirozené propojení s Krušnými horami tak, aby každá z uvedených os umožňovala volný pohyb savců a ostatních živočichů,
- vhodným způsobem řešit uvedené bariéry: komunikace, zástavba, doly, průmyslové zóny,
- realizovat postupně propojení přírodních ploch v jižním segmentu polyurbanizovaného městského území

Obr.: Vstupní schéma migrace podle současného nastavení ZÚR (zelený rastr) doplněné o vybrané vodné plochy a urbanizované území. Návrh ÚSK tedy sleduje z hlediska migrace území pánevní a zemědělskou část ÚSK.

Naplnění cíle zajištění přirozené migrace živočichů zajistit pomocí respektovaného jevu v ÚAP a zadat k prověření a návrhu řešení na úrovni územních plánů

Návrhová část ÚSK v této věci vymezuje lokality, které je zapotřebí řešit, chránit z hlediska zajištění propustnosti územím, resp. překonání migračních překážek.

Takto vymezené lokality se nacházejí v místech křížení obvyklých (předpokládaných) migračních tras se stávajícími či navrhovanými koridory dopravní a technické infrastruktury – silnicí I/13 a jejím zkapacitněním na čtyřpruh v oblasti Málkova, v posici křížení ploch GREENFIELDS se silniční sítí, při prostupu Ervěnickým koridorem a v případě křížení pěšího koridoru propojení Stranná – Strupčice přes dálnici D7.

c7) Návrh opatření pro rozvoj nové evropsky významné lokality Pražské pole

Lokalita Pražská pole je v návrhu ÚSK začleněna do systému GREENFIELDS – segmentu spojitých přírodních ploch obcházejících jižní část polyurbanizovaného území měst Chomutova a Jirkova a k nim napojených obcí v ose Spořice – Droužkovice – Údlice – Chomutov a Otvice.

Smyslem návrhu je posílení jednotlivých přírodních ploch do společného potenciálu, vytvoření protiváhy - ale i bariéry - vůči navazujícímu segmentu ploch výroby a skladování, zajištění migrace – náhradní trasy za vymezené, v praxi však nefunkční hygrické biokoridory Chomutovky, Hačky, zčásti i Bíliny, které procházejí polyurbanizovaným územím.

V neposlední řadě jsou tyto plochy utčeny k denní rekreaci obyvatel dotčeného území a jako alternativa pěšího (cyklo) propojení podél Krušných hor.

Lokalita Pražská jako součást segmentu GREENFIELDS je doplněna o místa požadované propustnosti přes migrační překážky silniční sítě.

c8) Návrh opatření na obnovu prameniště, návrh úprav za účelem zpřístupnění veřejnosti.

ÚSK je v této věci směrem opačným. Rozsáhlé plochy krušnohorské planiny a podobně i prameniště Srpiny a jejich přítoků vymezuje ÚSK jako klidové plochy a v podstatě není důvod, proč by měly být zpřístupněny veřejnosti. Jedná se o plochy přírodní na úrovni VKP ze zákona a zpřístupnění těchto ploch – pokud není jednoznačný účel – např. naučná stezka – není v souladu s cílovou kvalitou krajiny.

Cílovou kvalitou krajiny je především její stabilita, ve které se mohou prosazovat logické a spontánní přírodní procesy, zejména procesy charakteru sledující zvýšení její stability, biodiverzity a schopnosti přijmout a udržet vodu. V tomto smyslu není přístupnost prameniště prioritou.

Cílová kvalita krajiny naopak není dotčena v případech, kdy vybrané lokality vůbec přístupné pro člověka nejsou – například Střezovská rokle nemusí být vybavena ani chodníkem ani dalšími prvky propustnosti. Naopak – přijetí přírodních procesů jako takových cílovou kvalitou – v tomto případě – prohlubuje.

c9) Návrh opatření na ochranu stop po zaniklých sídlech na okraji těžby a zaniklých vesnic v Krušných horách – stopy starého osídlení krajiny.

Obnovu zaniklých sídel ÚSK v rozsahu této kapitoly nevymezuje a případnou obnovu zaniklých obcí nespojuje s cílovou kvalitou krajiny.

Zaniklé vesnice – sídla – na okraji těžby nemají v principu důvod obnovy. Přinejmenším s tím nepočítá rekultivace a sanace území po těžbě a není k těmto posicím zaniklých sídel přivedena potřebná infrastruktura. Namátkově ÚSK zvažovala obnovu asi nejcitelnější architektonické a historické

stavby – Ahníkovského zámku. Ani v tomto případě však jeho případnou obnovou není cílová kvalita dotčeného krajinného okrsku dotčena.

ÚSK přivádí do rekultivovaných ploch stopy historických cest s vědomím, že žádné další morfologické, ani faktické fragmenty nelze ve vytěženém území dohledat. Je to však příležitost k obnově těchto tras (přibližně v původních trajektoriích. Obnova těchto tras pak může být doplněna liniovou zelení – stromořadím, alejí včetně symbolické posice zaniklého sídla. Okrajově lze do těchto pietních posic instalovat zachráněné (přesunuté) drobné církevní památky – sochy atd.

Jiné okolnosti vymezuje ÚSK v horské části ORP tam, kde zůstal původní terén, původní krajina. Ani zde není sílová kvalita krajiny spojena s obnovou původního sídla, ÚSK však požaduje:

- zachování kresby původní plužiny – meze, kamenice,
- zachování stopy původního sídla – plochy ostatní, charakteristické stromy, dlouhověkové ovocné stromy (hrušeň, ořech),
- vyznačení posice rozhodující identity sídla – náves, kaple, hřbitov

Případné obnově těchto sídel však ÚSK nebrání, případnou obnovou není spojena cílová kvalita krajiny.

Krajinné hodnoty a potenciály

Základní hodnoty přírodního prostředí

Hodnota	Ochrana a ohrožení
Nerostné bohatství, kovy, vzácné minerály a prvky	<p>Ochrana: preferovat zachování nerostného bohatství jako významné přírodní hodnoty krajiny</p> <p>Ohrožení: dolování, významný projev v krajině specifickými tvary měnícími přirozený reliéf krajiny</p>
Horniny	<p>Ochrana: preferovat zachování hornin jako významné hodnoty, jako neobnovitelného zdroje, a jako významného hospodářského potenciálu krajiny</p> <p>Ohrožení: Těžba (kamenolomy, uhlí apod.), významný projev v krajině specifickými tvary měnícími přirozený reliéf krajiny</p>
Georeliéf	<p>Ochrana: preferovat zachování přirozeného reliéfu krajiny, zejména chránit prostory zaříznutých údolí a významná pohledově se uplatňující vrchy, hory a hřbety, které je spojují, ochrana specifických útvarů (zejména skal, vrchů a hor), zamezit zásahům do reliéfu a jeho přeměnám antropogenními tvary v krajině Krušných hor a Krušnohorského zlomu</p> <p>Ohrožení: Těžbou nerostných surovin (kamenolomy, povrchové a hlubinné doly apod.), výstavbou (antropogenní tvary reliéfu)</p>
Skalní útvary, balvany	<p>Ochrana: zachovávat a chránit všechny skalní útvary a významné skupiny nebo solitéry balvanů a respektovat a zachovávat jejich prostor bez narušení</p> <p>Ohrožení: Těžbou nerostných surovin (kamenolomy, povrchové a hlubinné doly apod.), výstavbou (odstranění, redukce), zemědělstvím, odstraňování balvanů z polí</p>
Voda, vodní režim	<p>Ochrana: ochrana a zachování přirozeného vodního režimu v krajině, ochrana a obnova retenční schopnosti krajiny, zachování a ochrana vodních zdrojů, vodních toků v přírodním korytě, vodních ploch, zachování a ochrana čistoty vod</p> <p>Ohrožení: zemědělstvím (technické úpravy toků, odvodnění), výstavbou (odstranění, redukce), průmyslovou výrobou (znečištění), obýváním (znečištění)</p>
Půda	<p>Ochrana: chránit půdu jako hodnotu přírodního prostředí, která je základním výrobním prostředkem v oblasti zemědělství a veškeré produkční i mimoprodukční funkce agrárního sektoru, respektovat a zachovávat přirozené půdotvorné procesy, zamezit nešetrnému záboru půdy a zemědělské i lesní, udržovat složky organické hmoty, chránit strukturu a zachování edafonu, zamezit nadměrnému škodlivému chemickému hnojení, chránit půdu před kontaminací</p> <p>Ohrožení: urbanizace, výstavba, eroze, emise, intenzivní zemědělská činnost, znečištění – kontaminace chemickými látkami</p>
Lesní porosty	<p>Ochrana: požadovat udržitelné způsoby pěstování lesa a hospodaření v lese, preferovat přírodě blízké postupy hospodaření, zachovávat</p>

	<p>stanovištní podmínky volbou vhodné porostní skladby, vytvářet přírodní partie lesa stabilizující jeho</p> <p>Ohrožení: Těžba, dlouhodobá klimatická změna</p>
Vegetace – louky	<p>Ochrana: zachovat rozsah trvalého zatravnění (kulturní louky udržované sečením a pasením) v krušnohorských okrscích, zachování (ve všech okrscích) a obnova (zejména v okrscích Mostecké pánve) přírodě blízkých travino-bylinných společenstev (posílení biotopů, vytváření stanovišť): v údolních nivách, na podmáčených stanovištích, v místech, kde byly původně mokřady, obnova suchých trávníků, charakteristických smilkových luk apod.; obnova břehových porostů s olšemi a vrbami (dříve bohaté, dnes jen pásy nebo linie) a to zejména v místech s technicky upravenými vodními toky, obnovovat a zachovávat doprovodnou vzrostlou zeleň (doprovází kulturní prvky v krajině – komunikace, mete, okraje sídel apod.)</p> <p>Ohrožení: urbanizace, výstavba, těžba uhlí, intenzivní formy zemědělství, meliorace a odvodňování krajiny, nevhodné zásahy a pěstební postupy</p>
Vegetace – louky	<p>Ochrana: zachovávat a respektovat a zejména obnovovat břehové porosty s olšemi a vrbami (dříve bohaté, dnes jen pásy nebo linie) a to zejména v místech s technicky upravenými vodními toky, obnovovat a zachovávat doprovodnou vzrostlou zeleň (doprovází kulturní prvky v krajině – komunikace, mete, okraje sídel apod.), respektovat solitéry v krajině a zapojené bloky zeleně v mostecké pánvi, tzv. greenfields</p> <p>Ohrožení: urbanizace, výstavba, těžba uhlí, intenzivní formy zemědělství, meliorace a odvodňování krajiny, nevhodné zásahy a pěstební postupy</p>
Volně žijící živočichové	<p>Ochrana: zachovávat a respektovat biotopy vytvářející prostředí volně žijícím živočichům, respektovat migračně významná území, osy migrace, zachovávat průchodnost krajiny</p> <p>Ohrožení: urbanizace, výstavba, těžba uhlí, intenzivní formy zemědělství, meliorace a odvodňování krajiny, nevhodné zásahy a pěstební postupy</p>

Krajinné hodnoty vymezené resp. převzaté z ÚAP ORP Chomutov:

Krajinné hodnoty jsou vymezeny (tedy převzaty) z provedených průzkumů a rozborů. Jedná se o databázi ÚAP ORP Chomutov ve smyslu porovnání (korekce) s Ústředním seznamem ochrany přírody a krajiny (ÚSOP) Agentury ochrany přírody a krajiny v tomto členění:

Ochrana půdního fondu:

- zemědělská půda v I. stupni ochrany
- zemědělská půda ve II. stupni ochrany

Legislativní ochrana krajiny:

Národní přírodní rezervace (NPR):

- 278 Novodomské rašeliniště,
- 144 Jezerka

Přírodní rezervace (PR):

- 2103 Buky a javory v Gabrielce,
- 2104 Bučina na Kienhaidě,
- 1682 Buky nad Kameničkou,
- 646 Na loučkách,
- 2258 Běšický a Čachovický vrch
- 5757 Prameniště Chomutovky

Přírodní památka:

- 1540 Krásná Lípa,
- 1004 Hradiště u Černovic,
- 1003 Lokalita břízy ojcovské u Volyně,
- 1620 Merkur,
- 2173 Slanisko u Škrle,
- 420 Střezovská rokle
- 5918 Bezručovo údolí
- 5917 Na loučkách II
- 5761 Údlické doubí

Evropsky významné lokality (EVL)

- 5504 Východní Krušnohoří CZ0424127
- 2790 Bezručovo údolí CZ0424030
- 2841 Údolí Hačky CZ0420171
- 2796 Černovice CZ0423203
- 2840 Údlické Doubí CZ0423229
- 2821 Louky u Volyně CZ0420156
- 2808 Chomutov - zoopark CZ0423213
- 2826 Na loučkách CZ0420035
- 2828 Novodomské a polské rašeliniště CZ0420144
- 2788 Běšický chochol CZ0424036
- 2810 Jezerka CZ0423214
- 2850 Želinský meandr CZ0420012
- 0000 Pražská pole CZ0423660

Ptačí oblasti (PO):

- 2311 Novodomské rašeliniště - Kovářská CZ0421004
- 2275 Nádrž vodního díla Nechranice CZ0421003

Lokality Ramsarské úmluvy (RU):

- 1670 Svatošebestiánská (část a)
- 1670 Svatošebestiánská (část b)

Přírodní parky:

- Přírodní park Bezručovo údolí
- Přírodní park Údolí Pruněrovského potoka

Hydrologie krajiny:

- chráněná oblast přirozené akumulace vod – CHOPAV Krušné hory,
- ochrana vodních zdrojů,
- ochrana léčivých vod,
- přirozenost vodních toků v rozsahu záplavového území Q100,
- významné vodní plochy:
 - vodní nádrže Nechranice, Křimov, Kamenička, Jirkov,
 - jezera – Kamencové jezero,
- významná vodní díla: Podkrušnohorský přivaděč.

vodní plochy a vodní toky jsou v ÚSK hodnoceny jako proměnné jednotky s ohledem na kolísání vodní hladiny vodních ploch, současnou a předpokládanou proměnu vodního toku (jako jeho přirozený projev).

Přirozené proměny krajiny:

ÚSK akceptuje tyto přirozené proměny krajiny:

- změna údolních niv v důsledku povodně (záplavové území Q100)
- změna krajiny v důsledku sukcese zemědělské půdy,
- změna krajiny větrnou a vodní erozí,
- změna krajiny v důsledku nestabilního terénu (poddolované území),
- změna krajiny v důsledku sesuvů,
- vývoj přírodně blízkých společenství na rekultivovaných plochách.

ÚSK přijímá chování vodních toků jako přirozený projev dynamické proměny krajiny a to včetně záplavového území na úrovni Q 100. Prostor vodního toku je určený pro jeho přirozené proměny a antropogenní vstupy by se měly prosadit výhradně při křížení vodního toku dopravní a technickou infrastrukturou.

Výše uvedené krajinné hodnoty jsou zobrazeny v grafické příloze. Pro přijetí krajinných potenciálů, sídelních hodnot a sídelních potenciálů představují nepřekročitelný limit – jinak řečeno další záměry jsou přijatelné výhradně při ochraně a respektování krajinných hodnot.

Vyhodnocení vztahu krajinných hodnot vůči dalším projevům a změnám v území:

Pro další projekci sídelních hodnot a sídelních potenciálů platí nadřazenost (ochrana) výše uvedených krajinných hodnot.

ÚSK předpokládá jednoznačnou slučitelnost dalších záměrů a procesů v krajině s výše uvedenými krajinnými hodnotami. Pro naplnění tohoto předpokladu je nezbytné:

Střet se sídelní strukturou:

- důsledně ochránit údolní nivu Ohře pod Nechranickou přehradou před další urbanizací mimo sídla (Vičice + Stranná), odstranit zahrádkovou osadu,
- iniciovat postupný ústup zahrádkových osad z kontaktního prostoru Údlickéhooubí,
- akceptovat negativní stavby v krajině s výhradou – nemohou být argumentem pro přijetí staveb srovnatelného významu v krajině.

Střet s povrchovou těžbou:

- akceptovat současný rozvoj těžby ve stanoveném legislativním procesu, tzn. v rozsahu Souhrnného plánu sanací a rekultivací
- vytvořit podmínky pro obnovu údolní nivy Bíliny,
- obnovit původní odtokové poměry Hačky a dalších vodních toků, přerušených v důsledku povrchové těžby,

Střet s trasami a stavbami technické infrastruktury:

- zahradit stopu plynovou Gazela v horské části ORP,
- prověřit souběh nového plynovodu,
- resignovat na instalaci dalších větrných elektráren

Střet s dopravními stavbami:

- vypustit východní obchvat obce Hora Svatého Šebestiána

Nerostné bohatství:

Ložiska nerostných surovin jsou převzaty z primární struktury krajiny – jedná se tedy o exaktní údaje, stav z hlediska geologické stavby krajiny. Připomínáme, že další kategorizace ložisek (výhradní, nevýhradní, nebilancovaná) - problematika ložiskové ochrany, těžby včetně případného vyhlášení dobývacích prostorů je projevem terciární struktury a náleží do krajinných potenciálů.

<i>název ložiska</i>	<i>nerost</i>	<i>surovina</i>	<i>číslo ložiska</i>
<i>Chomutov-Jan Žižka</i>	<i>hnědé uhlí</i>	<i>Uhlí hnědé</i>	<i>3078700</i>
<i>Bylany-Havraň</i>	<i>hnědé uhlí</i>	<i>Uhlí hnědé</i>	<i>3079200</i>
<i>Chomutov-Horní Ves</i>	<i>křemenec</i>	<i>Křemenné suroviny</i>	<i>3172402</i>
<i>Ervénice-Lom ČSA</i>	<i>hnědé uhlí</i>	<i>Uhlí hnědé</i>	<i>3075800</i>
<i>Vysočany</i>	<i>štěrk opísek, štěrk</i>	<i>Štěrkopísky</i>	<i>3164001</i>
<i>Vysočany</i>	<i>štěrk opísek, štěrk</i>	<i>Štěrkopísky</i>	<i>3164001</i>
<i>Pohlody-Šverma-západ</i>	<i>hnědé uhlí</i>	<i>Uhlí hnědé</i>	<i>3232000</i>
<i>Nezabylice-Všehrady</i>	<i>jíl</i>	<i>Jíly</i>	<i>3262100</i>
<i>Nezabylice-Všehrady</i>	<i>jíl</i>	<i>Jíly</i>	<i>3262100</i>
<i>Nezabylice-Všehrady</i>	<i>jíl</i>	<i>Jíly</i>	<i>3262100</i>
<i>Nezabylice-Všehrady</i>	<i>jíl</i>	<i>Jíly</i>	<i>3262100</i>
<i>Tušimice-Lom Libouš</i>	<i>hnědé uhlí</i>	<i>Uhlí hnědé</i>	<i>3250100</i>
<i>Bílence</i>	<i>jíl, kaolinit, montmorillonit</i>	<i>Jíly</i>	<i>3108900</i>
<i>Holešice</i>	<i>hnědé uhlí</i>	<i>Uhlí hnědé</i>	<i>3076100</i>
<i>Vršany</i>	<i>hnědé uhlí</i>	<i>Uhlí hnědé</i>	<i>3076600</i>
<i>Droužkovice-východ</i>	<i>hnědé uhlí</i>	<i>Uhlí hnědé</i>	<i>3079301</i>
<i>Droužkovice-východ</i>	<i>hnědé uhlí</i>	<i>Uhlí hnědé</i>	<i>3079301</i>
<i>Pohlody-Otvice</i>	<i>detrit, hnědé uhlí</i>	<i>Uhlí hnědé</i>	<i>3079700</i>
<i>Chomutov-Horní Ves</i>	<i>bentonit</i>	<i>Bentonit</i>	<i>3172401</i>
<i>Chomutov-Horní Ves</i>	<i>bentonit</i>	<i>Bentonit</i>	<i>3172401</i>
<i>Bílence</i>	<i>jíl, kaolinit, montmorillonit</i>	<i>Jíly</i>	<i>9029800</i>

Obr.: schéma ložisek NS

Hodnotou řešeného území je nerostné bohatství, které je zobrazeno prostřednictvím ložisek nerostných surovin a prognózních zdrojů v tomto rozsahu:

Hodnoty krajiny, vymezené ÚSK:

Hodnoty krajinného rázu

- charakteristické lesní společenství,
 - údolní nivy a vodní nádrže,
 - mokřady a rašeliniště,
 - skladebné prvky prostorové scény v ORP Chomutov:
 - krajinné vrcholy,
 - krajinné horizonty,
 - neporušené čelo Krušných hor.
 - krušnohorská údolí
 - území s minimem urbanizace,
 - neprostupná a nepřístupná území,
 - estetická hodnota včetně fragmentace zemědělské krajiny zarůstáním kamenic.
-
- **charakteristické lesní společenství:**

Dubová, buková (habrová) a smíšená společenství ve 2. a 3. vegetačním stupni na patě Krušných hor, nutná jejich ochrana před antropogenním tlakem v kontaktu urbanizovaným pásem měst Chomutov a Jirkov, kontaktních a navazujících obcí. Mimo zastavěné území sledovat jejich degradaci v důsledku nástupu invazních rostlin, zejména tehdy, je – li jejich zdrojem neudržovaná zemědělská krajina a neudržované spontánní plochy částí krajiny, postižených těžbou.

údolní nivy a vodní nádrže:

- údolní nivy
- vodní nádrže:
 - v.n. Kamenička
 - v.n. Jirkov
 - v.n. Křimov
 - v.n. Nechranice
 - v.n. Újezd + Zaječická sedimentační nádrž
 - Kamencové jezero
 - soustava Otvíckých rybníků
 - zaplavené poklesy Pražská pole – Údlické doubí

Zdroje pitné resp. technologické vody s rozvinutým a stabilním ekosystémem, vázaným na stabilní mikroklima. Ochránit před jejich zapojením do energetického režimu (přečerpávací vodní elektrárny).

mokřady a rašeliniště

V podstatě VKP ze zákona s potenciálem vzniku segmentů krajiny s vysokou biodiverzitou a schopností renaturalizace ohrožených živočišných druhů. Potenciál vzniku, přeměny či setrvání režimu, vytvářejícího rašeliniště, opět se schopností renaturalizace živočišných druhů. Současně zabránit těžbě rašeliny či znehodnocení mokřadních ploch odvodněním.

- **Skladebné prvky prostorové scény v ORP Chomutov**

- **krajinné vrcholy**

Vytvářejí identitu a osobitost navazující krajiny, v podstatě plochý dojem, citlivý na jakékoli antropogenní zásady, možná i včetně jinak populárních rozhleden.

Krajinné vrcholy představují základní skladební prvky vymezujících horizontů, jež vytváří vrcholové partie hor, vrchů nebo kopců. Hodnota tkví v jejich nerušeném uplatnění v krajině (přirozený obraz vrcholu), nebo v kombinaci s významnou kulturní dominantou.

Z hlediska ochrany krajinného rázu pro všechny uvedené vrchy platí následující opatření a doporučení:

- zachovávat a respektovat nerušené uplatnění uvedených vrcholů a zamezit umístování staveb (nebo dalších staveb) do jejich prostoru,
- na úrovni územního plánování vymezit ochranné prostory uvedených vrchů,

- **krajinné horizonty**

Opět jednoznačná identita krajiny, opět specifické v plošném výrazu Krušných hor. Je tedy nezbytné je zcela ochránit před narušením v důsledku vedení technické a dopravní infrastruktury, v důsledku instalace větrných elektráren. Doporučujeme prověřit a případně propojit krajinné horizonty z hlediska uplatnění vegetačního krytu (smrkové monokultury či smíšené lesy s proměnnou barevností listnatých stromů).

Z hlediska ochrany krajinného rázu platí pro uvedené horizonty následující opatření a doporučení:

- stavby by neměly přesáhnout krajinné oba vymezené krajinné předěly tak, aby byly patrné z prostoru uhelné pánve a z odlesněných partií Krušných hor,
- stavby by měly být umístovány tak, aby byly respektovány a zachovány nerušené partie uvedených horizontů a uvedené „významné vrcholy“ vnitřní scenérie horské krajiny Krušných hor a nevznikala tak kumulace, jejímž vlivem by mohlo dojít ke změně charakteru krajiny a vzniku výrazně dominantního prvku v krajině.

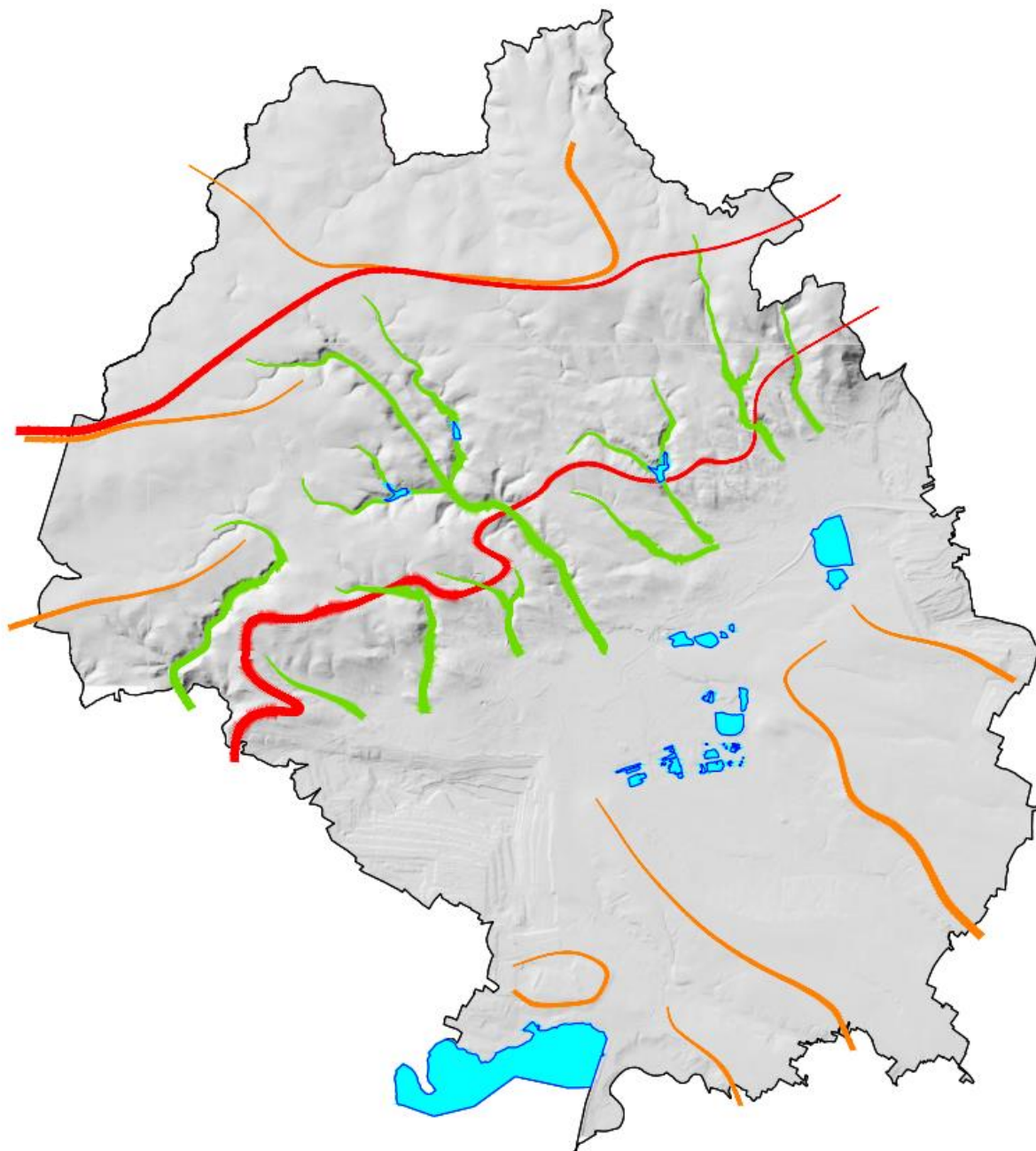
V řešeném území ORP Chomutov vymezujeme v prostoru Krušných hor přední a zadní horizont. Přední horizont je konturou zalesněného čela Krušných hor pohledově uzavírající krajinou scenérii uhelné pánve, horizont se jeví převážně jednoduchý, z některých vyhlídek ve vyšších polohách vytváří dojem složeného horizontu uspořádaného v jednom plánu. Zadní horizont je lesnatý, sestávající z vrcholových partií náhorních poloh Krušných hor - horizont se jeví místy jako jednoduchý, z vyšších poloh je převážně složený a místy v několika plánech.

- **neporušené čelo Krušných hor:**

Zcela elementární obraz krajiny, v podstatě unikátní a silně kontrastující s devastací pánevní krajiny. Jakékoli zásahy zcela přesně a nekompromisně hodnotit z hlediska celistvosti krajiny

- **Krušnohorská údolí**

Unikátní soustava jednostranně orientovaných údolí fragmentujících čelo Krušných hor

- území s minimem urbanizace:

Vyznačené segmenty náhorní plošiny (stav) a rekultivací (budoucnost), kde se existující antropogenní projevy neprosazují ve vnímání celistvosti krajiny. Vymezit přípustné formy zásahů – lesní a turistické cesty, oplocení, liniová vedení veřejné infrastruktury.

- náhorní plošina Krušných hor
- Pruněřovské údolí
- Bezručovo údolí
- Údolí Ohře pod v.n. Nechanice

- neprostupná a nepřístupná území:

- území povrchových dolů – lomů,
- např. Střezovská rokle (částečně)
- některá krušnohorská údolí

- krajinný ráz, estetická hodnota:

Krajinný ráz území je jednou z důležitých vlastností krajiny, která představuje její komplexní vnímání. Je třeba zajistit v jednotlivých KC následující rámcově pojatý přístup:

Základní úkoly na ochranu hodnot (estetické a přírodní) krajinného rázu

Z obecného hlediska je nutné z pohledu ochrany krajinného rázu v územním plánování respektovat obě hodnoty a rozvoj v území plánovat tak, aby nebyly snižovány jednak negativním působením na přirozené prostředí, jehož výsledkem je degradace ekosystémů a snížení přirozené biodiverzity, omezení pestrosti přirozených stanovišť, snížení plochy přírodních segmentů v krajině; odstranění přírodních prvků, jako jsou stromy, stromořadí, zelené pásy v krajině apod.; dále negativním působením na kulturní a historické hodnoty v území, v jehož důsledku dochází k jejich degradaci, odstranění, omezení pohledového uplatnění, apod.

Územní plán by měl vždy na tyto hodnoty pamatovat, neboť s tím souvisí udržitelnost rozvoje prostředí naší kulturní krajiny. Z hlediska ochrany krajinného rázu daného území identifikuje a deklaruje přírodní a estetické hodnoty daného území, navrhne jejich ochranu a na základě toho stanoví vhodnou regulaci, doporučení a řešení.

Základní úkoly na ochranu hodnot lze nezávisle na procesu územně plánovací činnosti naplňovat orgánu ochrany přírody, který může pořídit preventivní hodnocení krajinného rázu, zjistit a předat relevantní data do sledovaných jevů v územně analytických podkladech, vznést požadavky na řešení územního plánu atd. K součinnosti orgánů ochrany přírody a orgánů územního plánování v otázce ochrany krajinného rázu při pořizování územního plánu odkazujeme na metodický pokyn MŽP k uplatňování § 12 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny, zveřejněný v částce 9 ročníku 2017 Věstníku MŽP.

Obecně tedy platí následující zásady:

- prověřit a vymezit významné a charakteristické prvky společně vytvářející estetickou hodnotu krajinného rázu řešeného území a navrhnout jejich ochranu formou doporučení a regulace,
- prověřit a vymezit významné a charakteristické prvky společně vytvářející přírodní hodnotu krajinného rázu řešeného území a navrhnout jejich ochranu formou doporučení a regulace,
- definovat projevy kulturního prostředí vytvářející harmonické vztahy v krajině a navrhnout jejich ochranu pomocí doporučení a vhodné regulace (horizonty, významné vrcholy, významné kompozice v krajině, obraz sídla, specifická dílčí místa, charakteristické prostorové uspořádání ploch či zástavby, patrný vztah sídla a krajinného rámce jako je jeho zasazení do terénu, vedení komunikací apod.),
- prověřit a definovat harmonické měřítko krajiny, navrhnout jeho zachování a prostřednictvím vhodné regulace chránit před znehodnocením (týká se zejména výstavby a změny využití území ve vztahu k obvyklému, např. převažující proporce daného typu objektu, měřítko ve vztahu ke krajinnému rámci, např. rozsah zastavěného území a uspořádání sídla apod.),
- prověřit uplatnění kulturních dominant a definovat způsoby ochrany jejich nerušeného uplatnění v krajině,
- respektovat zákonem jmenované a dále vyhlášené VKP a zvláště chráněná území a regulací chránit jejich nerušený vývoj i charakteristické uplatnění (pohledové, ve vztazích apod.)

V rámci návrhu ÚSK ORP Chomutov byly vymezeny cenné přírodní a přírod blízké segmenty a prvky krajiny, kulturní prvky jako jsou dominanty a objekty vytvářející kulturní a historickou hodnotu v území, které by měly být přednostně hájeny před znehodnocením, neboť vytváří určitou základní kvalitu krajinného rázu v území. Uvedené segmenty a prvky mohou sloužit jako podklad ÚAP jev č. 17a Krajinný ráz. Segmenty a prvky odrážejí vlastnosti, které budují charakter a specifika daného území.

V rámci územního plánování by měly být uvedené hodnoty segmenty respektovány a chráněny před znehodnocením a měly by platit následující zásady:

- identifikace vlivu plánovaného rozvoje na přítomný segment, návrh jeho ochrany v daném území, a pokud to vyžaduje povaha segmentu z hlediska širších vztahů,
- vhodná regulace zástavby a využití ploch z hlediska zajištění ochrany přítomných segmentů.

Krajinný ráz podle krajinných okrsků:

- cílová charakteristika (kvalita) území je definována v rámci krajinných okrsků,
- cílová kvalita území je z hlediska krajinných potenciálů proměnná,

ÚSK předpokládá následující cílovou kvalitu krajinných okrsků:

1 Krajina s rozhodující kvalitou podle přírodních útvarů

Cílovou kvalitou je krajina s dominantním podílem přírodních útvarů. Urbanizované území a jeho rozvoj včetně měřítka a charakteru staveb bude vždy podřízeno určujícím přírodním hodnotám a jejich ochraně prostřednictvím nastavených zákonných opatření. Využití potenciálu krajiny je orientováno na výtěžnost lesního hospodářství, využití trvalých travních porostů a zachování zdrojů a kvality povrchových a podzemních vod. Krajina je poskytovatelem rekreace obyvatel regionu ve formách slučitelných s principy ochrany a stability přírodních prvků. Rozvoj plošné individuální rekreace je vyloučen.

2 Zemědělská krajina

Cílovou kvalitou je harmonická zemědělská krajina v tradičním uspořádání – zapojení sídel včetně jejich schopnosti využít hospodářský potenciál zemědělské půdy. Vzájemný poměr zemědělské půdy a dalších přírodních útvarů bude vycházet z přirozenosti krajiny, přirozeného chování vodních toků. Plochy zemědělské půdy budou vhodně členěny do půdních bloků uspořádaných dle principu uplatnění protierozních opatření a migrační propustnosti. Preferována bude schopnost obnovy původních (úspěšných) forem zemědělské činnosti. Přednostně budou zachovány či obnoveny původní zemědělské komunikace. Výrazným způsobem bude uplatněna liniová zeleň. Charakter krajinných horizontů bude zachován a ochráněn před nepůvodními změnami.

3 Krajina současné povrchové těžby

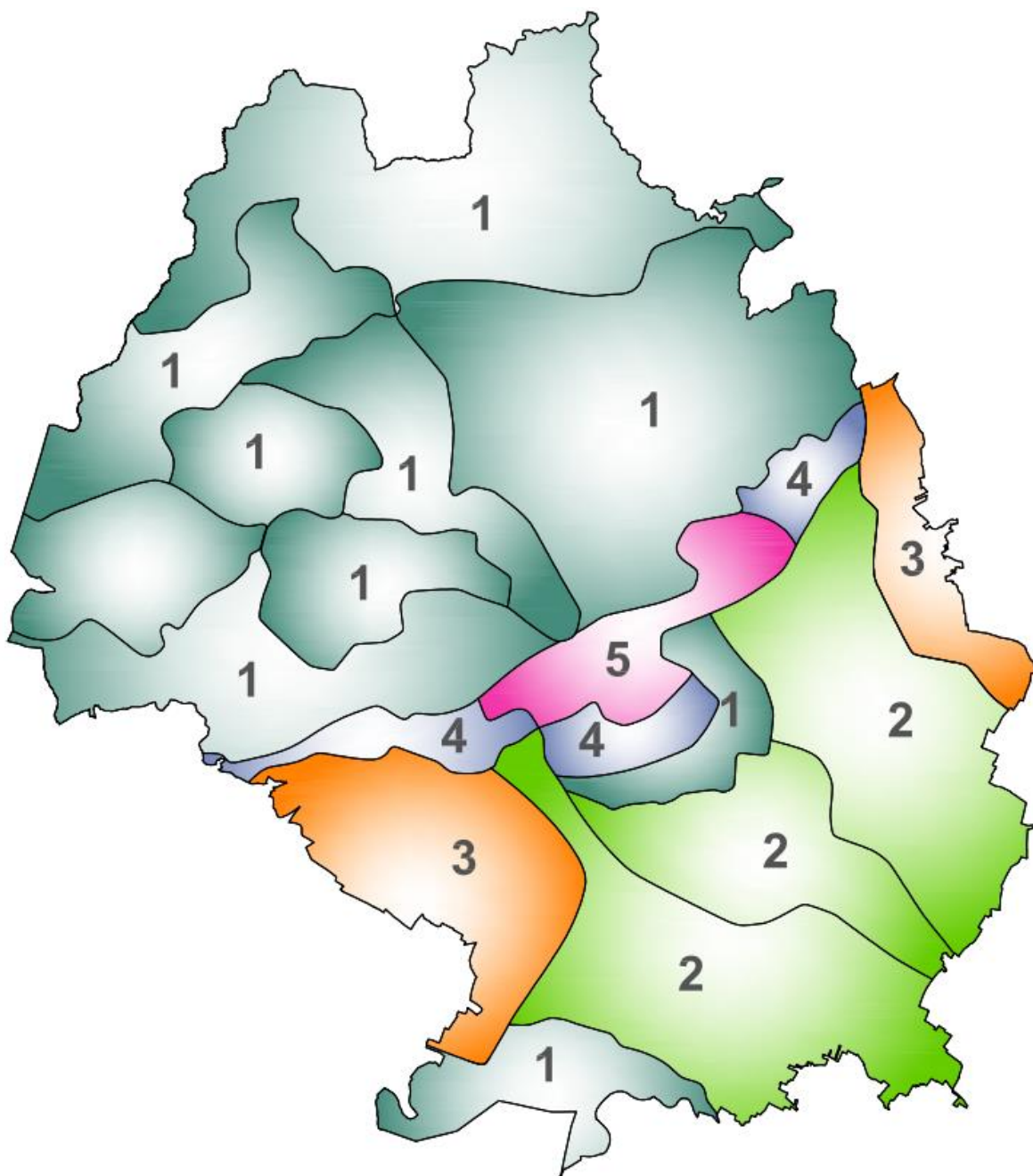
Cílovou kvalitou je obnova původní kulturní krajiny včetně vodních toků. Akceptováno je naplnění souhrnného plánu sanací a rekultivací jako platformy dalšího využití krajiny. Postupný proces bude vždy hodnocen jako umělý zásah do nestabilizovaného přírodního prostředí. V odůvodněných případech lze předejít rizikům dalšího znehodnocení krajiny změnou uspořádání vegetačního krytu a změnou hospodaření. Urbanizace území bude možná po ukončení procesu rekultivace.

4 Příměstská krajina

Cílovou kvalitou je propojení krajinných a sídelních segmentů do urbanizované krajiny, která bude respektovat potřebu sídel v míře slučitelné s plnou funkcí přírodních ploch. Zemědělské využití pozemků bude hledat původní (tradiční) formy hospodářství, zejména obnovu sadů. Obrazem je harmonická krajina se soudobými stavebně technickými prvky, stavbami. Jejich měřítko však vždy bude respektovat určující přírodní útvary, měřítko krajiny a nenaruší tradiční krajinné horizonty. Krajina musí mít schopnost absorbovat činnosti, které nezle umístít v krajině rozhodujících přírodních útvarů.

5 Městská sídelní struktura

Cílovou kvalitou je harmonický městský prostor se zapojením tradičních stavebně technických znaků (staveb) do obrazu základní identity obyvatele. Urbanizovaný prostor zajistí potřebnou ochranu vnitřních přírodních prvků, propustnost území podle tradičních či očekávaných směrů vnitřní komunikace a migrace. Zásadní roli hraje sídelní zeleň, která musí zajistit standard denní rekreace obyvatel v docházkových vzdálenostech 30 – 60 minut. Polyurbanizované území je nositelem staveb, přesahujících historické měřítko krajiny. Ve výhledu budou tyto stavby postupně eliminovány a po ukončení životnosti asanovány. Jejich měřítko není argumentačním prostorem pro umístění dalších novostaveb. Městská sídelní struktura musí mít schopnost absorbovat veškerých potřeb jejich obyvatel s výjimkou rekreačního potenciálu rekreace. Sídelní složky nesmí expandovat do Krušných hor a dalších vymezených segmentů krajiny.

Obr.: schéma cílové kvality krajinných okrsků podle krajinného rázu.

Proměna krajiny (1) s rozhodující kvalitou podle přírodních útvarů není v ÚSK uvažována. V měřítku krajinných okrsků a detailu jednotlivých sídel zásadně doporučujeme vyhodnotit sukcesi zemědělské půdy podle těchto pravidel:

- *podpora sukcese v případě předlesových formací, prostřednictvím které vznikají přírodně blízké skupiny spontánní zeleně s vysokou biodiverzitou, přirozeným vnitřním vývojem a stabilitou, nezávislou na hospodářském využití lesa,*
- *podpora sukcese zemědělské půdy v případě přirozeného rozvoje údolních niv vodních toků, přičemž kombinace tohoto procesu sukcese s geomorfologií údolní nivy vytváří skutečný rozměr údolní nivy jako VKP ze zákona,*
- *vyločení sukcese v případech, kdy tento proces mění strukturu krajiny – kresbu vlastnických vztahů: mezi a kamenic. Optimální formou využití trvalých travních porostů je pastevectví, které v principu dokáže konzumovat dosažitelnou zeleň bez technologických projevů zemědělské techniky.*

Proměna krajiny je v ÚSK nastavena v případě, že se její cílová kvalita (dle krajinných okrsků) liší od současného stavu. Jedná se zásadně o plochy ad 2 (zemědělská krajina), ad 3 (krajina současné povrchové těžby) a ad 4 (příměstská krajina).

K proměně zemědělské krajiny (2) budou použity zejména poznatky – kombinace zjištěných jevů:

- *sukcese zemědělské půdy,*
- *protierozní opatření,*
- *opatření ke zlepšení hydrologie krajiny,*
- *rámcové vymezení územního systému ekologické stability.*

Tyto údaje jsou zpracovány ve výkresu krajinných potenciálů a budou využity pro zpřesnění krajiny v procesu územního plánování, popřípadě prostřednictvím pozemkových úprav. Jednoznačnou preferenci opět získává obnova společenství údolních niv resp. vodních toků jako takových s jednoznačným doporučením obnovy jak průběhu, tak pozice vodních toků.

Protierozní opatření je optimální kombinovat s vektory (směry) biokoridorů či posicemi biocenter dle rámcového vymezení ÚSES. Sukcese zemědělské půdy zde není rozhodující a lze ji ve smyslu výsledného uspořádání zemědělské krajiny v detailu přijmout i odmítnout. Nad rámec zjištěných údajů je nezbytná ochrana původních – tedy zaniklých – polních cest a to zejména jejich napojení na původní urbánní strukturu sídel, ze kterých vychází. Ochranu – založení – zvýraznění – těchto polních cest je vhodné podpořit založením liniové zeleně v místě tradičních dřevin s preferencí ovocných stromů.

K proměně příměstské krajiny (d) zásadním způsobem náleží obnova potenciálu tradiční formy = sadovnictví, založeného na původních, vysokokmenných odrůdách a produkčních celcích, umožňujících prostupnost krajiny. Sukcesní procesy navazující na lesní porosty mají jednoznačnou podporu. Vůči koncentraci obyvatel (současná i podle územních plánů) pak musí být vytvořeny podmínky pro denní rekreaci jejich obyvatel tak, aby řád a prostředí přírodních společenství – lesa, předlesových formací, údolních niv – nebyl z hlediska biodiverzity ohrožen. To znamená, že prostory denní rekreace budou vymezeny jako nové, cílené plochy, založené na docházkové vzdálenosti, zapojení sídel včetně rozvojových ploch, výhledech do krajiny a dalších urbanistických principech.

Proměna krajiny povrchové těžby (3) je v ÚSK nastavena postupně. V návrhové části ÚSK platí stanovený režim rekultivace krajiny. Rekultivace je krajinnotvorný proces založený na správních rozhodnutích (terciární sféra) a má svá ekonomická pravidla. Další záměry v území jsou pak v ÚSK převedeny na úroveň vize = výhledu a to za definovaný časový rámec 2035.

Proměna městské sídelní struktury (5) je plně v režimu územního plánování a v odpovědnosti projektanta, pořizovatele, volených zastupitelstev, veřejnosti vše při slučitelnosti procesu s právním prostředím. Zpracovatel ÚSK má vážné výhrady na formátu urbanizace např. prostoru Březeneč. V rámci rekognoskace terénu byly v městské sídelní struktuře zjištěny významné plochy nesoucí znaky BROWNFIELDS s vnějším periferním výrazem.

Cílovou kvalitu jednotlivých krajinných okrsků dotváří konkrétní místa, prostory a pohledově významné stavby:

Místa krajinného rázu:

- *rozhodující část Krušných hor v podrobnějším členění na:*
 - *náhorní plošinu Krušných hor,*
 - *krušnohorská údolí,*
 - *čelo krušných hor,*
- *kamenice tvořící obraz plužiny horských sídel,*
- *plochá krajina se skrytými souběžnými údolními (Hutná, Chomutovka, Srpina),*
- *kontaktní vztahy s krajinou:*
 - *prostorová interakce s panoramatem Českého Středohoří,*
 - *prostorová interakce s panoramatem Doupovských hor,*
- *údolí Ohře pod Nechranickou přehradou,*

- Pražská pole,
- údolí Chomutovky pod Údlíci,
- údolí Hutné,
- údolní niva Srpiny.

Pohledově atraktivní exponované prostory + vyhlídková místa

Poloha území ORP Chomutov se v podstatě řadí k pohledově exponovaným prostorům jako celek a to zejména prostor v uhelné pánvi a navazující zemědělská krajina, která je patrná z vyvýšených partií navazujících okolních kopců Českého Středoohoří, Krušných i Doupovských hor a některých okrajů Rakovnické pahorkatiny.

Podobně je tomu u Krušných hor, které vytváří mohutnou hradbu dominující celému území a jsou tak dobře patrné z východních směrů. Jejich svahy tak patří k vysoce atraktivním prostorům. Znakem celého prostoru je patrný výrazný kontrast zalesněného čela Krušných hor, jež dává dojem přírodního prostředí oproti krajině v uhelné pánvi výrazně antropogenně přeměněné povrchovou i hlubinou těžbou uhlí. Území je tak v těchto prostorech pohledově citlivé a náchylné k degradaci atraktivních partií nevhodnými změnami.

Pohledově atraktivní exponované prostory jsou významnými částmi krajiny, jež spoluvytváří její estetickou hodnotu. Z toho důvodu je nutné zajistit jejich ochranu. V rámci ÚSK byly vymezeny tyto významné pohledově exponované prostory:

- zalesněné svahy Krušných hor se specifickými prostory údolí (přední horizont),
- Prunéřovské údolí v pohledu od Výsluní (zadní horizont)
- náhorní plošina v pohledu od Kalku,
- náhorní plošina od Nové vsi s panoramatem obce Hora sv. Šebestiána,
- lom Nástup v pohledu ze Skřivánčího vrchu a z dálnice D7 od Spořic,
- lom Vršany při pohledu z hrany pilíře nad Strupčicemi,
- plošina zemědělské krajiny od Udlického dubí,
- Strupčice a údolí Srpiny od Sušan,
- údolí Ohře čteně vodní nádrže Nechranice.

Z hlediska ochrany krajinného rázu pro všechny uvedené pohledově exponované prostory platí následující opatření a doporučení:

- zachovávat nebo zlepšovat stávající obraz prostoru,
- zamezit využití krajiny nebo výstavbě, která by mohla charakteristický obraz narušit.

Pohledově významné stavby

Představují důležitý skladebný prvek kulturní povahy v krajině, jež se uplatňuje jako dominanta nebo jako významný prvek krajinného obrazu, nebo obrazu sídla. Jde o objekty, které se svým pojetím vymykají běžným objektům v krajině a sídle.

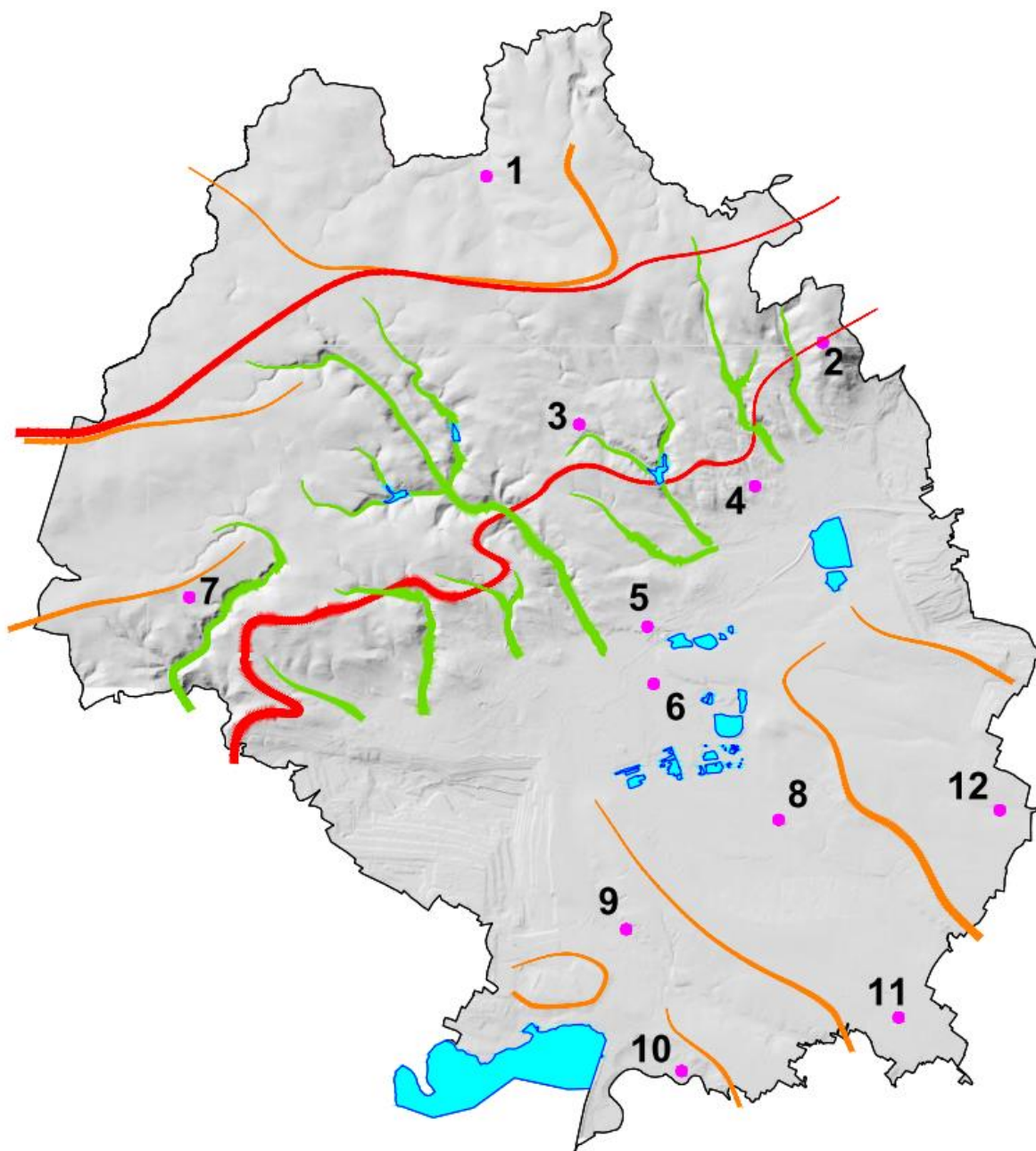
Z hlediska ochrany krajinného rázu pro všechny dále uvedené pohledově významné stavby platí následující opatření a doporučení:

- respektovat a zachovat nerušený obraz stavby, zamezit výstavbě nebo jinému vlivu narušující tento obraz,
- zachovat charakter krajinného rámce dané stavby, respektovat a zlepšovat jeho kvalitu.

Referenční místa vzájemného působení přírodních hodnot (.....) a pohledově významných staveb v krajině:

- 1 Kalek – kostel sv. Václava
- 2 Vysílač Jedlová
- 3 Květnov – poutní kostel Navštívení Panny Marie
- 4 Jirkov – zámek Červený Hrádek
- 5 Chomutov – experimentální bytový komplex Březenecká

- 6 Chomutov – kostel Nanebevzetí panny Marie
- 7 Výsluní – kostel sv. Václava
- 8 Přečaply – kostel sv. Matouše
- 9 Březno – kostel sv. Petra a Pavla
- 10 Stranná – kostel Nejsvětější trojice
- 11 Vysočany – kostel sv. Václava
- 12 Sušany – kostel sv. Marka

Obr.: Společné působení krajinných hodnot (hlavní přední a zadní horizont, subhorizonty, Krušnohorská údolí a vybrané vodní plochy) vůči pohledově významným stavbám.

Krajinné potenciály:

Pro dosažení cílové kvality krajiny jsou vymezeny tyto krajinné potenciály:

- *stabilita lesů, možnost hospodaření,*
- *stabilita zemědělských ploch včetně jejich estetické funkce,*
- *obnova sadů,*
- *stabilita mimolesní zeleně,*
- *poklesy jako varianta vzniku spontánních vodních ploch,*
- *obnova vodních toků v přirozeném režimu,*
- *rekultivace,*
- *přeměna rekultivované krajiny do klimaxového režimu (grrenfields),*
- *krajinný ráz, estetická hodnota, přírodní hodnota a opatření k jejímu zlepšení,*
- *prostupnost krajinou včetně funkčního systému ÚSES,*
- *rekreace v krajině*

- **stabilita lesů při zachování lesního hospodářství:**
Předřadit stabilitu lesů před hospodářský zájem a to jak hlediska druhové skladby, tak z hlediska optimálního věku v případě kácení.

- **stabilita zemědělských ploch včetně jejich estetické funkce,**
Segmenty horské krajiny, charakteristické prokreslením záhumenní plůžiny kamenicemi s nástupem sukcese jednoznačně ochránit jako jedinečný znak krušnohorské zemědělské krajiny. Tzn. odmítnout sukcesí, odmítnout umělé změny vegetačního krytu (zalesnění)

- **obnova sadů,**
Je potenciálem pánevní zemědělské krajiny a snadný nástroj v případě propojení (sjednocení) původního a přeměněného půdního reliéfu. Lze je použít jako alternativu náhrady původních humen v sídlech pánevní části, ke kterým bude navrácen potenciál zemědělské (orné) půdy.

- **stabilita mimolesní zeleně,**
Segmenty ploch ostatních, sukcesních procesů na zemědělské půdě, či jejich kombinace v případě, že není preferována výše uvedená stabilita zemědělských ploch včetně jejich zemědělské funkce. Rozlišit či zdůraznit případy, kdy má stabilita či další rozvoj segmentů mimolesní zeleně významný vliv na zesílení retence krajiny či zpomalení odtoku povrchových vod.

- **poklesy jako varianta vzniku spontánních vodních ploch,**
Přijmout poklesy půdy na poddolovaném území jako pozitivní dynamický projev krajiny a zohlednit (preferovat) tyto plochy jako potenciál nové krajiny před jiným – lesním – zemědělským – využitím v případě, že zásadním způsobem přispějí k cílové kvalitě krajiny.

- **obnova vodních toků v přirozeném režimu,**
Jednoznačně preferovat a zajistit prostřednictvím veřejného zájmu zobrazené úseky vodních toků, do kterých bude vrácen jejich původní režim.

- **rekultivace**
ÚSK hodnotí rekultivace (když už musí být) jako potenciál uspořádání krajiny a zahlazení těžby způsobem „z nouze ctnost“. Akceptovat plány rekultivace a iniciovat možnost jejich korekce v případě, že posazujeme jiné záměry v krajině – viz Jezeří, či v případě, kdy bychom po odeznění pěstební péče hledali jiné formy zásahů do rekultivovaného prostoru – např. obnovením dopravních vazeb – viz sídelní potenciál, prosazením sadů a možná i vinohradů.

- **přeměna rekultivované krajiny do klimaxového režimu (grrenfields)**
Uchopit jedinečnost existujících ploch směřujících ke klimaxu, doplnit je dalšími segmenty krajiny s podobným potenciálem do spojitého systému, který bude doplňkem – možná i naopak vůdčím elementem – rekreačního potenciálu pánevní krajiny, jehož prostřednictvím rozložíme expozici kontaktních ploch město – krajina. Z legislativního hlediska je nutno prověřit – viz závěrečné kapitoly ÚSK - jestli nelze jedinečné znaky takto proměněné krajiny vložit např. do zákona 114/1992 Sb., jako VKP ze zákona.

Území správního obvodu ORP Chomutov je v prostoru hnědouhelné pánve značně antropogenně přeměněné. Vlivem povrchové i hlubinné těžby uhlí zde vznikly výsypky a haldy hlušiny, které byly postupně rekultivovány. Rekultivace vnímáme jako časově ohraničený prostor, kterým jsou naplněny podmínky těžby resp. jejího zahlazení a to ve správním režimu Horního zákona.

Následná možnost přeměny krajiny do klimaxového režimu je vizí, přesahující návrhovou část ÚSK. Rozhodování v tomto smyslu náleží přiměřenému aktuálnímu času a – přirozeně – stavu krajiny včetně započtení objektivních podmínek – např. změny klimatu.

Takto přeměněnou část krajiny vymezujeme v ÚSK jako plochu GREENFIELDS s touto charakteristikou:

- na části území, kde již není prováděna rekultivační či jiná činnost, vyplývající z vydaných správních rozhodnutí bude ponecháno přírodnímu vývoji,
- na části území, kde probíhá cílená činnost, bude tato ukončena dle stanovených pravidel a teprve následně bude ponechána přírodnímu vývoji,
- území bude veřejně přístupné pro pěší a cyklo bez omezení,
- území bude monitorováno za účelem ochrany před rozvojem invazních druhů rostlin v rozsahu, který by představoval riziko kontaminace navazující kulturní krajiny,
- v území bude prováděna standardní myslivost,
- území bude plošně chráněnou vhodnou aplikací zákona 114/192 Sb.

Cílem je nastavení procesu přirozeného vývoje krajiny, přiměřeně citlivý souběh volnorekreačních aktivit se přitom nevyklučuje.

Vymezení krajinných potenciálů podle krajinných celků:

Krušné hory:

Základním krajinným potenciálem Krušných hor je jejich stabilita založená:

- na stabilitě lesních porostů,
- zachování trvalých travních porostů s preferencí pastvin,
- zklidněné krajinně bez antropogenních (sídelních) záměrů mimo tradiční sídla,
- ochraně resp. celistvosti krušnohorských údolí.

Stabilita Krušných hor je slučitelná:

- s posicí resp. rozvojem tradičních sídel v rozsahu rozvojových ploch dle územních plánů,
- se stávajícími trasami dopravní infrastruktury,
- s posicí vodních nádrží včetně systému ochrany vodních zdrojů.

Stabilita Krušných hor může být ohrožena:

- ztrátou charakteristické kresby kamenic v trvalých travních porostech v důsledku sukcese zemědělské půdy,
- pokračující těžbou rašeliny,
- zřizováním dalších komerčních staveb a zařízení na silniční síti,
- umístěním komerčních, obytných a rekreačních staveb mimo sídla = do volné krajiny,
- poškozením estetické kvality krajiny a rizikem eroze v důsledku vedení produktovodů,
- výstavbou větrných elektráren.

Krajinným potenciálem je přijetí dynamických projevů krajiny v rozsahu:

- sukcese zemědělské půdy v kontaktu s okrajem lesa a v kontaktu s přírodními plochami (mimo zarůstání kamenic),
- přirozeného chování vodních toků včetně přirozené eroze údolních niv,
- postupného zániku plošných meliorací.

Pánevní krajina:

Základním krajinným potenciálem pánevní krajiny je:

- ukončení povrchové těžby hnědého uhlí včetně dokončení (naplnění) plánu sanací a rekultivací.

- obnova tradičních forem hospodaření na zemědělské půdě – sady, stromořadí ovocných stromů,
- obnova přirozeného vodního režimu – návrat vodních toků do původního režimu, popřípadě do nového koryta s možností přirozeného vývoje proudnice a břehového porostu,
- zachování celistvosti vlastnických vztahů v prostoru těžby jako platformy následných změn po ukončení sanací a rekultivací,
- a související nová kolonizace krajiny včetně lokace nových sídel.

Polyurbanizované území Chomutov – Jirkov:

Základním krajinným potenciálem je zachování propustnosti územím z hlediska migrace, funkčnosti územních systémů ekologické stability a hodnotné sídelní zeleně se schopností absorpce potřeb denní rekreace obyvatel mimo hodnotné lesní porosty svahů Krušných hor.

Zemědělská krajina:

Základním krajinným potenciálem je uspořádání krajiny založené na harmonickém a funkčním vztahu zemědělské půdy a údolních niv včetně:

- zachování resp. rozvoj údolních niv hlavních vodních toků a jejich přítoků,
- fragmentace zemědělské půdy ve smyslu dále navržených protierozních opatření,
- obnově resp. zřízením vodních ploch,
- obnově tradičních forem hospodaření na zemědělské půdě – sady, vinohrady, ovocná stromořadí.

Stabilita zemědělské krajiny je slučitelná:

- s posicí resp. rozvojem tradičních sídel v rozsahu rozvojových ploch dle územních plánů,
- se stávajícími trasami dopravní a technické infrastruktury,
- ukončenými resp. odstraněnými stavbami a zařízeními původní povrchové a hlubinné těžby, ukládáním popílku.

Stabilita zemědělské krajiny může být ohrožena:

- poškozením estetické kvality krajiny a rizikem eroze v důsledku vedení produktovodů,
- umístěním komerčních, obytných a rekreačních staveb mimo sídla = do volné krajiny.

V rámci krajinných potenciálů jsou do základního uspořádání krajiny vloženy tyto možnosti proměny krajiny:

Využití nerostných surovin:

ÚSK akceptuje pozice ložisek nerostných surovin, jak jsou zobrazeny v kapitole krajinných hodnot a příslušné grafické příloze.

Tato část ÚSK je propojená s částí průzkumy a rozbory, kde je problematika doplněna dalšími jevy ÚAP a dalšími kritérii horního zákona (bilancovaná těžba, vymezený dobývací prostor)

Využití nerostných surovin je hospodářským, krajinným a po ukončení těžby i sídelním potenciálem. Hospodářský potenciál ÚSK nezpochybňuje a v principu nenastavuje výstupy, které by těžbu nerostných surovin omezily.

Je logické, že tak rozsáhlý zásah do zemské kůry, jaký představuje povrchová těžba hnědého uhlí je ve střetu s jinými – v předchozí kapitole deklarovanými krajinnými hodnotami: navždy mění původní reliéf krajiny, hydrologii krajiny, zvyky v užívání krajiny včetně migračních cest a následná rekultivace vytváří nestabilní prostředí pro následný rozvoj bioty.

ÚSK akceptuje ložiskovou ochranu těchto ložisek v tomto rozsahu:

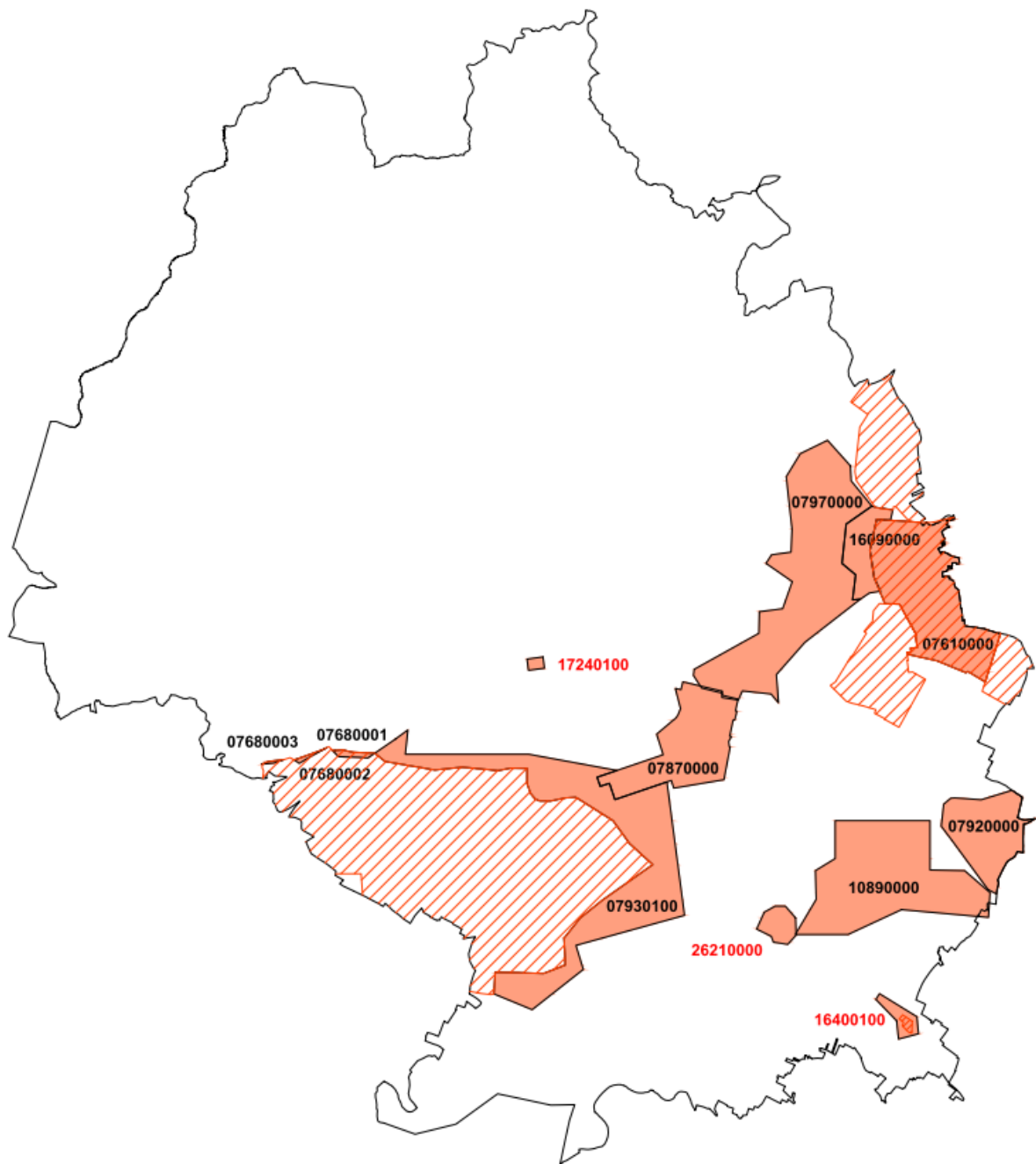
název ložiska	surovina	číslo ložiska
Vysočany	Štěrkopísky	16400100
Nové Sedlo nad Bílinou	Uhlí hnědé	16090000
Horní Ves	Bentonit, Křemenné suroviny	17240100
Škrle	Jíly	10890000
Kralupy I.	Uhlí hnědé	7680002
Chomutov - Údlice	Uhlí hnědé	7870000
Nezabylice	Jíly	26210000
Holešice	Uhlí hnědé	7610000
Kralupy	Uhlí hnědé	7680001
Kralupy II.	Uhlí hnědé	7680003
Havraň	Jíly, Uhlí hnědé	7920000
Droužkovice I.	Uhlí hnědé	7930100
Otvice	Uhlí hnědé	7970000

Přímým důsledkem těžby = využití tohoto krajinného potenciálu pro hospodářské účely – je změna mikroklimatu, riziko dominantního výskytu invazních (resp. nepůvodních) rostlin a živočichů. Nepřímým důsledkem je rovněž využití suroviny – její doprava a využití, tj. zejména jako paliva pro tepelné elektrárny. Je nasnadě, že horizont krajiny s tepelnými energetickými zdroji – jak lze kdykoliv deklarovat fotodokumentací – není slučitelný s ochranou krajinného rázu. Před přímým kontaktem tak nejsou ušetřeny ani jedinečné části území – Krušné hory.

V neposlední řadě přesahuje těžba hnědého uhlí a její důsledky lokální význam a zasahuje do estetických hodnot území v měřítku Ústeckého, Karlovarského a Středočeského kraje.

Hospodářský potenciál v případě využití dalších surovin mimo povrchovou těžbu hnědého uhlí je rovněž ve střetu s cílovou kvalitou krajiny.

V případě ložiska č. 16400100 – Vysočany (štěrkopísky) považujeme současné uspořádání ploché zemědělské krajiny s dominantou kostela sv. Václava za cílový stav uspořádání území. Obdobně je využití ložiska č. 262100 Nezabylice (jíly) zásahem do kompaktního svahu lokálního krajinného horizontu. Ložisko 3172402 Chomutov – Horní Ves (křemenné suroviny) pak zasahuje do prostoru čela Krušných hor a jeho využití je rizikem pro deklarovanou krajinnou hodnotu.

Obr.: Vzájemný vztah posic chráněných ložiskových území a dobývacích prostorů. Červeným písmem jsou zobrazena ložiska, jejichž využití je v rozporu s deklarovanou cílovou kvalitou krajiny

Rekultivace:

Řešené území ORP Chomutov je exponováno povrchovou těžbou, která bude v rozsahu Souhrnného plánu sanací a rekultivací ukončena ve stanoveném režimu. Z hlediska ÚSK považujeme takto uspořádaný vymezený prostor „návrh“ s orientačním časovým horizontem 2035. K tomuto datu a tomuto procesu by měla být povolena těžba hnědého uhlí ukončena nově vytvořenou krajinou, obsahující stanovený podíl a posice zemědělské a lesnické rekultivace, zátopu zbytkové jámy lomu Nástup = jezero Libouš a minoritní podíl řízené sukcese.

Současně zůstanou v krajině související ochranná opatření – zelené pásy, přeložky vodních toků a přeložky dopravní a technické infrastruktury. ÚSK akceptuje realizované a připravované cyklostezky.

Takto uspořádaná krajina je v principu nestabilní z hlediska poklesů půdy, absence půdního horizontu (vazba na ustálení hladiny spodní vody), rizika výskytu invazivních druhů, v případě Jezera Libouš na stabilitě (stanovené kóty) vodní hladiny včetně stability břehů a kvality vody.

Z hlediska následného využití rekultivovaného území – tj. přes rok 2035 vymezuje ÚSK výhled – vizi znovu kolonizované krajiny. Společnost by měla v tomto smyslu udržet jedinečnou celistvost území z hlediska vlastnických vztahů = schopnosti dalšího účinného rozhodování v území.

Platformou cílového uspořádání rekultivovaných ploch je řádné využití krajiny z hlediska zemědělské a lesního potenciálu tak, aby výnosy (přínosy) překonaly potřebné náklady na správu a údržbu území. ÚSK předpokládá nové založení (lokaci) sídel určených pro tradiční spojení bydlení a využití půdního fondu.

Vybrané segmenty krajiny budou posouzeny na míru a hodnotu rozvinuté sukcese. Bude vyhodnocena hydrologie území z hlediska vytvoření stabilních odtokových poměrů a stability a kvality vody jezera Libouš. Pozitivní výsledky pak mohou být platformou rozvoje pohybové a plošné individuální či hromadné rekreace.

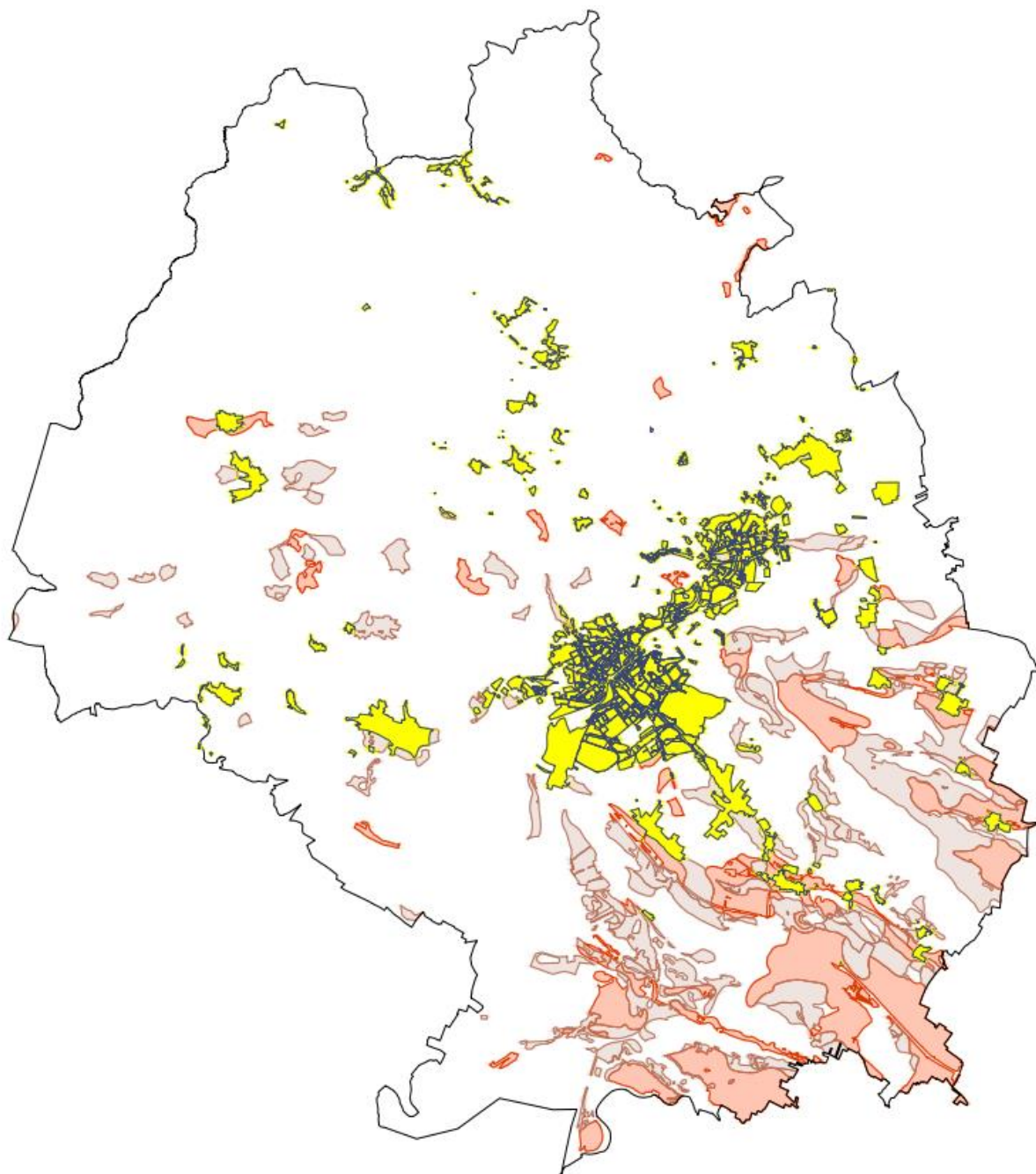
ÚSK rovněž předpokládá obnovu tradičních komunikačních propojení – silnice I/13 v původní trase = Vysoká Pec – Horní Jiřetín, železnice Jirkov – Litvínov a zachování železničního koridoru Březno – Tušimice – Prunéřov.

Zemědělský půdní fond:

Potenciál zemědělské půdy je v řešeném území ÚSK Chomutov sledován těmito ukazateli:

- velikost půdních bloků ve vztahu k vodní a větrné erozi – viz předchozí kapitola d2),
- zemědělská půda v I. a II. třídě ochrany ve vzájemném vztahu zastavěného území resp. zastavitelných ploch
- zemědělská půda v IV. a V. třídě ochrany vůči stabilitě a rozvoji údolních niv vodních toků.

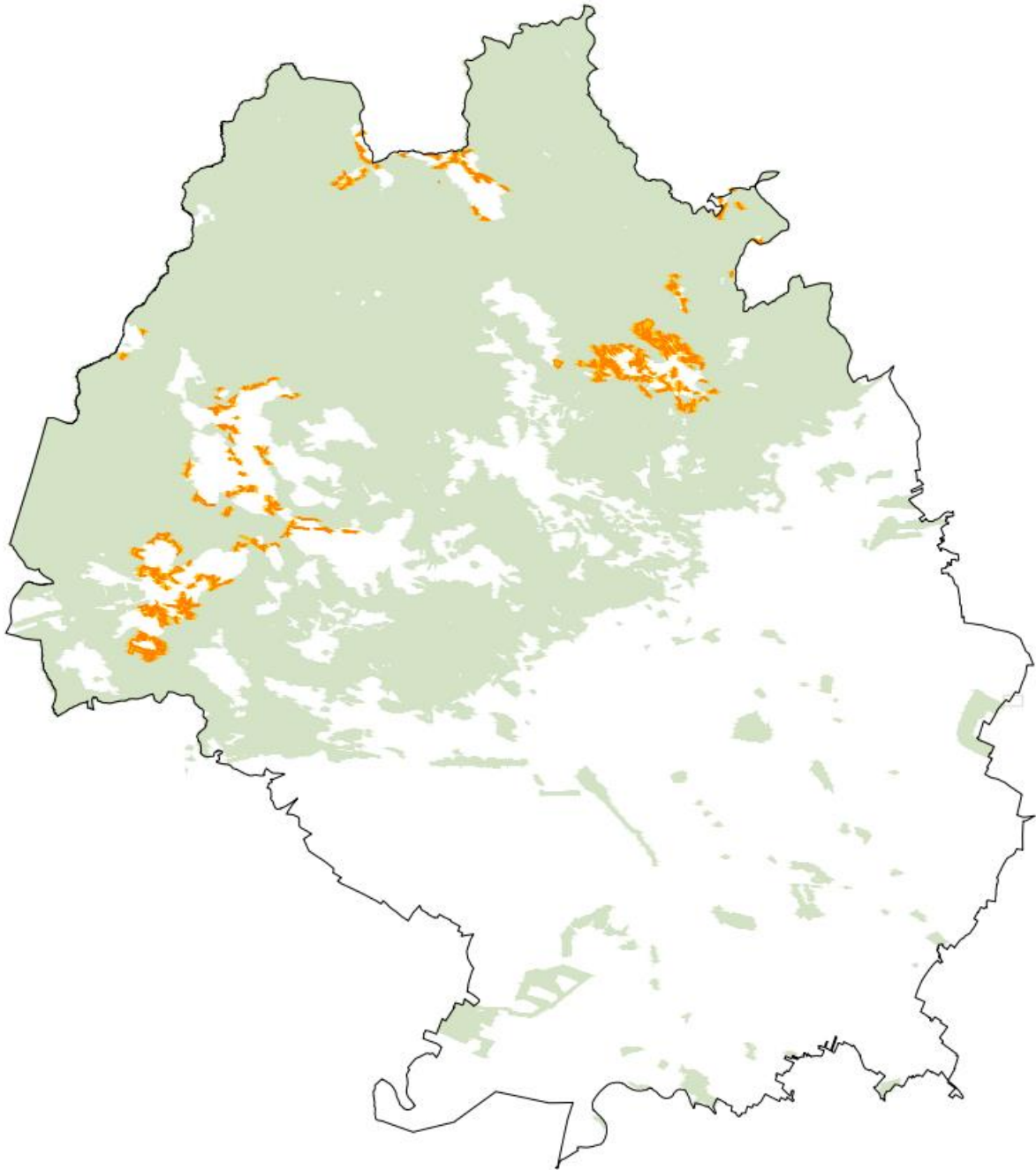
V následujícím schématu je zobrazen rozsah a umístění půdy v I. a II. stupni ochrany:

Z výše uvedeného schématu je patrný krajinný potenciál řešeného území z hlediska kvality zemědělské půdy resp. hospodářský potenciál vyplývající z jejího využití. Rozhodující výměra půdy v I. a II. třídě ochrany je v zemědělské části ORP (jak jinak). Zajímavé a poučné je vložení zastavěného území. Výše uvedený soutisk pak prokazuje očekávané – původní zemědělská sídla se nacházejí na zemědělské půdě ve vysoké – I. a II. třídě ochrany. Je to v podstatě logické – jedná se o historický vztah sídlo a zemědělská půda. Úživná půda byla přímo napojena resp. byla kultivována zemědělskou činností.

Obecný požadavek novely zákona 334/1992 Sb., na ochranu půdního fondu v I. a II. třídě ochrany je tak v logickém střetu s urbanistickými principy rozvoje těchto sídel.

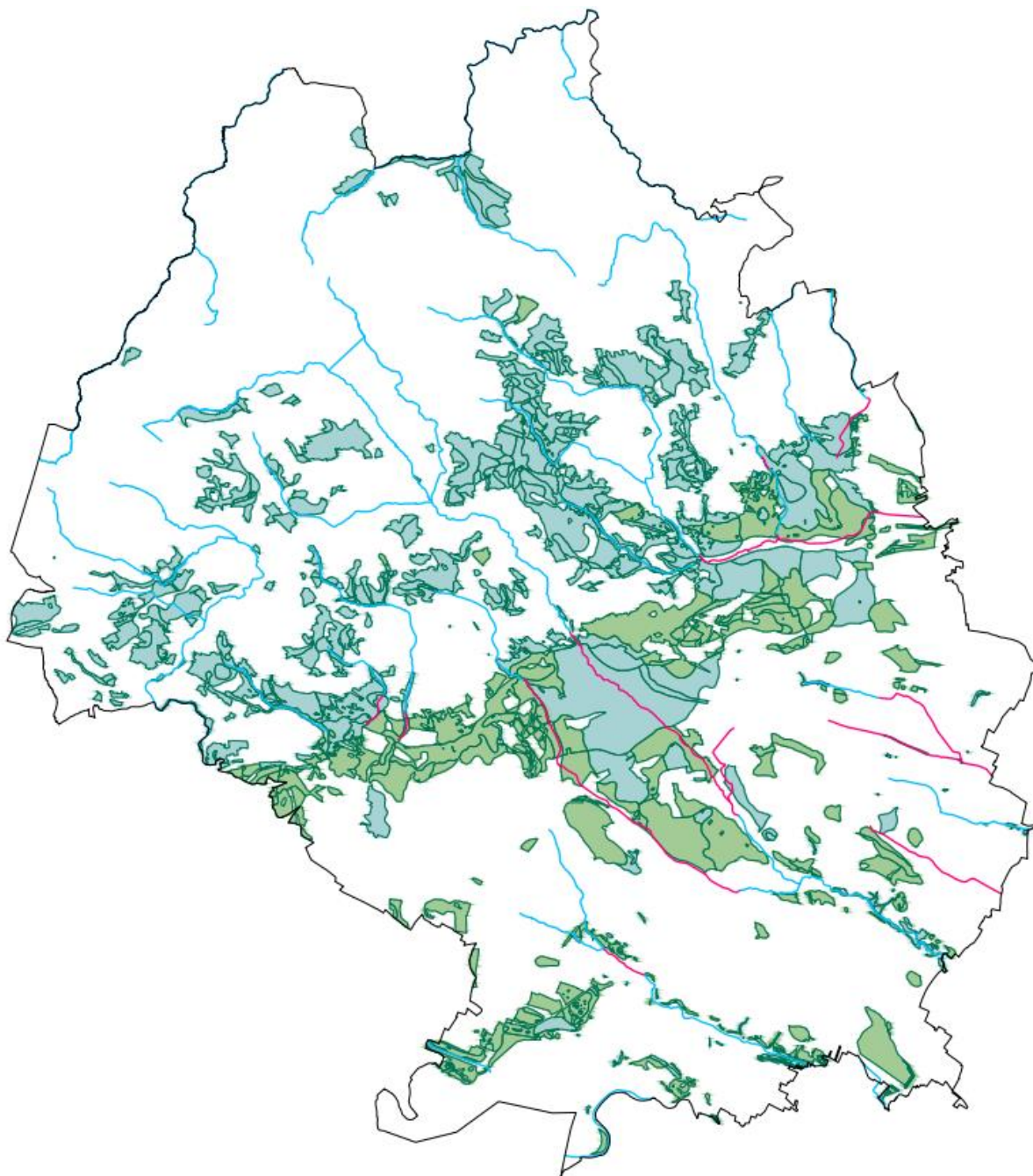
Dalším sledovaným ukazatelem je ztráta zemědělské půdy sukcesí. Tento parametr je sledován přednostně v krušnohorské části ORP: Důvodem je pozitivní hodnocení sukcesních procesů jako platformy přirozeného rozvoje přírodně blízkých ploch s výraznou biodiverzitou a potenciálem retence povrchových vod. Připomínáme výjimku – srůstání trvalých travních porostů původních kamenic do souvislých přírodních ploch – tento proces je v rozporu s cílovou kvalitou horské krajiny ve vztahu zapojení původních sídel do navazující plužiny.

Obr.: Schéma sukcese zemědělské půdy na pozadí plochy lesa. Vzájemný vztah sukcese a plochy lesa je zřejmý. Sukcese tohoto prostoru je přirozeným (dynamickým) projevem krajiny a za výše uvedených podmínek akceptovatelná jako krajinný potenciál.

Dalším sledovaným potenciálem je vztah zemědělské půdy v nízké = IV. a V. třídě ochrany vůči krajinnému potenciálu stabilizace a rozvoje údolních niv vodních toků. V tomto případě jsou v následujícím schématu zobrazeny potřebné vrstvy. Připomínáme, že krajinný potenciál rozvoje údolních niv má přímou vazbu na opatření z hlediska omezení vodní eroze dle kapitoly d2) tohoto textu.

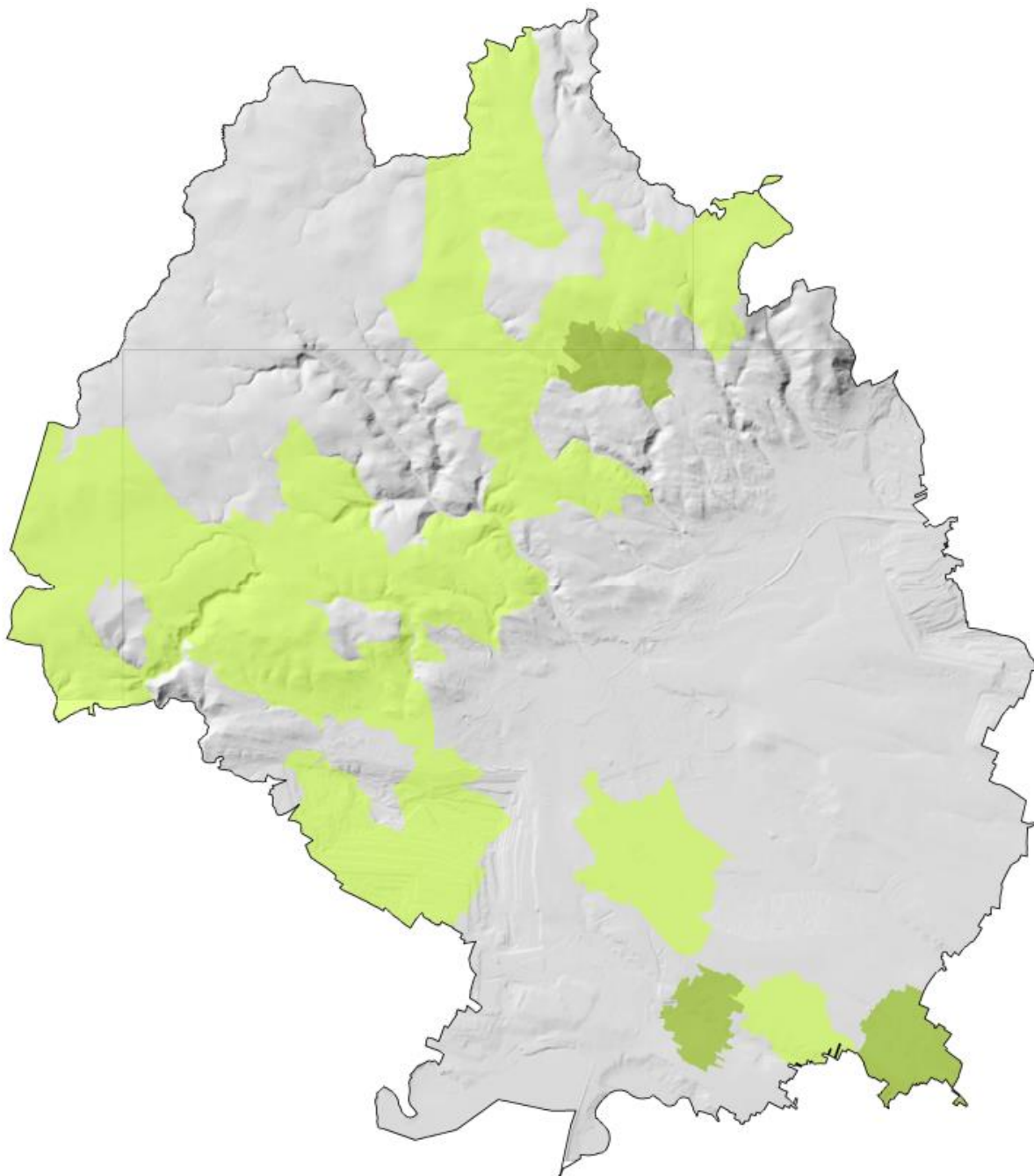
Barevně jsou přitom odlišeny původní vodní toky (modré linie) a vodní toky nepůvodní (červená linie). Sledovaným krajinným potenciálem je tedy obnova přirozenosti vodních toků včetně rozvoje údolních niv na úkor zemědělské půdy v nízké = IV. a V. třídě ochrany.

Obr.: posice zemědělské půdy v IV. a V. třídě ochrany vůči potenciálu obnovy přirozených vodních toků a rozvoje dalšího rozvoje jejich údolních niv.

Lesní půdní fond:

Hospodářský potenciál lesa se tak odvíjí od stupně přirozenosti lesa – zde je schéma převzaté z ÚAP ORP Chomutov:

Obr.: schéma řešeného území podle stupně přirozenosti lesa. Zobrazen je 2. stupeň (tmavá zeleň) a 3. stupeň (světlá zeleň) přirozenosti lesa.

Ve výše uvedeném schématu je zobrazen stupeň 2 - les přírodní - les vzniklý přírodními procesy, avšak člověkem v minulosti ovlivňovaný (zejména toulavou těžbou a pastvou, nikoliv sadbou nebo sítí) a stupeň 3 - les přírodě blízký - les, jehož dřevinná skladba odpovídá převážně poměrům stanovištním, avšak prostorová struktura je jednodušší než v původním lese.

Podle stanoviska s.p. Lesy České republiky, jak bylo uplatněno k průzkumům a rozborům ÚSK ORP Chomutov dne 17.5.2018 by měl cit.: „zmiňen historický vývoj současných lesů. Nejde jen o lesní

porosty , které jsou původní ale od 80tých let se intenzivně mění jejich druhová struktura. Lesy náhorní plošiny Krušných hor byly v minulosti poškozeny imisní kalamitou a převážná většina lesních hlavně pak smrkových porostů byla v rámci imisní kalamity smýcena. Následovaly lesopěstební zásahy vedoucí k obnově lesních porostů a tím k zachování půdoochranných a vodoochranných funkcí lesa. Tyto funkce byly zajištěny výsadbou porostů náhradních dřevin jejichž druhové složení se opíralo o jehličnaté smrkové a borové exoty.

V současné době probíhá přeměna těchto náhradních porostů na porosty cílových dřevin. Jelikož došlo a v rámci přeměn porostů náhradních dřevin dochází v těchto lesích prakticky k přezalesnění obrovských ploch holin lze tyto ve velké míře stejnověkové porosty (1- 3 věkový stupeň) za méně ekologicky stabilní. Jejich stabilita se bude s postupem času zvyšovat.“

Paradoxně – v důsledku snížení podílu síry a sirných sloučenin v půdě – se zásadně a ve fatálním rozsahu projevila činnost klounatky smrkové, která svým působením zastavila přirozený rozvoj citované náhradní výsadby. Lesy v nižším jak zobrazeném 2. a 3. stupni přirozenosti lesa tak budou opět smýceny a nahrazeny (snad) druhově původní a geneticky odolnou druhovou skladbou.

Potenciálem lesa je tedy především jeho obnova v rozsahu, který umožní zachování citovaných půdoochranných a vodoochranných funkcí lesa. Výše uvedené údaje jsou platformou hodnocení krušnohorských lesů jako nestabilního území. Obnova lesa do nezbytné stability je prioritní a je nadřazena dalším záměrům v tomto území.

c22) Sídelní hodnoty a potenciály

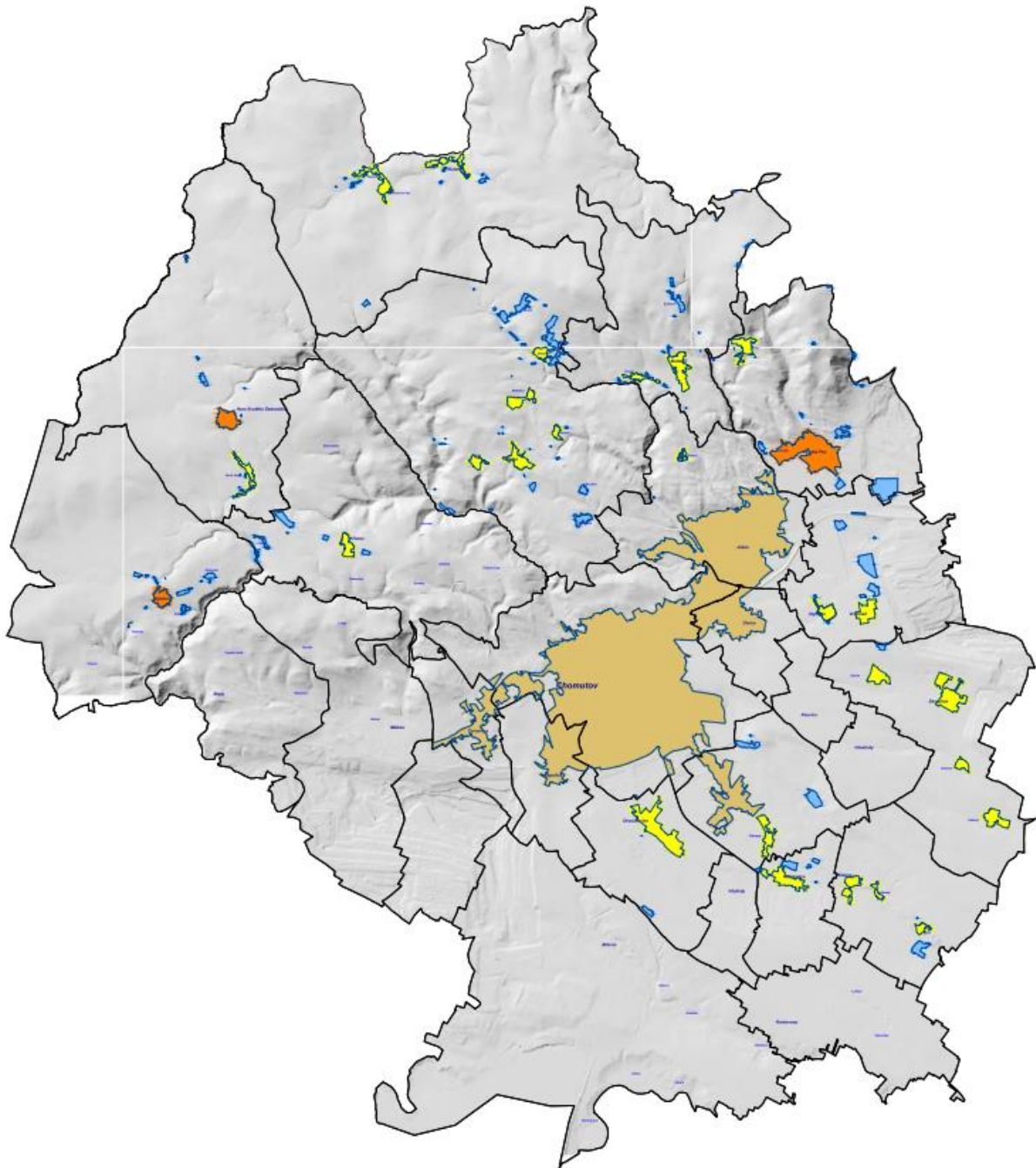
Sídelní hodnoty

Členění území podle sídel

Používáme pojem „sídlo“ jako prostor, ve kterém se vyskytují skupiny staveb v tradičním = městském či venkovském uspořádání. Rozlišení podle územně samosprávných jednotek = obcí je pak patrné z přeneseném členění území podle obcí (hranice obcí).

Vstupní hodnocení sídel v členění: polyurbanizované území, urbanizované území – bodové sídlo – je převzato z doplňujících průzkumů a rozborů a zpřesněno – aplikováno – na polygony urbanizovaného území, jak jsou vymezeny v návrhové části ÚSK.

Zde je výsledné schéma:

Polyurbanizovaným územím je spojitě území Chomutova, Jirkova, Otvic, Údlic, Spořic a Černovic. Urbanizovaným územím je Vysoká Pec, Hora sv. Šebestiána a Výsluní. Zbývající sídla jsou hodnocena jako bodová.

Mimo takto vymezená sídla jsou ostatní plochy zastavěného území zobrazeny samostatně.

V prostoru polyurbanizovaného území je zásadně určující již vytvořená sídelní struktura, jejíž současný stav je akceptován a pouze okrajově komentován – viz krajinné okrsky a cílová kvalita, viz negativní dominanty. Zájmy přírody a krajiny jsou aplikovány z hlediska krajinného rázu a z hlediska zajištění elementárních podmínek funkce území – propustnost územím pro migraci, ÚSES, vodní toky.

Urbanizovaným územím jsou sídla, která mají vnitřní uspořádání založené na vzájemné hierarchii jednotlivých staveb – funkcí a akcelerátorem postupného (dosavadního) růstu jsou vazby odlišné od navazující krajiny. Původní vazby sídla krajiny – na rozdíl od dále definovaných bodových sídel – jsou stavebním rozvojem potlačeny bez možnosti zpětné obnovy.

Bodové sídlo naopak představuje více či méně zachovaný přímý vztah své urbanistické struktury a navazující zemědělské (lesní) krajiny, která sídlo poskytovala základní zdroj obživy. Jednoznačné vazby sídlo – krajina jsou patrné z katastrální mapy, kdy plužina dosud navazuje na vnitřní strukturu (uspořádání) bodových sídel. Zachovaný vzájemný vztah je současně potenciálem možné faktické – funkční obnovy v případě, že k tomu společnost bude nucena či „dobrovolně“ dospěje.

Načtení sídelních hodnot

Podkresem sídelních hodnot jsou objekty dopravní infrastruktury: dálnice, silnice v rozlišení silnic I. třídy a silnic ostatních, železniční síť (samostatně železnice a vlečka) včetně všech původních železničních staveb) a Letiště Chomutov v Otvicích.

Ve fázi sídelních hodnot jsou přirozeně akceptovány další viditelné prvky technické infrastruktury tak, jak jsou soustředěny v doplňujících průzkumech a rozborech: z hlediska krajiny jsou důležitá nadzemní vedení VVN elektro a specifický projev – Podkrušnohorský přivaděč. Bez dalších úprav jsou převzaty doprovodné stavby: mosty, stavby na vodních tocích.

Z fáze průzkumů a rozborů jsou převzaty pozice staveb v krajině: objekty individuální a hromadné rekreace včetně lyžařských sjezdovek, hrady a zámky, vodní mlýny a větrné elektrárny.

Nejvýznamnější nemovitě kulturní památky jsou zobrazeny ve shodě s požadavkem dotčeného orgánu památkové péče v rozsahu 1 – Březno – kostel sv. Petra a Pavla, 2 – Květnov – kostel navštívení Panny Marie, 3 – Výsluní – kostel sv. Václava, 4 – Sušany – kostel sv. Marka, 5 – Kalek – kostel sv. Václava, 6 – Vysočany u Chomutova – kostel sv. Václava, 7 – Údlice – zámek, 8 – Škrle – zámek, 9 – Červený Hrádek – zámek, 10 – Vičice – zámek a 11 – Údlice – židovský hřbitov.

Samostatně je zobrazena městská památková zóna Chomutov. Ostatní nemovitě kulturní památky jsou vyjádřeny jako bod.

No návrhové části je dále načteno vstupní hodnocení staveb v krajině dle těchto kritérií:

- problémové stavby v krajině:
 - silo v Nových Spořicích,
 - administrativní budova na Palackého třídě v Chomutově
 - bodové panelové domy v Bezručově ulici.

Poznámka: Panorama města zásadně negativně ovlivňuje komín výtopy Achterm.

- významné stavby podle jejich významu pro krajinu:
 - zásadní krajinné hodnoty,
 - lokální krajinné hodnoty,
 - lokální hodnoty.
- zaniklé obce.

Sídelní potenciály

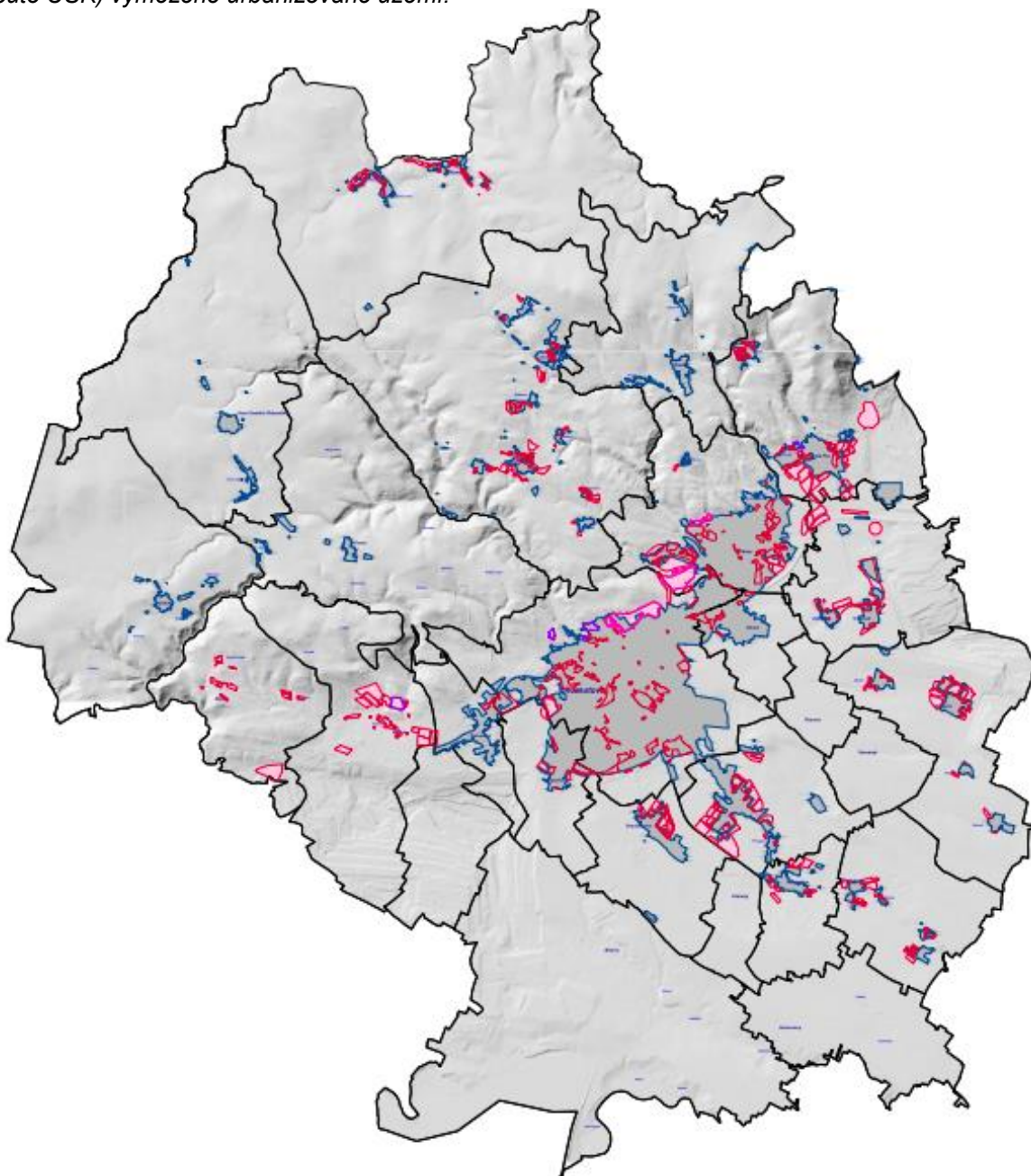
Projekce sídelních potenciálů v rozsahu:

- vyhodnocení rozvojových záměrů dle územních plánů obcí (měst),
- vyhodnocení záměrů dle Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje,
- harmonizace významných staveb a krajiny
- rekreační potenciál krajiny,
- komponované celky.

Součástí je rovněž projekce negativních staveb a jejich souborů, které by měly být dle ve smyslu cílové kvality krajiny utlumeny, eliminovány či zcela vypuštěny.

Vyhodnocení rozvojových záměrů dle územních plánů obcí (měst):

V principu jsou převzaty veškeré rozvojové záměry, zobrazeny jsou jejich části, které přesahují (tuto ÚSK) vymezené urbanizované území.

Potřebné vztahy zobrazuje výše uvedené schéma. K hranicím urbanizovaného území jsou přisazeny zastavitelné (rozvojové) plochy podle ÚAP. Při vložení těchto dat do úplné databáze (= výkres

sídelních potenciálů) je patrný přesah zastavitelných ploch z důvodu přesného vymezení urbanizovaného území a starších dat rozvojových ploch. Rovněž je patrné, že rozhodující výměry zastavitelných ploch jsou v tomto kontextu akceptovány.

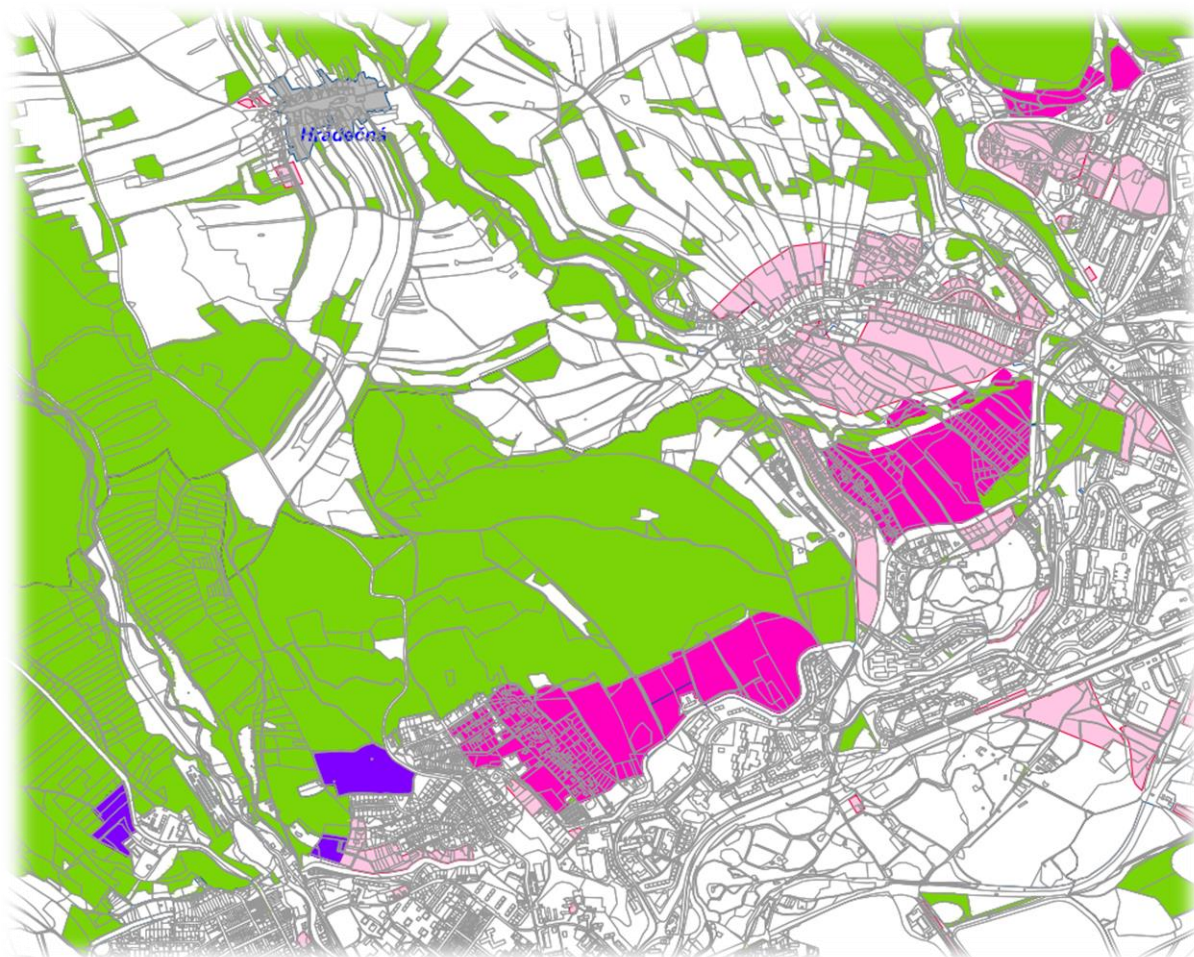
Zvýrazněny jsou 2 vrstvy:

- *rozvoj územních plánů komentovaný (fialový polygon)*
- *rozvoj územních plánů s výhradou (červený polygon).*

V obou případech není cílem ÚSK tyto rozvojové plochy vypustit, ale přehodnotit je dle těchto kritérií:

- *rozvojové plochy komentované je vhodné prověřit ve vztahu k navazujícím lesním plochám, popřípadě navrhnout opatření zajišťující slučitelnost sídelních a přírodních složek,*
- *rozvojové plochy s výhradou navrhujeme k revizi vnitřního uspořádání, ve vztahu ke stávajícím přírodním plochám. Současně upozorňujeme na nutnost citlivého a nadčasového urbanistického řešení včetně vymahatelnosti tohoto řešení = pořízení regulačního plánu. Kontakt s jižním okrajem lesa je zapotřebí redukovat ve smyslu migrace i denní rekreace.*

V následujícím detailu území je patrné, že jedná o záměry v městě Chomutově. Připomínáme, že komentovanou plochou je dále zástavba sedla nad Skřivánčím vrchem v obci Málkov – Zelená.

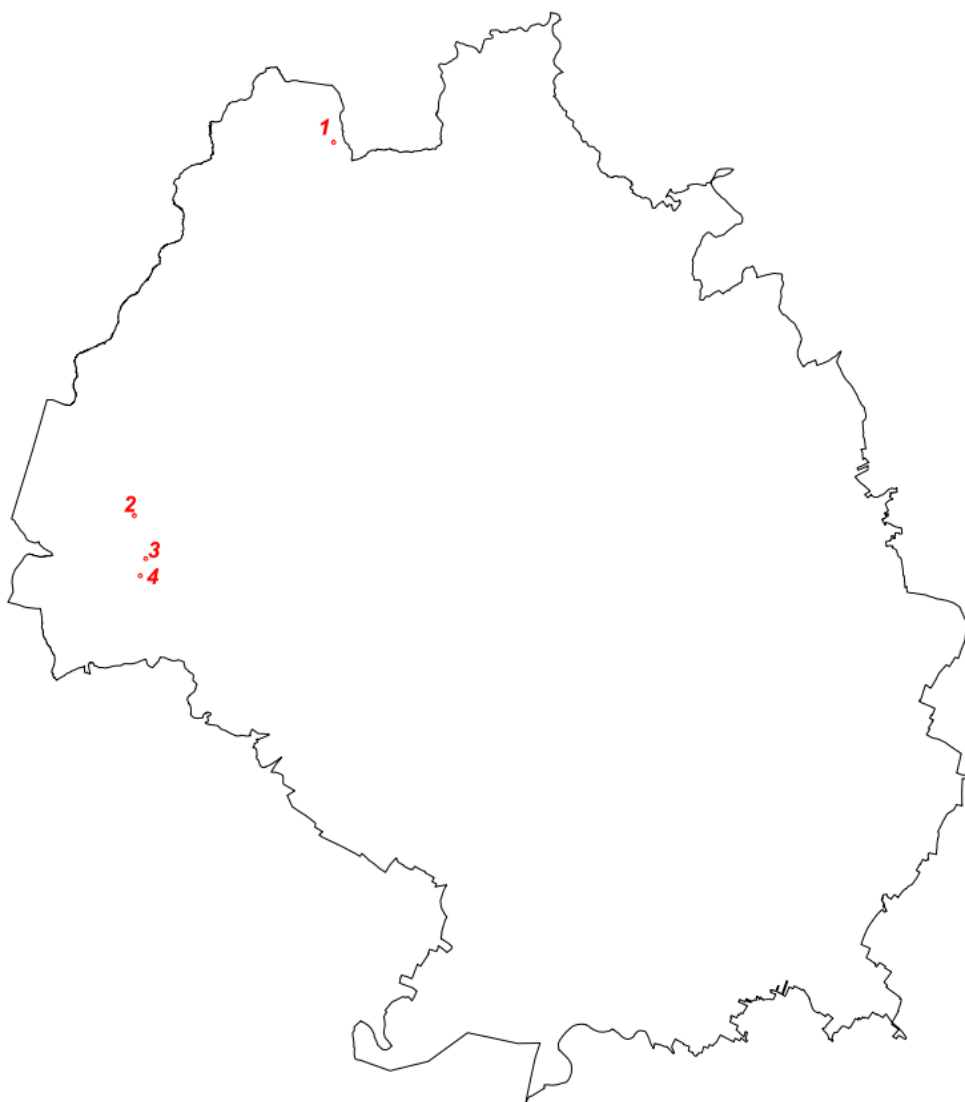
Ostatní záměry dle územních plánů jsou akceptovány v plném rozsahu a bez připomínek.

Návrh ÚSK ORP Chomutov se dále vymezuje vůči nevhodné sídelní struktuře ve třech úrovních:

- objekty individuální rekreace (kdekoliv),
- jednotlivé stavby expandující do krajiny mimo sídla (tj. urbanizované území a jeho rozvoj dle územních plánů),
- využití území v rozporu se současnými stavebně technickými standardy.

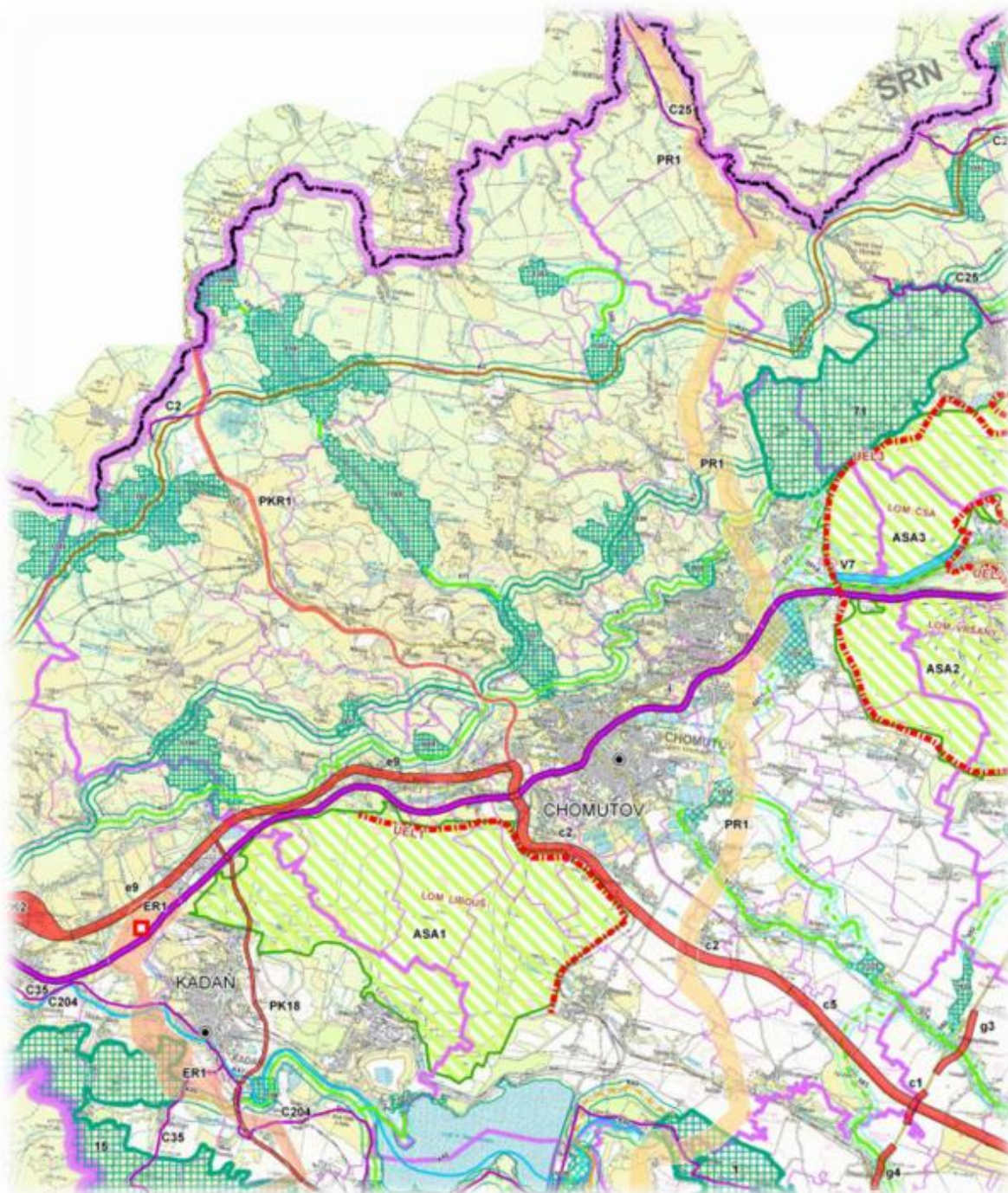
Nevhodná sídelní struktura je rizikem vůči krajinnému potenciálu. Sledována je prostřednictvím vymezených a definovaných posic v tomto rozsahu:

poř. číslo	lokalita	zjištěná závada
1	Nová Ves	expanse urbanizovaného území do krajiny
2	Loučky	obora Loučky - další využití souvisejících staveb
3	Výsluní	přerušovaný vodní tok
4	výsluní	expanse urbanizovaného území do krajiny

Jejich řešení – potlačení – pak náleží do formátu územního plánování. Potřebné podrobnosti jsou patrné z výkresu krajinných potenciálů.

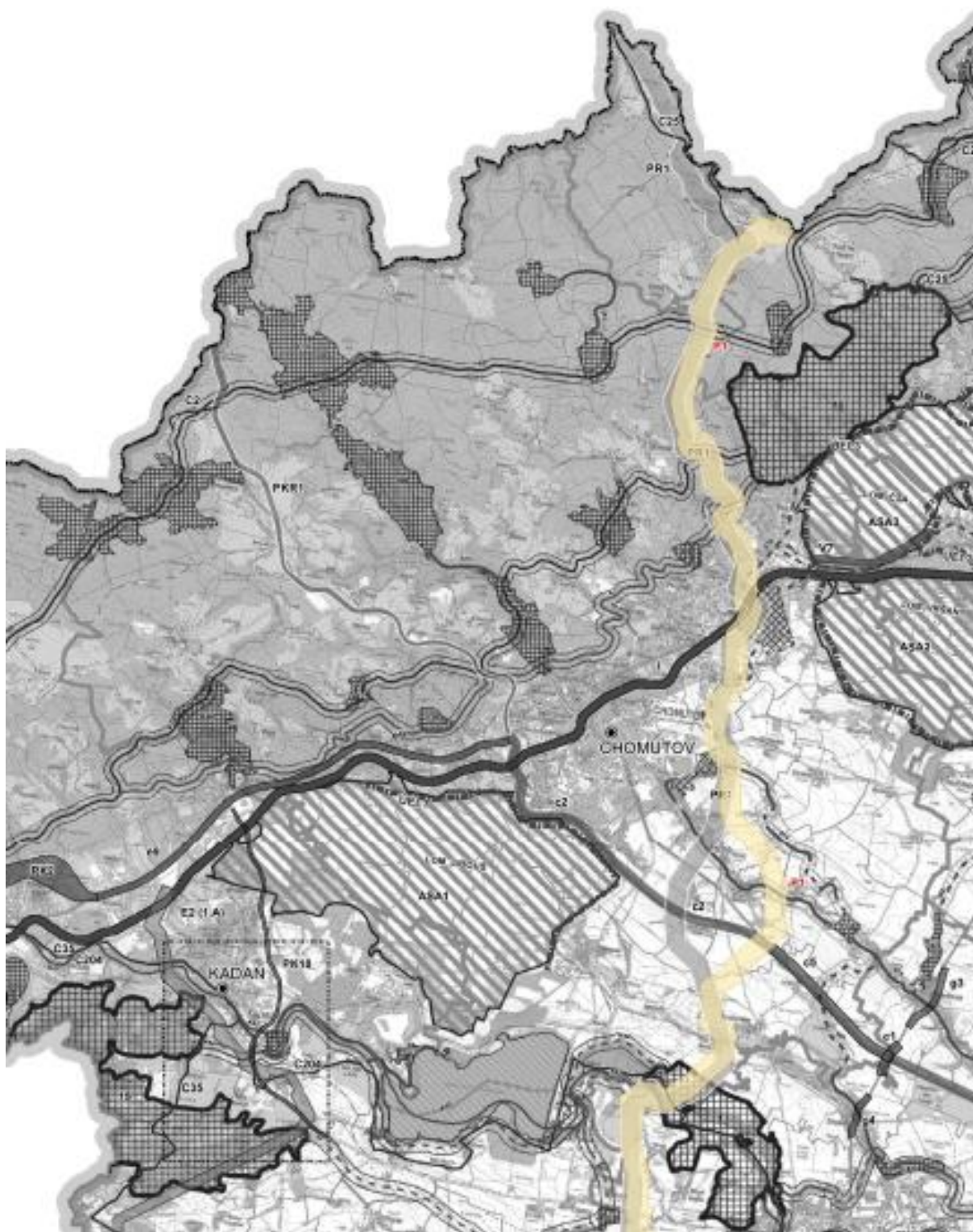
Vyhodnocení záměrů dle Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje (ZÚR ÚK):

Výše uvedený výřez výkresu č. 2 ZÚR – Výkres ploch a koridorů nadmístního významu zobrazuje záměry, které s výjimkou zkapacitnění silnice I/13 v úseku Chomutov – Klášterec nad Ohří již byly realizovány a návrhu 2. aktualizace ZÚR Ústeckého kraje jsou již vypuštěny. Nadále zůstává sledován záměr „i“ – koridor železniční tratě č. 140 a 130 Klášterec nad Ohří – Ústí nad Labem, optimalizace.

Usnesením Zastupitelstva Ústeckého kraje č. 008/17Z/2019 byla dne 18.1.2019 vydána opatřením obecné povahy 3. aktualizace ZÚR Ústeckého kraje.

Aktualizace č. 3 ZÚR ÚK vymezuje v řešeném území nový koridor vysokotlakého plynovodu, který je částečně v přesahu s koridorem realizovaného VTL plynovodu (GAZELA), částečně pak v nové trajektorii:

Obr.: Koridor VTL plynovodu dle 3. Aktualizace ZÚR Ústeckého kraje – výkresu

Všimněte si několika věcí:

- a) V ZÚR ÚK zůstává – dle výše uvedené grafické přílohy – výkresu (2) ploch a koridorů, včetně ÚSES koridor, určený pro realizaci plynovodu GAZELA ve smyslu předchozích aktualizací

ZÚR ÚK. V praxi územního plánování tak 2 koridory 2 VTL plynovodů představují zásadní omezení rozvoje území (což by tak ani nevadilo) a současně riziku ukládání dalších tras nadmístní infrastruktury = vznik dalších bezlesých a bezvegetačních segmentů krajiny.

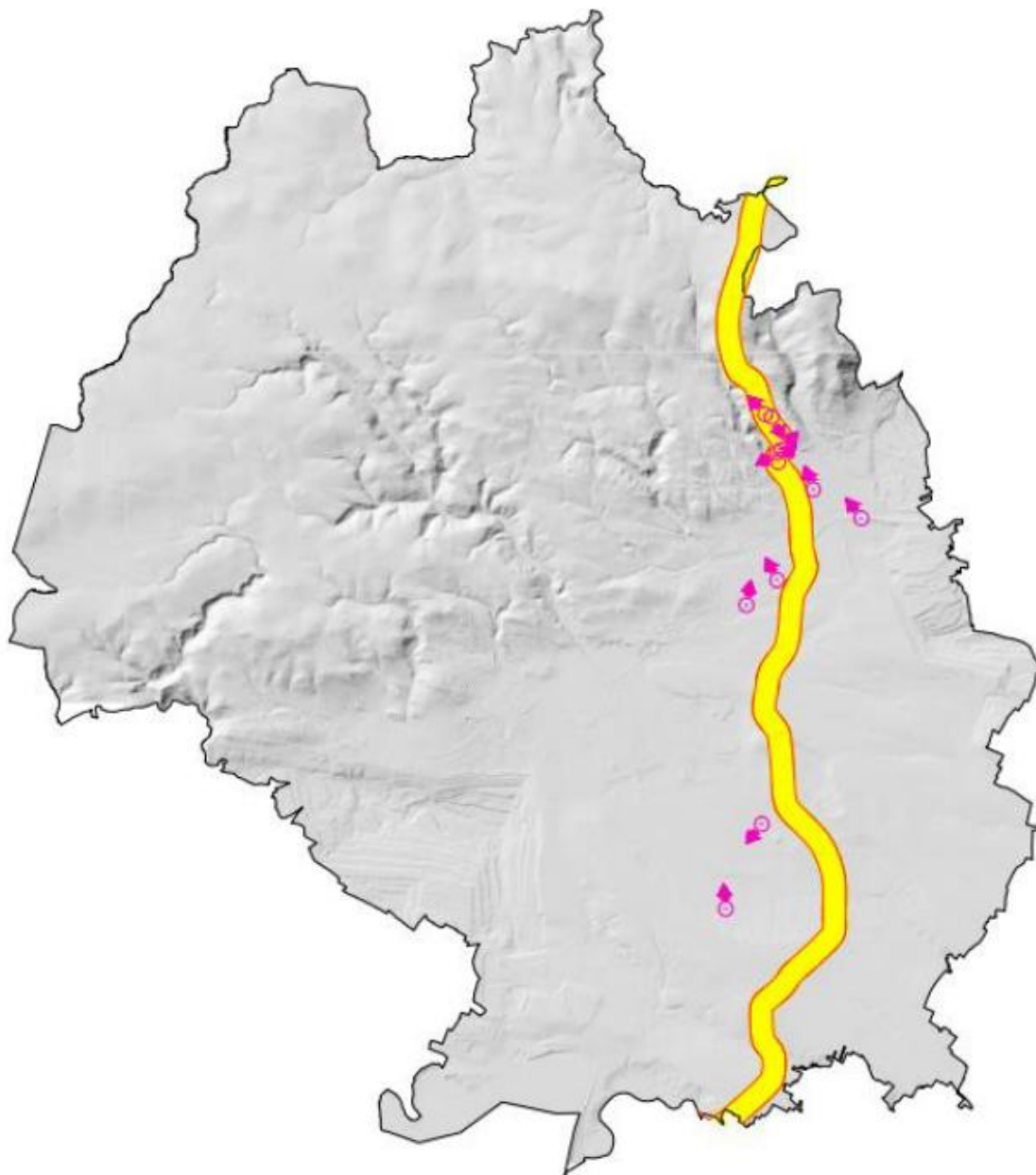
- b) 3. Aktualizace ZÚR ÚK byla vydána ve prospěch oprávněného investora, velmi pochybujeme oprávněnosti statutu veřejně prospěšné stavby, o veřejném zájmu a o zodpovědném vyhodnocení z hlediska jiných variant v krajině.

Zpracovatel ÚSK byl seznámen s dokumentací pro územní rozhodnutí nového plynovodu a vyslovil významné námitky proti způsobu, jakým se dokumentace k ÚR vypořádala s hodnocením vlivu stavby na krajinný ráz (§12, zákona 114/1992 Sb.). Dokumentace uvádí slučitelnost záměru s ochranou krajinného rázu. Účelové hodnocení je patrné např. z následujících snímků:

V panoramatickém záběru vidíte před sebou čelo Krušných hor s viditelnou odlesněnou enklávou jižně od místní části Pyšná. Bílé pruhy nad tím – to není sjezdovka, ale bezlesý pruh bezpečnostního pásma VTL plynovodu. Dosud byl jedinou dominantou tohoto segmentu vysílač Jedlák, proti stopě VTL je zcela nepodstatný. Podobně vyjde porovnání VTL plynovodu v krajině oproti evergreenu ZÚR Ústeckého kraje = větrným elektrárnám.

ÚSK se proto ke konkrétnímu předprojektovému řešení staví významně negativně. Výkres sídelních potenciálů obsahuje posice předpokládaného střetu budoucího VTL plynovodu s krajinným rámcem a doporučujeme dotčeným orgánům požadovat odpovědná projektová řešení. Zpracovatel má k uvedeným posicím fotodokumentaci, která zde s úmyslem přiměřené redukce návrh ÚSK do uchopitelného formátu není zobrazena.

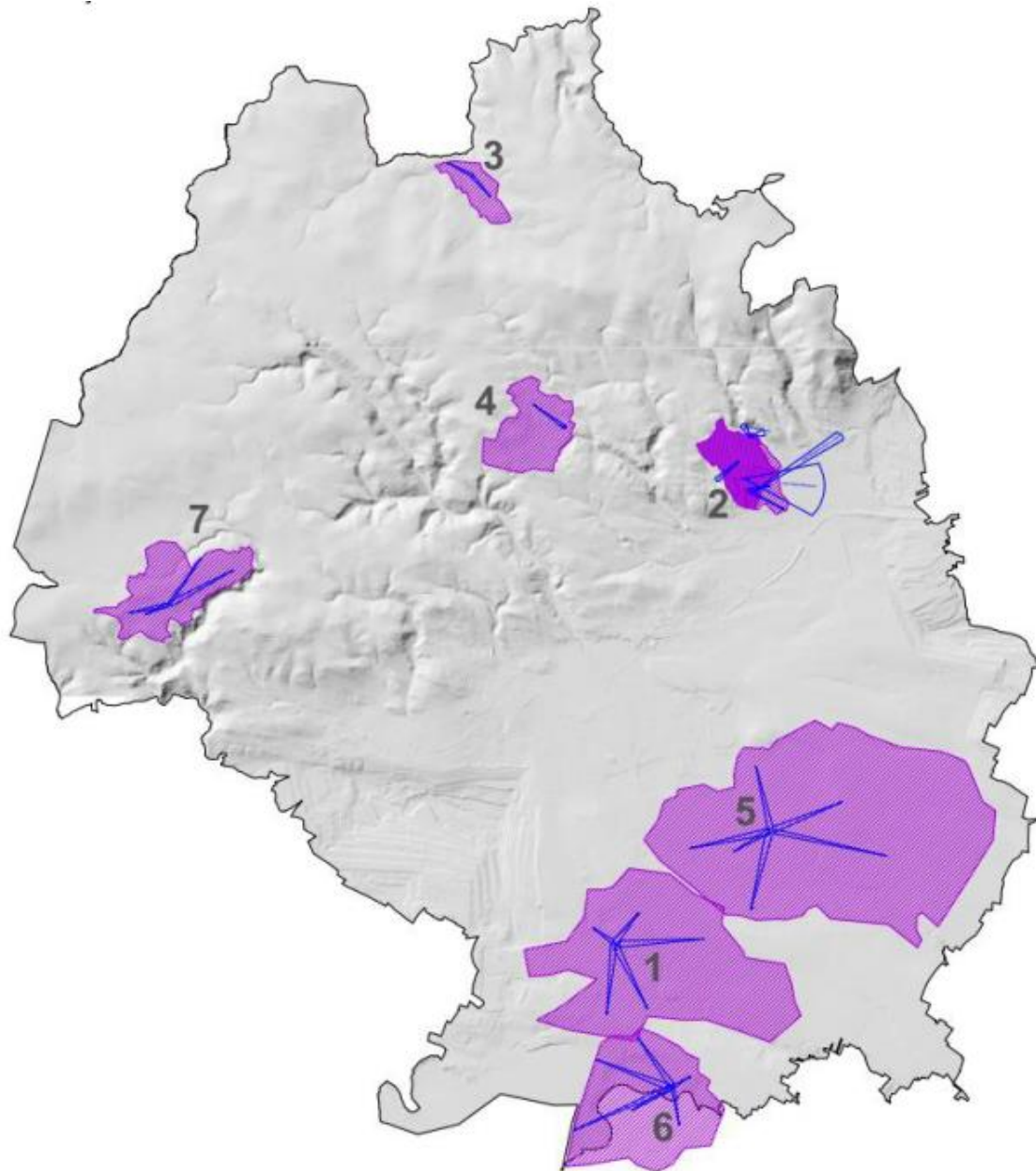
Obr.: Koridor VTL plynovodu – vloženy kontrolní body krajinného rázu dle návrhu ÚSK.

Harmonizace významných staveb a krajiny:

ÚSK stanovuje vůči krajině tyto významné stavby a vymezuje vůči nim tyto prostorové vztahy:

1. Březno – kostel sv. Petra a Pavla
2. Červený Hrádek - areál zámku a komponovaná krajina
3. Kalek – kostel sv. Václava
4. Květnov - poutní kostel Navštívení Panny Marie
5. Přečaply - kostel sv. Matouše
6. Stranná - kostel Nejsvětější Trojice
7. Výsluní kostel sv. Václava

Grafická část ÚSK zobrazuje zapojení hlavních stavebních dominant do krajiny včetně výseče, která toto zapojení zpřesňuje v úrovni střední viditelnosti (cca 5 km u úrovně chodce).

Obr.: Posice významných staveb vůči krajině

ÚSK v této věci vymezuje dotčené území, ve kterém by měly být změny zástavby i vegetace podřízeny urbanistickému, architektonickému i pietnímu významu dotčeného místa. Tyto polygony jsou současně přeneseny jako 2. Vrstva krajinných okrsků.

V následujícím textu a současně ve výkresu sídelních potenciálů vymezujeme vůči těmto významným stavbám následující požadavky krajinné kompozice:

- kontaktní prostor určujících stavebních dominant,
- významné pohledy a výhledy ve střední viditelnosti,
- kompoziční osy a linie fyzické,
- kompoziční osy a linie vizuální

1. Březno - kostel sv. Petra a Pavla

Mohutný barokní dvouvěžový kostel postavený podle plánů architekta K. I. Dientzenhofera je svojí velikostí, umístěním a díky konfiguraci terénu významnou krajinnou dominantou, viditelnou z velké dálky.

Na obrázku jsou vyznačeny některé pohledy na kostel a vyšrafován v minimálním rozsahu prostor důležitý k ochraně před nevhodnou výstavbou a výsadbou trvalých porostů tak, aby byly zachovány nerušené dálkové pohledy.

Březenský kostel při pohledu od J.

2. Červený Hrádek - areál zámku a komponovaná krajina

Krajinářský park v Červeném Hrádku je jedním z nejstarších tohoto typu v českých zemích. Byl založen už v 70. letech 18. století jako zázemí reprezentativní venkovské rezidence. Areál tvoří zámecká zahrada a zahradnictví, Horní park, Dolní park a obora. Zejména Dolní park je předchozí výstavbou chatové kolonie znehodnocen a plánované rozvojové plochy pro výstavbu rodinných domů v tom budou pokračovat.

Kompoziční záměry areálu přesáhly do široké krajiny: záměrně vytvářené pohledy a průhledy vedly např. od Templu (loveckého altánku S od zámku) na České středohoří, od nyní zaniklé Vincencovy vyhlídky na zámek, z bývalé pergoly v zámecké zahradě na zámek Jezeří a Mosteckou pánev, z vyhlídek v oboře na Krušné Hory i na Chomutov. Na zámek s Krušnými horami v pozadí je monumentální panoramatický výhled z hráze Novomlýnského rybníka.

Některé významné kompoziční vztahy jsou na obrázku dole, podrobně se problematikou a zásadami zachování a případně obnovení kompozičních vztahů a souvisejících objektů a porostů zabývají dvě práce VÚKOZ Průhonice z roku 2014:

- „Šantrůčková M. et al. (2014): Mapa zásad pro uchování památkových hodnot krajinné úpravy v Červeném Hrádku u Jirkova. - VÚKOZ, Průhonice.“ a
- „Šantrůčková M. et al. (2014): Podrobná mapa vybraných dendrologicky nejhodnotnějších částí krajinné úpravy v Červeném Hrádku u Jirkova. - VÚKOZ, Průhonice.“

Červený Hrádek při pohledu od Novomlýnského rybníka, zdroj Mapy.cz

3. Kalek - kostel sv. Václava

Barokní kostel svojí polohou dominuje údolí Bílého potoka a Lužnice - dvou přítoků Načetínského potoka. Je viditelný při výjezdu z lesa směrem od Boleboře a ještě výraznější dominantou je při pohledu od Kalku ze SZ.

Na obrázku je vyznačena dominanta kostela a minimální prostor důležitý k ochraně před nevhodnou výstavbou a výsadbou trvalých porostů tak, aby byly zachovány nerušené dálkové pohledy.

Kostel sv. Václava při pohledu od SZ.

4. Květnov - poutní kostel Navštívení Panny Marie

Poutní kostel na mírném návrší SV od Květnova měl v minulosti nadregionální význam, proslulé místní poutě přiváděly tisíce českých a německých poutníků ročně. Dosud je místo poutěmi proslavené, probíhá jich tady několik ročně.

Na kostel se otevírají pohledy ze západní strany, jak je naznačeno na obrázku dole. Ostatní strany návrší s kostelem jsou zarostlé a na V bezprostředně navazuje velký komplex lesa mezi údolími Malé vody a Bíliny. Prostor mezi lesními celky v oblasti Radenov, Květnov, Blatno je členěn drobnými lesíky, rozptýlenou a liniovou zelení, která dosud naznačuje původní členění plužiny.

Pro zdůraznění významu poutního místa doporučujeme:

- vyčistit od porostů a udržovat volné západní předpolí kostela až k silnici Květnov - Orasín (netýká se aleje, popsané níže),
- odstraňovat nálety z volných ploch v zájmovém území,
- udržovat stávající liniovou a rozptýlenou zeleň,
- drobné sakrální stavby, zejména křížky v zájmovém území otevřít pohledům odstraněním náletů,
- obnovit alej od schodiště kostela k obci Květnov s dosadbou nových stromů blíže k obci a ponecháním starých i v torzálním stavu,
- parkování automobilů návštěvníků kostela vymístit z prostoru pod kostelem, umožnit ho v obci s nástupem ke kostelu alejí.

Na obrázku je vyšrafován minimální prostor důležitý k ochraně před nevhodnou výstavbou a výsadbou trvalých porostů tak, aby byly zachovány nerušené dálkové pohledy a důstojné prostředí významného duchovního místa.

5. Přečaply - kostel sv. Matouše

Kostel je díky své poloze na návrší nad údolím Chomutovky nejvýraznější dominantou širokého okolí. Po devastaci a dokonce ubourání některých částí kostela v 70. letech minulého století nyní probíhají opravy, střecha lodi a okna už jsou nová.

Podle domněnky stojí kostel na akropoli středověkého hradiště. Jeho výrazná poloha a daleká viditelnost ho zachránily před úplným zbouráním, které zhruba před 40 lety hrozilo. Na obrázku jsou vyznačeny některé pohledy na kostel a vyšrafován v minimálním rozsahu prostor důležitý k ochraně před nevhodnou výstavbou a výsadbou trvalých porostů tak, aby byly zachovány nerušené dálkové pohledy. Stávající rozptýlenou zeleň je potřeba udržovat a obnovovat.

Dálkový pohled na kostel od JZ.

Neudržovaná byla nejen stavba ale i pahorek, na němž stojí a dlouhé schodiště z 93 kamenných stupňů.

6. Straná - kostel Nejsvětější Trojice

Obec má pohnutou historii, v 19. století se několikrát sesouvala nestabilní půda a lidé zachránili jen holé životy, vesnice se sesypala včetně starého kostela. Nový kostel pochází z roku 1842 a ve 20. století postupně chátral, nyní je opraven a svojí polohou na svahu nad Ohří je výraznou krajinnou dominantou viditelnou také z hráze Nechranické přehrady.

Při bližších pohledech je působivá rovněž poloha kostela mezi okolními ovocnými sady a vinicemi.

Na obrázku jsou vyznačeny některé pohledy na kostel a vyšrafován v minimálním rozsahu prostor důležitý k ochraně před nevhodnou výstavbou a výsadbou trvalých porostů tak, aby byly zachovány nerušené dálkové pohledy. Stávající rozptýlenou a líniovou zeleň je potřeba udržovat a obnovovat.

Kostel při pohledu se SV přes vinice a ovocné sady, v levé části snímku je meandr Ohře.

Pohnutá historie kostelů ve Výsluní pomalu spěje k dobrému konci – už téměř k demolicí určený kostel z let 1851 až 1857 nadace postupně opravuje a tak nepřestává být zdaleka viditelnou dominantou obce.

Na obrázku jsou vyznačeny některé pohledy na kostel a je vyšrafován v minimálním rozsahu prostor, důležitý k ochraně před nevhodnou výstavbou a výsadbou trvalých porostů tak, aby byly zachovány nerušené dálkové pohledy. Zároveň je důležité v tomto prostoru udržovat a obnovovat rozptýlenou a liniovou zeleň, která dosud naznačuje historické dělení honů.

Kostel sv. Václava od JZ.

Související údaje:

Místa významných událostí:

Podle databáze ÚAP ORP Chomutov se jedná o tyto události:

- setkání tří císařů v Chomutově, č.p. 12-16,
- dobytí města Janem Žižkou v r. 1421,

Historická místa jsou totožná s poutním významem poutních míst: kostel sv. Václava ve Vysočanech u Chomutova, Mariánské poutní místo v Březně a poutní kostel Panny Marie v Květnově.

Další historická místa jsou vymezena takto:

- zámek Červený Hrádek,
- císařská silnice – přechod Reitzenhein,
- poštovní silnice Jilmová – Ch. Annaberg
- lesnická škola a komenda řádu Německých rytířů v Blatně,
- zaniklé železářny v Kalku,
- hutní výroba v Gabrielině Huti

Lokální dominanty sídel:

Zejména kostely a zámky, doplněné o prvky industriální architektury ze zpětnou vazbou na lokální kompozici navazujících sídel. Důležité informace pro homogenizaci hodnot sídel v měřítku ORP.

Urbanistický a architektonický výraz jednotlivých sídel:

Jednoznačný odkaz na cílovou kvalitu území z hlediska vstupního členění na krajinné okrsky s cílem zachování slohové jedinečnosti venkovských staveb a jejich urbánního uspořádání.

Již (v úvodu – s odkazem na provedené průzkumy a rozborů) komentovaný homogenní výraz řešeného území. V krajinných okrscích vymezené krajinné a sídelní specifika mají z hlediska takto sledované sídelní hodnoty společný cíl – zachovat autenticitu a venkovský obraz sídel.

Specifické prostory s významnou sídelní hodnotou:

Pro tento účel zavádíme pojem „komponované celky“. Cílem je vymezit území, ve kterém se spojují přírodní, architektonické a urbanistické hodnoty. V takto vymezeném významném prostoru by měly absentovat nevhodná stavebně technická řešení a provozní charakteristiky staveb, které prostor znehodnocují (tedy stav), obdobně neměly by být tyto prostory znehodnoceny novými záměry.

Police komponovaných celků je patrná z výkresu sídelních potenciálů, chráněny takto budou významné kulturní památky, poutní místa, soubory staveb na vodních tocích apod.

Novodobé objekty s pozitivním dominantním významem:

- estakáda silnice I/7
- sídliště Březenecká
- vysílač Jedlák

Soubory technické vybavenosti:

Jednoznačně podporujeme systém železnice včetně nefunkčních vleček a zaniklých železničních tratí Jirkov – Horní Jiřetín, Jirkov – Strupčice, Nechranice, Křimov – Hora sv. Šebestiána..

Akceptujeme zkapacitnění silnice I/13 v úseku Chomutov – Klášterec nad Ohří na čtyřpruh. Doporučujeme obnovit silniční propojení Kalek – Brandov ve formátu slučitelném s přírodními hodnotami Načetínského potoka.

Viditelné stavby technické infrastruktury – trasy VVN a VN elektro představují zásah do přirozenosti krajiny z hlediska střední i vzdálené viditelnosti (= nad 5 km). Cílová kvalita krajiny je založená na eliminaci přímkových tras a alternativní volbu dílčích tras vůči krajinné hodnotě.

Rekreační potenciál krajiny:

ÚSK jednoznačně preferuje hromadné formy rekreace prostřednictvím rekreačních areálů.

Hromadná zimní rekreace = lyžařská střediska Pyšná a Zákoutí jsou doplněna individuálními objekty rodinné rekreace.

Hromadná rekreace vázaná na vodní plochy, má sezónní charakter (Nechranice, Kamencové jezero v Chomutově).

Posice těchto areálů jsou vymezeny jako pozitivní rekreační potenciál krajiny včetně objektů rodinné rekreace a akceptuje jejich přiměřený rozvoj na platformě územních plánů obcí.

Plochy a objekty individuální rekreace v krajině nejsou z hlediska ÚSP potenciále, nýbrž hrozbou. S výjimkou výše uvedených rekreačních středisek jejich další intenzifikaci a další plošný rozvoj považujeme za rizikový faktor cílové kvality krajiny.

Daleko přes návrhový horizont územních plánů se naskytne jezero Libouš jako potenciál hromadné i individuální rekreace.

ÚSK jednoznačně preferuje pohybovou rekreaci prostřednictvím pěších a cyklostezek – v principu tras vedených výhradně mimo běžný automobilový provoz. Základní trasy jsou v tomto smyslu založeny a mají nadregionální charakter. Doplnění těchto tras další nabídkou souvisejících služeb (stravování, ubytování) je v rozporu s koncepcí ÚS.

ÚSK vnímá potenciál rekreační využití Ohře pro vodáckou turistiku a Nechranickou přehradu jako místo vodních sportů. Akceptuje v tomto smyslu jak stávající zařízení, tak případné další záměry.

ÚSK upozorňuje na hodnotu přírodních útvarů údolní nivy Ohře pod Nechranickou přehradou, která je v rozporu s případným nárůstem rekreačních aktivit mimo aktivity pohybové.

Denní rekreace obyvatel je nedostatečná v případě rozvoje původních bodových sídel. Postupná urbanizace prostřednictvím postupného přidávání obytných skupin postrádá celkovou koordinaci rekreačního potenciálu. To je důvodem požadavku na komplexní řešení vybraných lokalit v měřítku jednotlivých územních plánů obcí.

Komponované celky:

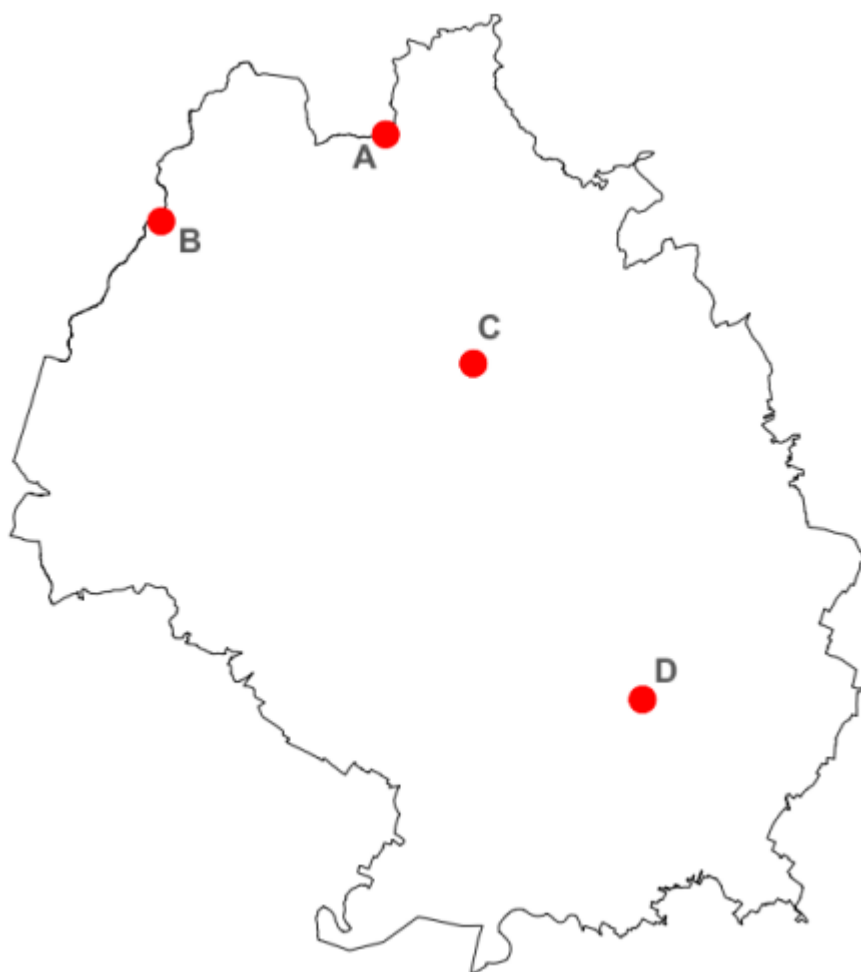
Komponované celky jsou další příležitostí ÚSK na zhodnocení krajinných a sídelních hodnot do prostorového celku, který by vzájemným působením těchto hodnot zvýšil potenciál dotčeného území.

Prostor komponovaného celku by měl být řešen prostřednictvím územní studie, která by zobrazila zmíněné hodnoty, dohledala potenciál dalších objektů, které by byly rovnocennou součástí dotčeného prostoru a současně by byly popsány objekty, funkce či jiné okolnosti daného území, které prostor znehodnocují, anebo by jej znehodnotit mohly.

V řešeném území jsou pro tento účel navrženy tyto části řešeného území:

- A Hraniční přechod Kalek
- B Hraniční přechod Hora sv. Šebestiána
- C Prostor poutního místa v Květnově
- D Prostor kostela sv. Matouše v Přechaplech

Posice komponovaných celků jsou zobrazeny v následujícím schématu:

Obr.: Schéma posic komponovaných celků

Negativní stavby v krajině:

ÚSK vymezuje tyto negativní stavby v krajině:

- Chomutov – silo v lokalitě Nové Spořice
- Chomutov - výškové stavby:
 - věžové panelové domy čp. 4194, 4195, 4199 – 4202 v ul. Bezručově
 - věžové panelové domy čp.4143, 4158, 4159, 4160, 4164, 4165, 4221 v ul. Jiráskově a Seifertově,
 - věžový panelový dům čp. 4058 v ul. Beethovenově,
 - hotelový dům čp. 4512 v ul. Beručově,
 - administrativní budova Palackého
- Chomutov - komíny a technologická zařízení výtopny Actherm.
- Plynovod GAZELA včetně technologického zařízení v Jirkově

ÚSK navrhuje vůči těmto negativním stavbám tato kompenzační opatření:

- silo v lokalitě Nové Spořice opatřit při budoucích opravách nátěrem v odstínu, odpovídajícímu barvě pozadí – smíšený les,

- výškové stavby v Chomutově řešit při budoucí reprofilaci obvodového pláště bez kontrastních barevných odstínů, jejich vzájemných přechodů. Zdůraznit přirozenou barvu stavební konstrukce (beton), případné technické a estetické prvky zvýrazňující osobitost stavby realizovat do 5. nadzemního podlaží,
- komíny a technologická zařízení výtopny Actherm jsou součástí technologického areálu, který je ÚSK akceptován jako celek. Odstranění citovaných negativních prvků je vázáno na životnost výtopny. Tyto stavby jsou v současnosti akceptovány, nejsou však použitelné pro odůvodnění dalších srovnatelných novostaveb v dotčeném území. Při budoucích změnách je vhodné použít technologii, která tyto negativní stavby nevyžaduje.
- technologický areál VVTL plynovodu Gazela je otevřenou soustavou technologických zařízení, které jsou zcela zjevně novotvarem v území. Možností eliminace je jejich oddělení od ostatní krajiny kombinací terénní úpravy a sídelní zeleně,

Areály hromadné rekreace v krajině:

- ÚSK akceptuje stav a rozvoj sportovně rekreačních areálů:
- lyžařské středisko Pyšná,
 - lyžařské středisko Mezihorí,
 - Kamencové jezero Chomutov.

Bývalé důlní, průmyslové či armádní areály:

ÚSK se vymezuje vůči posici těchto nadzemních objektů, doporučuje, aby byly územními plány označeny jako stavby dočasné s vyloučením jejich (navíc dotované) obnovy v režimu BROWNFIELDS.

Zaniklé obce

ÚSK eviduje zaniklé obce jako sídelní hodnotu s pietním významem. Obnova těchto obcí (sídel) není podmínkou cílové kvality krajiny.

Pietní význam těchto obcí (sídel) lze v případě jejich posice na plochách povrchové těžby hnědého uhlí zahrnout do výsledné kompozice rekultivované krajiny.

Větrné elektrárny, výškové stavby

Současný fenomén výstavby větrných elektráren se projevuje především ve větrných místech, kam patří náhorní prostory Krušných hor. V současné době jsou v řešeném území umístěny větrné elektrárny v lokalitě Hora sv. Šebestiána.

Součástí krajinných hodnot je vymezený přední a zadní horizont. Pro případné umístění větrných elektráren mimo režim ZÚR = režim staveb nadmístního významu o výšce osy motoru větrné elektrárny 35 m a výše, tzn. staveb o výšce rotoru nižší než 35 m, je třeba zajistit dodržování následujících podmínek:

- výškové stavby by neměly přesáhnout „přední horizont“ tak, aby byla patrné z prostoru Mostecké pánve,
- dále by měly být umístovány tak, aby byl respektován tzv. „zadní horizont“ a vymezené „významné vrcholy“ vnitřní scenérie horské krajiny náhorních poloh Krušných hor a nevznikala tak kumulace, jejímž vlivem by mohlo dojít ke změně charakteru krajiny a vzniku výrazně dominantního prvku v krajině,

- *dále by se výškové stavby neměly uplatňovat v krajině z více pohledů společně tak, aby vytvářely charakteristický obraz krušnohorské krajiny,*
- *a v neposlední řadě by měly být respektovány určující stavební dominanty v krajině – kostely v Květnově a Kalku.*

d) Návrh řešení potřeb člověka v krajině

d1) Návrh opatření pro optimalizaci hospodaření v krajině

- *lesy*
-

ÚSK akceptuje současný stav LHP a akceptuje jeho úpravy v reakci na současnou změnu klimatu a zdravotní stav náhradní výsadby na imisemi postižených částech Krušných hor. Celistvost lesů, přijetí dílčích omezení v prostupnosti krajinou (lesní školky, obory) nejsou v rozporu s cílovou kvalitou krajiny dotčených krajinných okrsků. ÚSK předpokládá zklidnění horské krajiny (tedy rozhodující výměry lesa v ORP Chomutov) za cílovou kvalitu.

V pánevní a zemědělské části krajiny je postupná přeměna přírodních stanovišť na plochy lesa akceptovatelná a není v rozporu s cílovou kvalitou.

- **zemědělství**

ÚSK akceptuje a pracuje se současnou formou hospodaření v krajině.

V obecné úrovni platí a střednědobě bude platit oddělení vlastnických vztahů a subjektů, které na vlastnických vztazích hospodaří. Subjekty, které propachtovaly možnost hospodaření na zemědělské půdě dosud, byly z významné části založeny na dotacích.

Tato skutečnost se může dramaticky změnit, postačí když:

- a) změní se dotační systém,
- b) změní se poptávka po zemědělské produkci.

ÚSK akceptuje a přijímá v horské části hospodaření na trvalých travních porostech, jednoznačně orientované na sečení = získání travní a jiné hmoty k dalšímu využití. Pastevní činnost zde není založena, soudobý trend podporuje ÚSK zachováním travních porostů v rozsahu, odpovídajícím technologii sečení. ÚSK chrání posici areálu zemědělské prvovýroby v Nové Vsi v Horách, který má současně potenciál technologického zázemí.

Chov – vnější chov hospodářských zvířat s ohledem na klimatické vlastnosti horské části nepředpokládáme.

ÚSK konstatuje absenci sadů jako tradiční dovednosti předchozích generací. ÚSK propojuje možnost obnovy sadů ve vztahu k potřebě zachycení povrchových vod v krátkých povodích svahů Krušných hor, dále jako optimální formu náhrady orné půdy v případech, kdy současné fragmenty neumožňují současné – plošné hospodaření s ornou půdou.

ÚSK navrhuje nahrazení hospodaření s ornou půdou v případech, kdy zcela prokazatelně současný pokryv ztrácí vlastnosti zemědělské půda a to za podmínek (s argumentačním prostorem) potřeby spojování sukcesních projevů přeměněné pánevní krajiny. Současně ponechává v případech, kdy je zemědělská činnost realizována (půdní bloky dle databáze MZ).

ÚSK vymezuje v rámci pojmu bodové sídlo (viz úvod) schopnost připojení původní zástavby na plužinu jako základní vlastnost = základní vztah sídlo a krajina. Současně připouští, aby původní vazba byla nahrazena uspořádáním nové zástavby, která původní zástavbu nahrazuje či ji rozšiřuje.

ÚSK akceptuje proces rekultivace povrchových dolů včetně zemědělské rekultivace, v podstatě přejímá dohodnuté (plánované) využití.

- **vodní hospodářství**

ÚSK respektuje stávající hydrologii území založenou akumulaci povrchových vod prostřednictvím vodních nádrží s jasným – diferencovaným způsobem jejich dalšího účelu resp. využití.

ÚSK podporuje zakládání drobných vodních ploch v sídlech, založené na výslednicí následujících vlastností:

- vztah stávající (potenciální) vodní plochy vůči sídlu = nad sídlem retence, pod sídlem akumulace
- zapojení vodních ploch do systému čištění odpadních vod
- zapojení vodních ploch do systému IZS
- využití vodních ploch jako vodních zdrojů

ÚSK tabulkovou formou vymezuje potenciál drobných vodních ploch vůči jednotlivým sídlům.

ÚSK akceptuje systém revitalizace pánevní krajiny prostřednictvím postupujících rekultivací povrchových dolů. Současně se vymezuje – vytváří předpoklad pro separovanou hydrologii vodních toků včetně (očekávané) stabilizace jejich optimálního (nebo minimálního) průtoku.

- **využití nerostných surovin**

ÚSK akceptuje proces vymezení ložisek nerostů a jejich systém využití, ložiskovou ochranu, stanovený rozsah a postup těžby a stanovený rozsah a formu rekultivace.

Zjevně se vymezujeme vůči prolomení ÚEL a vůči dalšímu (následnému) využití rekultivovaných ploch pro jiné komerční aktivity, které nejsou navázány na správu a hospodaření v krajině.

d2) Návrh opatření pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu

Návrh lokalit vhodných pro zřízení informačních míst, informačních center, značení turistických cest, obnovu a propojení turistických cílů

Informační místa jsou a budou vždy doprovodným vybavením turistických tras a turistických – nebo jinak poznávacích – cílů.

ÚSK v principu nehledá další intenzifikaci řešené území z hlediska rekreace a cestovního ruchu. Naopak vymezuje celou krušnohorskou krajinu jako zklidněné území, ve kterém je současná míra dostupnosti a četnosti turistických cílů dostatečná. Nedostatkem je vybavení hraničních přechodů, proto v odůvodněných případech (Kalek) posiluje význam tohoto prostoru.

ÚSK akceptuje tradiční turistická centra (místa) – Mezihoří, Pyšná, Lesná a podporuje současná jedinečná místa – Kamencové jezero a Zoopark v Chomutově, areál zámku Červený Hrádek a (možná) i prostor před hradem Hasištejn.

ÚSK považuje za nezbytné pro rozvoj turistického ruchu vymezení a ochranu těchto pěších (cyklo) koridorů:

- koridor Podkrušnohorského přivaděče = postupná prostorová ochrana souběžného území tak, aby nebylo v principu konfliktní vůči vodohospodářskému určení a významu přivaděče, avšak v budoucnosti umožnilo – od městské a silniční dopravy – separovaný prostup celým polyurbanizovaným prostorem Chomutova, Jirkova a napojených obcí,
- koridor GREENFIELDS, který obchází jižním segmentem polyurbanizované území a propojuje postupně sídla od Spořic po Otvice s perspektivou připojení rekultivovaných ploch povrchové těžby včetně budoucího jezera Libouš. Součástí koridoru mohou být zařízení pro turistiku a pohybové aktivity,
- vnější koridor pěšího a cyklo propojení, který spojuje údolní nivu Ohře pod v.n. Nechranice přes Dětenice, Hrušovany, Lažany, Škrli a Sušany na hranu lomu Vršany nad Strupčicemi.

ÚSK vyžaduje jako cílovou kvalitu krajiny připravenost kontaktních obcí (sídel) s budoucím jezerem Libouš přijmout schopnost vytvoření zázemí pro rekreační význam tohoto jezera. ÚSK obdobně předpokládá a podmiňuje cílovou kvalitu krajiny v případě obnovy zaniklých tras Jirkov – Horní Jiřetín (ORP Litvínov).

ÚSK naopak považuje za hrozbu další urbanizaci a zviditelní unikátní původní zklidnění krajiny pod v.n. Nechranice včetně sídel Vičice a Stranná a to včetně přiměřeného = neexpansního významu zde unikátních památek.

ÚSK hledá indicie možnosti obnovy (stop) zaniklých historických cest. Potenciál jejich obnovy je zapojení dalších aktivit v území – vymezení protierozních opatření v zemědělské krajině, výsadba liniové zeleně na plochách rekultivací.

Tato mozaika jednotlivých námětů není koherentní časově, nicméně vytváří systém, do kterého lze dílčí podpory cestovního ruchu prostřednictvím infocenter a dalších zařízení aplikovat.

Individuální rekreace

Prvořadým cílem je zajištění rekreace obyvatel řešeného území. Pro denní rekreaci je k dispozici kontinuální kontakt polyurbanizovaného území s úpatím Krušných hor včetně vzájemných průniků prostřednictvím krušnohorských údolí. Využití tohoto prostoru naráží na své meze, které byly na úrovni průzkumů a rozborů identifikovány jako riziko poškození unikátních bukovo – dubových porostů, přecházejících výše do lesa smíšeného.

ÚSK v návrhové části kombinuje hodnoty a potenciály přeměněné krajiny, kopírující podélnou – jižní hranici zastavěného území.

Hodnotou je zde současný stupeň proměny Pražských polí a stabilita lužních lesů v nivě Chomutovky a Hačky. Potenciálem je:

- *přeměna navazující krajiny na souvislý přírodní útvar se schopností akumulace vod,*
- *a vymezení části tohoto území pro alternativní formy příměstské rekreace s budoucím potenciálem připojení na rekultivované plochy.*

Pro uspokojení potřeb celodenní (víkendové) rekreace nabízí řešené území pěší, cyklo resp. lyžařské trasy na náhorní plošině Krušných hor v současnosti funkčním systémem účelových autobusových linek.

Významná část horských sídel je v současnosti využívána pro rodinnou rekreaci. ÚSK akceptuje stávající i rozvojové plochy rekreačního bydlení na pozicích původních staveb horských sídel.

ÚSK se vymezuje vůči skupinám objektů individuální rekreace v pozicích, kde mají přírodní hodnoty jednoznačnou preferenci (Udlické doubí, údolí Ohře – Straná).

Hromadná rekreace

ÚSK podporuje tradiční areály hromadné rekreace Pyšná a Mezihorí a akceptuje jejich případný plošný a technologický rozvoj. Preferuje v obou případech zájmy hromadné rekreace nad rekreací individuální.

ÚSK akceptuje a propojuje tradiční pozice hromadné rekreace polyurbanizovaného území (Kamencové jezero a Zoopark Chomutov) a doporučuje jejich zapojení do jižního segmentu propojených přírodních ploch.

Turistický ruch

V území jsou založena centra turistického ruchu (Červený Hrádek, Bezručovo údolí, možná i Místo) turistický ruch je však více potenciálem, který lze rozvinout po ukončení těžby hnědého uhlí a postupně rekultivaci dotčených ploch, může však v aktuálním čase výsledný vzhled území významně ovlivnit.

ÚSK předpokládá nové možnosti rekreace a turistických cílů vedením tras s využitím současných i budoucích prvků rekultivovaného území včetně prostorové kompozice vůči dalším určujícím přírodním útvarům a stavbám regionu v prostoru Doupovských hor, Českého středohoří. V souvislosti s potenciálem obnovy železničního a pěšího propojení Horního Jiřetína a Vysoké Pece (ORP Litvínov).

Horskou částí řešeného území prochází lyžařská magistrála a regionální cyklotrasa. Pánevní část je připravena na vedení paralelních cyklotras. Společným potenciálem je schopnost jejich vedení v trasách separovaných od automobilového provozu a současné připojení na dostupná subcentra – prostory hraničních přechodů, horská města Hora sv. Šebestiána, Výsluní, Místo. Jejich urbanistická struktura je optimální pro vytvoření tradičního (očekávaného) zázemí turistických tras.

d3) Návrh opatření na propojení obcí ORP - cestní síť – její zachování, využití historických cest, prověření vhodnosti obchvatů a rezerv pro rozšíření komunikací

ÚSK akceptuje stávající systém propojení založený na stávajícím systému silnic, místních a účelových komunikací. ÚSK v principu nebrání obnově původních účelových komunikací (proto zobrazujeme plochy „ostatní“).

ÚSK navrhuje obnovit porušené komunikační propojení Horní Jiřetín – Vysoká Pec – obnova původní silnice I/13 podél paty Krušných hor

ÚSK akceptuje potenciál společného rekreačního prostoru v místech zatopení zbytkových jam povrchových dolů – lomu (Libouš – vazba na ORP Kadaň, Jezeří – vazba na ORP Litvínov a ORP Most).

ÚSK doporučuje zachování koridorů funkčních i zaniklých železnic v horské části ORP i zachování potenciálu obnovy původní žel. trati do Horního Jiřetína.

ÚSK doporučuje využití těles původních železničních vleček pro pěší a cyklo propojení urbanizovaného území navzájem a pro komfortní připojení sídel na (pánevní) krajinu.

ÚSK doporučuje důslednou prostorovou ochranu Podkrušnohorského přivaděče jako potenciálu unikátní formy prostupnosti krajiny

ÚSK posiluje význam hraničních přechodů, jejich zapojení do denního režimu obyvatel umožní alternativní chování na stávající komunikační síti (ČR – SRN) bez potřeby další perforace krajiny novými komunikačními trasami.

ÚSK se vyhradzuje vůči posici nepůvodnímu rozsahu technických opatření – oplocení – pastvin, bránících průchodu krajinou v tradičních či očekávaných směrech.

ÚSK předpokládá paradoxně omezení propustnosti účelových komunikací pro neoprávněný přístup.

ÚSK zakládá tři koridory propojení krajiny:

- paralelní pěší a cyklo koridor s Podkrušnohorským přivaděčem,
- koridor GREENFIELDS v jižním segmentu polyurbanizovaného území Chomutov, Jirkov a přilehlých obcí,
- vnější koridor spojující údolní nivu Ohře a lom Vršany u Strupčic.

Komentář k těmto koridorům – viz výše v textu.

d4) Návrh opatření na zajištění prostupnosti krajiny, stanovení obecných zásad pro oplocování pozemků ve volné krajině

Prostupnost územím ve vztahu k oplocování pozemků ve volné krajině je v ÚSK v ambivalentním vztahu:

1) ÚSK vymezuje v celé horské části – s výjimkou zájmového území vybraných obcí a sídel – zklidněné území, z hlediska turistických cest a turistických cílů pak ÚSK deklaruje dostatečnou „nasyčenost“ území pro tyto účely.

2) ÚSK vymezuje cílovou kvalitu krajinných okrsků z hlediska dostatečné prostupnosti územím a to z hlediska původních (v katastru nemovitostí vedených) cest a z hlediska prostupnosti územím očekávaným směrem – např. zastávka autobusu a sídlo nebo turistický (viditelný) cíl, v jiném případě schopnost obejít vodní plochu po jejím okraji anebo projít volným okrajem lesa.

Z výše uvedeného pak vyplývá potřeba kompromisního řešení, založená na dialogu majitele (uživatele) pozemku, který má být oplocen a zejména obce, která na svém území spravuje a chrání veřejný zájem.

Problém oplocování pozemků ve volné krajině se vztahuje na 2 nesouvisející okolnosti:

- *oplocování lesních školek a obory (Úbočí, Červenohrádecká) je z hlediska lesních školek dočasným a hlediska lesních obor tradičním omezením prostupnosti krajiny a není v rozporu s její cílovou kvalitou dle jednotlivých krajinných okrsků,*
- *oplocování pastvin a výběhů. Zde je zapotřebí akceptovat pevné výběhy vázané na další objekt zemědělské prvovýroby. Pevné výběhy lze v tomto případě akceptovat za podmínky, že vytváří vůči sídlům = všeobecně obytnému, popř. rekreačními prostorů dostatečnou distanci a přirozený pohyb koncentrovaný v bezprostředním sídle neomezuje. Oplocování pastvin by mělo být naopak flexibilní s vyloučením trvalých technických objektů a velikost pastvin ve vztahu k propustnosti územím vždy konzultována s vedením obce. Respektování tohoto požadavku je součástí cílové kvality krajiny.*

d5) Rozvoj obcí ležících v chráněném ložiskovém území, dobývacích prostorech a výhradních ložiskách nerostů.

Ve fázi průzkumů a rozborů ve zvýrazněn rozdíl mezi primární strukturou krajiny = skutečností, že součástí krajiny je nerostné bohatství; a mezi terciární strukturou, kdy je – v tomto případě nerostné bohatství – uchopeno legislativním procesem, který vytvořil člověk.

Problém rozvoje sídel v chráněném ložiskovém území, dobývacím prostoru a výhradním ložisku nerostů je problémem terciární struktury, kdy (člověkem) vytvořený právní předpis – v tomto případě aplikace Horního zákona – brání přirozenému rozvoji obcí.

Až na výjimky se jedná o sídla umístěná v polyurbanizovaném území měst Chomutova a Jirkova, anebo o sídla na tento prostor bezprostředně navazující.

Zásah do takto urbanizovaného území je v současné demokratické společnosti prakticky nemyslitelný a neproveditelný. Hodnota staveb a vybavení veřejné infrastruktury zásadně snižuje prospěch – výnos těžby nerostů. Obhajoba těžby energetického uhlí je v době nástupu alternativních zdrojů energie a přechodu rozhodující (německé) ekonomiky na obnovitelné zdroje dlouhodobě neudržitelná.

Zavedená praxe tak v obecní míře regionu zásadně škodí – nutí využívat plochy, které atakují přírodní hodnoty území a které jsou kompromisem standardních urbanistických principů. Rozvoj obcí v těchto limitech Horního zákona je tedy logický a správný, přičemž schopnost měst obcí i kraje na odpisu ložisek nerostů je okrajový.

Cílovou kvalitou krajiny – včetně krajinných okrsků obsahujících sídla ležící v chráněných ložiskových územích a dalších omezeních z hlediska Horního zákona – je ve prospěch sídel a jejich přirozeného rozvoje.

d6) Výstavba cyklostezek, vymezení tras pro single track, motokrosově areály – posouzení vlivu na krajinu, hospodaření v krajině a doporučení pro jejich rozvoj

Cílová kvalita krajiny dle jednotlivých krajinných okrsků je založena na jednoznačném vymezení posic sídel a volné krajiny, propojených veřejnou infrastrukturou. Krajina jako hospodářský potenciál lesa, zemědělské půdy a případně vody je užívána na platformě současného plošného vymezení s tím, že plošně nevýznamný podíl krajiny z hlediska zachování a rozvoje mezí, předlesových formací a údolních niv zvyšuje její kvalitu.

Zásah do hospodaření v zemědělské krajině navrhuje ÚSK na platformě systému protierozních opatření, přičemž schopnost realizace těchto opatření podporuje přijetím dalších námětů – obnovou historických cest, alejí, pěších a cyklo propojení, popřípadě v kombinaci s rekultivací krajiny.

Zásah do hospodaření s lesní půdou vymezuje ÚSK výhradně na změnu skladby lesa. Vnější zásah do lesa z hlediska jiných aktivit je v rozporu s cílovou

Výstavba dalších cyklostezek je přípustná v případě, že je přirozenou součástí tohoto procesu a je zásadně lokalizována do zemědělské části krajiny, do ploch rekultivací a max. jako paralelní trasa Podkrušnohorského přivaděče.

Výstavba dalších cyklostezek v horské části je v rozporu s cílovou kvalitou krajiny.

Zřizování dalších aktivit v území – včetně motokrosových areálů, tras pro single track není s cílovou kvalitou horské krajiny v souladu a je zapotřebí je vyhledat v urbanizovaném území, nejlépe v pozicích zaniklé původní výroby, kde současná kvalita prostředí neodpovídá současným požadavkům. Zde mohou tyto aktivity naopak podpořit jejich rehabilitaci (okolí sila Nové Spořice, zaniklá původní výroba krajinných okrsků O10, O12.

d7) Návrh opatření na obnovu zaniklých historických cest

Stopy historických cest byly získány ve fázi průzkumů a rozborů prostřednictvím nezištného přístupu p. arch. Pachnera.

ÚSK tuto problematiku řeší diferencovaně vůči potenciálu území takto:

- *zaniklé historické trasy v horské části neobnovuje. V rozhodující míře jsou tyto cesty součástí svahů s rozvinutým lesním nebo přírodním porostem a jejich obnova nemá vůči cílové kvalitě krajiny zásadní význam,*
- *zaniklé trasy v průmětu do polyurbanizovaného a urbanizovaného území měst, obcí a dalších sídel neobnovuje, sídelní struktura včetně návaznosti veřejných prostranství se vyvíjela a je založena na jiných vnitřních vztazích sídla,*
- *zaniklé trasy v průmětu do rekultivovaných ploch a do zemědělské části ORP ÚSK akceptuje takto:*
 - *hledá indicie, kdy lze obnovu těchto cest spojit s jiným procesem a toto nastává v případě souběhu původních tras s požadavky na změnu hospodaření z hlediska snížení rizika větrné a vodní eroze. V tomto případě je navržena obnova části historické cesty, která bude vymezeny pouze potřebným pozemkem a (v otevřené zemědělské krajině) linií zelení – alejí, ideálně s dlouhověkými ovocnými stromy,*
 - *navrhuje obdobný postup na rekultivovaných plochách, kdy je přístupnost těchto ploch na „projekční“ bázi. Obecně tedy lze vést nové cesty v historické stopě a podpořit ji opět výsadbou alejí ideálně ovocných (tradičních odrůd) stromů.*

Schéma členění historických cest podle výše uvedeného textu:

- červené trasy k obnově
- hnědé trasy jsou součástí rekultivovaných prostorů,
- šedivé trasy návrh ÚSK dále nerozvíjí.

d8) Doporučení opatření k možnostem rozvoje obnovitelných zdrojů ve vztahu k sídlům a chráněným přírodním lokalitám

ÚSK akceptuje současné plochy fotovoltaických elektráren v sídlech, jejich posice není v rozporu s cílovou kvalitou krajiny.

ÚSK se vyhrazuje vůči další urbanizaci Krušných hor prostřednictvím výstavby přečerpávacích vodních elektráren v jakékoli podobě a velikosti. ÚSK zde argumentuje dvojím způsobem:

- a) čelo Krušných hor je unikátním kompaktním prostorem s akceptovatelnou estakádou silnice I/7 a lokální dominantou vysílače Jedlová. Případné riziko z umístění souběhu VVTL plynovodu je komentováno v jiné části tohoto textu. Jakákoli stavba související s přečerpávací vodní elektrárnou unikátní obraz čela Krušných hor nevratně poškodí,
- b) Krušné hory jako celek nepřekonalo imisní zatížení a je nadále zejména v případě lesních porostů nestabilní, Zatěžování území činnosti potřebnou pro výstavbu takto rozsáhlého vodního díla je dalším rizikem nastolení budoucí stability přírodního prostředí.

ÚSK vymezuje možnost umístění větrných elektráren do území severně od deklarovaného zadního horizontu za podmínky, že stavby nebudou z pánevní části do úrovně rotoru viditelné. Takto „technologické“ vymezení případných posic je dále modifikovatelné v případě uplatnění dalších limitů

využití krajiny, zejména z hlediska ochrany lesa, soustavy NATURA a nadregionálních a regionálních prvků ÚSES, zvláště chráněných druhů a dalších limitů, které mohou dotčené orgány v případných procesech uplatnit. Dalším možným omezením je dosah – polygon ochrany rozhodujících (určujících) stavebně historických objektů v krajině, jak jsou uvedeny v kapitola c22 (Sídelní hodnoty a potenciály) této textové části.

ÚSK nedokáže vymezit exaktní rámec vztahu větrných elektráren vůči sídlům, kvalitě bydlení či individuální rekreace. Vychází přitom z principu výroby progresivních technologií, které průběžně měřitelné hodnoty – tedy akustickou hladinu hluku u srovnatelných výkonů snižují. ÚSK tedy za výše uvedených podmínek deklaruje slučitelnost takto umístěných větrných elektráren s cílovou kvalitou dotčených krajinných okrsků

d9) Návrh řešení krajinných souvislostí s požadavky na urbanizaci území z územně plánovací dokumentace a z dalších podkladů

Politika územního rozvoje ČR (dále PÚR) a Zásady územního rozvoje (dále ZÚR)

PÚR vymezují požadavek na umístění další trasy VVTL plynovodu. ÚSK ORP Chomutov se vymezuje vůči jednoznačné podpoře tohoto produktovodu při absenci základních podmínek krajinného rázu. ÚSK označuje rozhodující kritické úseky a doporučuje jejich důsledné a - zejména – objektivní vyhodnocení.

ÚSK v tomto smyslu požaduje uzavření tohoto koridoru pro opakování případných dalších záměrů na vedení nadregionálních tras s cílem zabránit postupnému vzniku technologické dálnice, do které se budou uplatňovat zejména komerční zájmy na úkor nevratného poškození krajiny ORP Chomutov, jak je v této ÚSK prezentována.

ÚSK dále ve smyslu požadavků ZÚR akceptuje trasu zkapacitnění silnice I/13 na čtyřpruh a klade v případě komprimace veřejné infrastruktury do migrační bariéry (prostor Málkov – Zelená) požadavky na schopnost propustnosti této komunikace. ÚSK rovněž upozorňuje v kartách obcí na nevyřešený úsek související s připojením této komunikace na MÚK D7 – Nové Spořice.

Územní plány obcí

ÚSK navrhuje revizi zastavěného území v případech, že se jedná o plochy (areály) umístěné mimo prostor sídel – tedy obcí nebo jejich místních částí. Jedná se o typický projev řešeného území, které bylo v minulosti (nad rámec současné povrchové těžby hnědého uhlí) exponováno hlubinnou těžbou hnědého uhlí. Ukončená těžba nezůstala bez následků – změny vegetačního krytu včetně poklesů půdy považujeme za uměle vyvolané, přesto však přijatý projev dynamické proměny krajiny.

ÚSK se však vymezuje vůči stavbám v krajině, jejichž původní účel zaniknul a které jsou dodnes alternativně užívány. ÚSK vůči těmto stavbám vymezuje a navrhuje jejich postupný, avšak nekompromisní útlum a postupné ukončení. Pro územní plánování v tomto případě vyplývají následující úkoly:

- stanovit regulativ, který by zabránil dalšímu plošnému rozvoji nebo jiné (vnitřní) intenzifikaci těchto ploch,
- obhájit (odůvodnit) tento postup vůči obecně deklarované potřebě využití ploch brownfields (priorita č. 19 PÚR):

Vytvářet předpoklady pro polyfunkční využívání opuštěných areálů a ploch (tzv. brownfields průmyslového, zemědělského, vojenského a jiného původu). Hospodárně využívat zastavěné území (podpora přestaveb revitalizací a sanací území) a zajistit ochranu nezastavěného území (zejména zemědělské a lesní půdy) a zachování veřejné zeleně, včetně minimalizace její fragmentace. Cílem je účelné využívání a spořádání území úsporné v nárocích na veřejné rozpočty na dopravu a energii, které koordinací veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území omezuje negativní důsledky suburbanizace pro udržitelný rozvoj území.

a její přenesení do ZÚR,

- vymezit v územních plánech ekvivalentní plochy, které by mohly z funkčního i kapacitního hlediska tyto areály nahradit.

ÚSK přebírá rozvojové plochy územních plánů měst a obcí jako sídelní potenciál území. Rozvojové plochy, přesahující urbanizované území jsou zobrazeny (rozlišeny) takto:

- označení rozvojových ploch s výhradou je uplatněno v případě, že tyto rozvojové plochy zjevně kolidují s deklarovanými přírodními hodnotami resp. preferovaným krajinným potenciálem. ÚSK v tomto případě doporučuje, aby byly v rámci změny územního plánu či v případě převzetí těchto rozvojových ploch vypuštěny, popřípadě zásadně redukovány tak, aby byly příčiny výhrad eliminovány.
- označení rozvojových ploch s komentářem upozorňuje na potřebu nastavení podrobnějších podmínek prostorového uspořádání v případech, kdy by neregulovaná zástavba představovala ohrožení přírodních hodnot navazujícího nezastavěného území. Vyhodnocení rozvojových ploch v rozsahu ORP Chomutov pak poskytuje prostřednictvím optimalizace širšího území argumentační rámec při dalším rozhodování a možnost homogenizace vztahu rozvojových ploch a nezastavěného území.
- akceptovaný rozvoj pak představuje přijetí rozvojových z hlediska ÚSK bez dalších požadavků. ÚSK v tomto případě respektuje rozvojové plochy jako výslednici procesu pořízení územních plánů nebo jejich změn včetně kladných stanovisek relevantních dotčených orgánů. Rozvojové plochy akceptované představují absolutní většinu rozvojového potenciálu, což odpovídá vstupní metodice pořízení ÚSK jako nekonfliktního podkladu sledujícího především stabilizaci primární struktury krajiny a přijetí jejich dynamických projevů
Grafický zakres je součástí komplexního souboru sídelních potenciálů.

ÚSK akceptuje proces rekultivace povrchových dolů a do jeho technického a prostorového řešení nezasahuje. ÚSK se však vyhraduje proti dalším změnám ve využití území nad rámec přijatých rekultivací a to z jakékoli příčiny. Očekává a předpokládá, že následné změny v krajině budou řešeny opět komplexně a to v závislosti na míře naplnění původních cílů rekultivace. Vzhledem k tomu, že charakter (určení) rekultivace – tedy její členění na zemědělskou a lesnickou s minimálním podílem sukcese - umožňuje v tomto duchu postupné naplnění. ÚSK se vyhraduje vůči vodohospodářské části, což je komentováno v příslušné části návrhu ÚSK.

Úkolem pro územní plánování je podchytit proměnu povrchových dolů procesem rekultivace pravděpodobně nástrojem plochy specifické vůči § 18 vyhlášky č. 501/2006 Sb. o obecných požadavcích na využívání území:

§ 18 Plochy těžby nerostů

(1) Plochy těžby nerostů se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro hospodárné využívání nerostů a pro ochranu životního prostředí při těžební činnosti a úpravě nerostů.

(2) Plochy těžby nerostů zahrnují zpravidla pozemky povrchových dolů, lomů a pískoven, pozemky pro ukládání dočasně nevyužívaných nerostů a odpadů, kterými jsou výsypky, odvaly a kaliště, dále pozemky rekultivací a pozemky staveb a technologických zařízení pro těžbu. Do plochy těžby nerostů lze zahrnout i pozemky související dopravní a technické infrastruktury.

Další logické záměry obcí

ÚSK akceptuje a podporuje možnost dalšího rozvoje obcí, kterému je z hlediska ložiskové ochrany v procesu pořízení územně plánovací dokumentace bráněno.

V současné době je těžko představitelný další postup těžby do plnohodnotného polyurbanizovaného území s jednoznačnými sídelními a krajinnými hodnotami. Naopak absence možnosti rozvoje dotčených sídel způsobuje plošné a urbanistické kompromisy a neumísťuje oprávněné požadavky regionu do logických míst, vybavených veřejnou infrastrukturou.

ÚSK v tomto smyslu podporuje plošný rozvoj Spořic na hranici limitů nové dopravní infrastruktury (železnice, dálnice D7).

ÚSK rovněž připouští další urbanizaci prostoru Vysočany v návaznosti na MÚK D7 – I/27 v pozicích a hmotách, které nenaruší krajinný ráz a nezmění jedinečnou dominantu kostela sv. Václava ve Vysočanech v tradičních pohledech z veřejného prostoru.

d10) Možnosti využití nepoužívaných vodních nádrží

Schopnost retence povrchových vod a její akumulace prostřednictvím vodních nádrží je řešena v celém území ORP Chomutov. V grafickém zobrazení – viz výkres 1 a 3 jsou vymezeny plochou v případě, že lze z morfologie terénu tuto plochu identifikovat a obvykle se v tomto případě jedná o obnovu vodních nádrží již zaniklých.

Obnova nepoužívaných vodních nádrží je lokalizována do správních území obcí Kalek, Hora sv. Šebestiána, Blatno, Výsluní, Křimov a Vysoká Pec v horské části ORP, v zemědělské části pak na území obce Březno a Strupčice.

Nové vodní nádrže byly v zájmovém území navrženy v obcích Bílence, Jirkov, Otvice, a Vrskmaň. V grafické části jsou tyto lokality pro umístění vodních nádrží zobrazeny bodově a polygony.

V prostoru obce Strupčice a Všestudy je vymezena vhodná plocha pro suchou vodní nádrž.

V prostoru obce Stupčice a Pesvice je navíc vymezen retenční prostor pro posílení schopnost prameniště Srpiny.

Nové pozice vodních nádrží jsou pak vymezeny jako bod s tím, že jejich tvar, velikost atd stanoví územní plán.

Koordinální schéma – viz obrázek kapitoly e1).

e) Návrh řešení problémů, snižování ohrožení a předcházení rizikům v krajině

e1) Doporučení opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny, ke zvýšení retence v území a ke zlepšení protipovodňové ochrany území

ÚSK navrhuje obnovit původní úseky vodních toků. Pro tento účel je zapotřebí stanovit potřebou šířku budoucí nivy vodního toku tak, aby umožnila jeho zpomalení prostřednictvím terénních úprava a doprovodné zeleně.

Připomínáme, že zvýšení retence území probíhá spontánně – viz projekční plocha krajiny. Existuje předpoklad, že přijetím sukcesního procesu lze povodí 4. řádu stabilizovat: indikátorem bude minimální rozdíl průtoku vodních toků v místě soutoku.

Související vrstvy k vyhodnocení:

- členění území dle povodí 4. řádu
- míra probíhající (přijatě) sukcese zemědělské půdy,
- délka (podíl) úseků, navržených k obnově přirozeného chování (vývoje) údolní nivy,
- informace o ukončených resp. probíhajících pozemkových úpravách.

V předchozím schématu je zobrazena navržená prostorová ochrana údolních niv a průmět urbanizovaného území, které by dále nemělo být rozvíjeno, naopak – ve střednědobém horizontu odstraněno. Cílovou kvalitou je možnost přirozeného chování těchto vodních toků mimo urbanizované území. Zachovány v tomto prostoru budou výhradně mosty a vodní díla a vodní mlýny.

Údolní niva je vyjádřena záplavovým územím Q100. Potenciálem krajiny je obnova údolních niv bez další zástavby.

Zástavba je nad rámec Q100 (= jev dle ÚAP) ohrožena vodními toky v širším rozsahu a to podle následujícího schématu, modré křivky představují hranici rizika vůči urbanizovanému území.

Rozsah navržených opatření:

Vodohospodářská problematika byla v rámci této územní studie rozdělena na čtyři kategorie návrhů a doporučení:

- doporučení k rozvoji výstavby,
- protipovodňová ochrana,
- vymezení lokalit pro umístění vodních ploch „VN“,
- revitalizace vodních toků a niv „REVT“.

Doporučení k rozvoji výstavby:

Jako podklad pro tuto kategorii byly využity jednotlivé územní plány obcí. Byly sledovány stávající zastavěné plochy a také především návrhové plochy změn využití území pro kategorii zastavitelných ploch. Byl posuzován:

- střet se záplavovým územím – ohrožení zástavby rozlivem „OZR“,
- ohrožení povrchovým odtokem z plochy povodí – ohrožení zástavby odtokem „OZO“.

Ohrožení zástavby rozlivem „OZR“:

Na vodních tocích, kde bylo stanoveno záplavové území, byly vymezeny úseky, kde byl identifikován rozliv do zastavěné nebo zastavitelné části obce. Tyto úseky upozorňují na možné nebezpečí rozlivu. V kartách obcí je uvedeno, od jakého N-letého průtoku dle čar rozlivu dochází k ohrožení zástavby a případně je také popsána lokalizace a počet ohrožených nemovitostí.

Toto bylo stanoveno na tocích:

- Bílina v Jirkově,
- Hačka v Droužkovicích, Nezabylicích, Spořicích a ve Všehrdech,
- Hutná I v Březnu,
- Hutná II v Málkově,
- Hutní potok I (Otvický p.) v Otvicích a Vrskmani,
- Chomutovka na několika úsecích v Bílencích, Chomutově, Nezabylicích a v Údlících.

Na úsecích toků, kde byl identifikován rozliv ohrožující zástavbu, nebylo ve většině případů navrženo opatření vedoucí ke zlepšení stavu. Na třech úsecích (Hačka v Droužkovicích a Všehrdech, Hutní potok v Otvicích) byla současně s OZR navržena také revitalizace, která povede nejen ke zlepšení hydromorfologického stavu opevněných koryt, ale také ke zvýšení povodňové ochrany.

Z pohledu rozvoje výstavby je nejzásadnější případný střet s aktivní zónou záplavového území, jelikož platná legislativa v podstatě nepřipouští rozvoj výstavby pro bydlení v těchto lokalitách. V záplavovém území povodňového průtoku Q100 a v rozsahu historického výskytu povodní není vyloučena nová výstavba, ovšem je zde často potřeba přizpůsobit řešení zástavby a dále se řídit podmínkami danými správcem povodí a toku.

Jelikož umístění nových staveb do záplavového území obvykle ovlivní odtokové poměry, doporučujeme v záplavovém území nevytvářet nové zastavitelné plochy a stávající rozliv Q100 neomezovat výstavbou objektů omezujících odtokové poměry, nejde-li o ochranu již stávající zástavby.

Ohrožení zástavby odtokem „OZO“:

Mimo ohrožení zástavby vybrežením z vodních toků bylo sledováno i možné ohrožení způsobené zrychleným povrchovým odtokem vody z plochy povodí (z bloků orné půdy) způsobené

například přivalovým deštěm. Pro vymezení byly sledovány parametry sklonu a délky svahů orné půdy nad zastavěným, a především zastavitelným územím z pohledu zpracovatele. Výčet lokalit v této kategorii ohrožení nemusí být konečný, a to z důvodu podrobnosti zpracování této studie.

Lokality ohrožení jsou v grafické části vymezeny linií na hranici ohrožené zástavby a linií s šipkou pro označení směru odtoku. Lokality ohrožení byly vymezeny v obcích Bílence, Strupčice a Údlice.

Protipovodňová ochrana

Konkrétní protipovodňová ochrana nebyla navrhována a nahrazuje ji buď doporučení na zpracování studie odtokových poměrů, nebo návrhy uvedené v jiných kategoriích plnící protipovodňovou funkci.

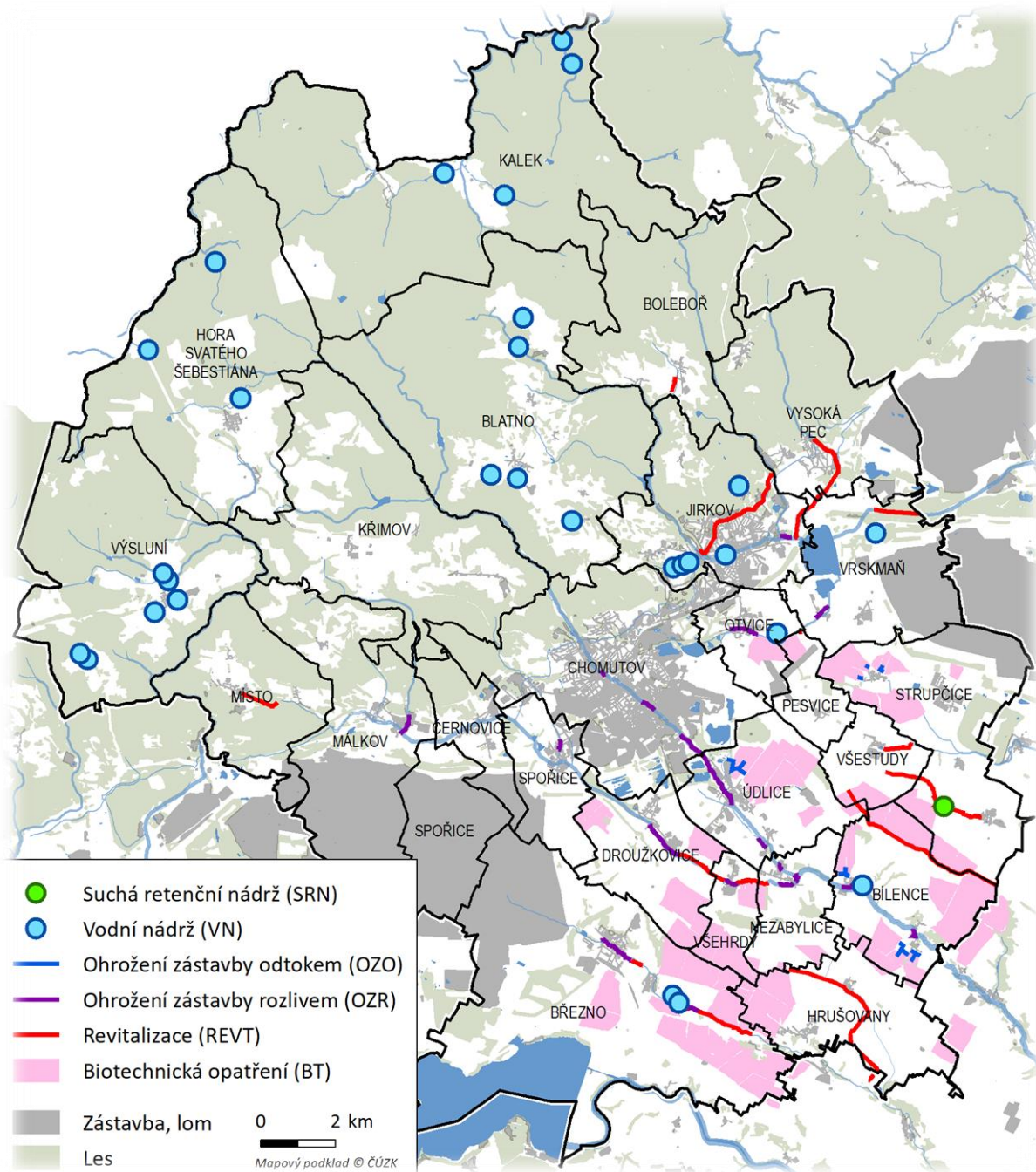
Pro ochranu stávající zástavby při vodních tocích, kde dochází k vybřežení vody z koryta do zástavby, lze vybudovat liniová protipovodňová opatření. Návrh musí odpovídat současným trendům, tzn., musí dojít k posouzení vlivu PPO na odtokové poměry před a za řešeným úsekem. Cílem je navrhnout PPO, které nezhorší odtokové poměry v navazujících lokalitách. Je velmi důležité, aby navržené PPO na vodním toku bylo posuzováno a realizováno v návaznosti na PPO v ploše povodí i na protierozní opatření na orné půdě. Tato "měkčí" opatření sice nebývají tak účinná v případě extrémních hydrologických epizod, nicméně jejich význam pro zlepšení retence vody v krajině a snížení odtoku může být při srážkách přicházejících statisticky s vyšší četností velmi podstatný.

Vymezení lokalit pro umístění vodních ploch „VN“

Vymezené lokality pro návrh vodních ploch byly řešeny:

- převzetím z plánovacích dokumentací,
- vymezením zpracovatelem ÚSK,
- vymezením zpracovatelem na základě analýzy provedené na historických podkladech 1. a 2. vojenské mapování (uvedené také a z plánu dílčích povodí),
- převzetím z plánovacích dokumentací a vymezených zpracovatelem jako plocha pro suché retenční nádrže.

Vodní nádrže byly v zájmovém území navrženy v obcích Bílence, Blatno, Březno, Hora Svatého Šebestiána, Jirkov, Kalek, Otvice, Vrskmaň a Výsluní. V grafické části jsou tyto lokality pro umístění vodních nádrží zobrazeny bodově a polygony.

Obr.: Rozmístění navržených opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny, ke zvýšení retence v území a ke zlepšení protipovodňové ochrany území

Revitalizace vodních toků a niv „REVT“

Revitalizace vodních toků byly řešeny převzetím z územně plánovacích dokumentací (územních plánů a Plánu dílčích povodí) a nově vymezením zpracovatelem ÚSK.

Zpracovatelem byly mimo zastavěné území vymezeny úseky vodních toků k revitalizaci na základě současného stavu toků splňující některou z těchto charakteristik:

- zatrubněný tok,
- úpravou narovnaný upravený zahloubený tok,
- bez známek samovolné renaturace,
- s nivou umožňující revitalizaci,

- tok bez doprovodné vegetace.

V území byly vymezeny tři úseky vodních toků ke zvýšení protipovodňové ochrany, kde je součástí návrhu protipovodňové úpravy i revitalizace toku. Vymezené úseky toků k revitalizaci lze brát jako podklad k zadávání revitalizačních studií.

Pro zadržení vody v krajině je vhodné dále revidovat funkci melioračních zařízení (od odvodňovacího detailu až po hlavní meliorační zařízení). Toto však nebylo z důvodu podrobnosti této územní studie vyhodnoceno. V rámci revitalizace hlavních melioračních zařízení je potenciál k vybudování malých vodních ploch (tůň, mokřady, apod.).

V jednotlivých kartách obcí a v grafické části jsou úseky vodních toků navržených k revitalizaci označeny specifickým identifikátorem „REVT“.

e2) Rámcové vymezení niv vodotečí

Na území ORP Chomutov zatím nebyly vymezeny VKP údolní niva. VKP údolní niva jsou zásadní pro zadržování vody v krajině a druhovou rozmanitost a další ekosystémové služby (udržování kvality vody, mikroklima apod.). Níže je popsán postup, jakým bylo přistupováno k návrhům těchto prvků.

Použitý způsob vymezení údolní nivy:

Vymezování VKP údolní niva probíhalo v měřítku 1 : 15 000 až 1 : 10 000. Při transponování do měřítek menších je proto potřeba počítat s chybou vymezení a hranici brát jako maximální možnou, kterou lze v rámci zpřesnění redukovat. K základnímu orientačnímu vymezení byl využit digitální model terénu, který byl získán z dat ZABAGED, tj. vrstevnic. Jako jeden z dostupných a časově využitelných podkladů se jeví sklon svahů (v blízkosti vodních toků).

Vstupní charakteristikou byla i vymezená záplavová území, resp. území zaplavovaná při povodňových průtocích Q100 (neplatí pro upravené kapacitní toky). Rozsah rozlivu je však v podmínkách morfologie terénu ORP Chomutov spočítán pro omezenou část toků (v nižších polohách toků, od míst nátoků do zástaveb). U vodních toků, kde není stanoveno záplavové území, byly využity ostatní dostupné podklady.

Dalším podkladem pro vymezení VKP údolní nivy jsou mapy bonitovaných půdně-ekologických jednotek (BPEJ). Hranice jednotek však často neodpovídají hranicím nivy v terénu. Proto jsou tato data opět využitelná jen jako orientační podklad.

Další poznámky k postupu vymezení VKP údolní niva:

- lesní pozemky nacházející se v nivách řek vymezených např. z geomorfologického pohledu jsou z vymezování údolní nivy vyňaty (nejsou předmětem řešení), neboť jsou již chráněny dle obecné ochrany přírody jako VKP les,
- úzká dna zařezaných údolí drobných vodotečí nelze nazývat nivou. Včetně břehových porostů je ale obvykle vhodné považovat je za součást VKP vodní tok, stejně jako krátké zemědělské vodoteče a pramenné oblasti toků.

Nivy vodních toků lze využít nejen k rozlivům vody za povodňové situace, ale i k možnému vybudování přírodě blízkých prvků, jako je např. obnova říčních ramen, tvorba přírodě blízkých paralelních koryt, vytváření tůní v nivě toku a výsadbou stanovištně vhodných doprovodných dřevin. Vybudováním těchto prvků bude podpořena retenční a akumulární schopnost nivy.

Cílovým stavem lokalit VKP údolní niva by měly být přírodně blízké plochy, nejlépe trvalé travní porosty, porosty dřevin, tj. funkční plochy krajinné zeleně, zemědělské – louky a další funkční plochy, které podporují přírodě blízké využití (např. extenzivní rekreace je do určité míry vhodná). Nevhodná je

nová zástavba, nové plochy technické infrastruktury a také orná půda. Pokud aktuální stav neodpovídá cílovému využití, je potřeba jej změnit.

e3) Doporučení pro řešení protierozní ochrany

Výchozím podkladem pro návrh opatření byly výstupy průzkumů a rozborů a ÚP, ze kterých vyplynuly priority a záměry v řešení erozní problematiky.

V ORP Chomutov bylo analýzami zjištěno, že v území se nachází silně či extrémně erozně ohrožená půda jen lokálně na několika blocích (Droužkovice, Březno, Údlice, Velká Pec, Chomutov aj.) na 0,6 % orné půdy (z 9 550 ha) a zhruba 7 % orné půdy je ohroženo mírně, přičemž nejvyšší zastoupení mírně erozně ohrožených půd je v obcích Boleboř a Křimov. Odhad dlouhodobé ztráty půdy povrchovým odtokem při „průměrné“ plodině bez aplikace PEO v ORP Chomutov činil 42 tisíc tun z orné půdy při průměrné ztrátě 4,5 t/ha/rok. Na území ORP bylo dále identifikováno 40 ploch vhodných k přerušení či zpomalení odtoku. Na základě akumulace odtoku bylo identifikováno s přesahem území 57 erozně ohrožených drah soustředěného odtoku v délce cca 33 km, všechny jsou však nevýrazné a většina je zaústěna do toku. Ohrožení větrnou erozí je v ORP Chomutov pouze ve východní části, kde jsou rozsáhlé lokality z hlediska půdních vlastností mírně ohrožené větrnou erozí, avšak často zcela bez výsadeb a účinných bariér proti proudění větru.

Rozsah navržených opatření:

V analytické části byly vyhodnoceny erozní a odtokové poměry v rozsahu hydrologicky vymezeného celku, v případě ORP Chomutov se jednalo o půdní bloky v rozsahu území a bloky přesahující přes hranici území.

Návrhy opatření byly umístěny na bloky a díly bloků (dále jen „bloky“) v rozsahu zemědělské půdy ORP Chomutov evidované v LPIS (+několik ploch sadů mimo LPIS), především na kultury orná půda, travní porost na orné půdě a úhor (dále jako „orná půda“) a na kultury speciální a trvalé.

Navrhovaná opatření je možné rozdělit na opatření obecné povahy a opatření místně lokalizovaná. Vzhledem k rozsahu území byly jednotlivé typy opatření specifikovány na jednotlivé půdní bloky nebo jejich části. V případě potřeby oddělení opatření od zbytku půdního bloku bylo rozdělení provedeno tak, aby bylo vhodně usměrněno obdělávání a aby se významně nekomplikoval pojezd po pozemku. U menších bloků bylo od dělení upuštěno a do opatření byl zahrnut celý blok. Přesné umístění organizačních, agrotechnických, případně biotechnických opatření a stanovení jejich parametrů je již na zemědělci či projektantovi. Tato územní studie krajiny navrhuje minimální doporučený způsob ochrany daného pozemku s ohledem na erozní poměry v místě, to znamená i v lokalitách, které nemusejí být vnímány jako ohrožené (např. neohrožují zástavbu), ale k degradaci půdních profilů tam přesto dochází.

Návrhy protierozních opatření v ÚSK jsou nastaveny a agregovány pro jednoduchost do několika tříd (více dále), definují minimální vhodný rozsah a způsob ochrany půdy s ohledem na erozní výpočty a informace ze zpracovaných dokumentací. Povinnost dodržovat ustanovení zákonných norem, požadavků pro nárokování režimu přímých plateb v zemědělství (které se poměrně často mění, poslední změna je od 1.1.2019), případně např. pravidel týkajících se krajinných prvků jako součástí EVP, není návrhy ÚSK dotčena. Návrhy protierozních opatření v ÚSK nemusejí být s aktuálním nastavením podmínek čerpání či zákonnými předpisy v souladu. Při nesouladu platí primárně zákonné (předepsané) podmínky, pokud však jsou studií navržena opatření přísnější (např. umístění biotechnického opatření, vyloučení širokořádkových plodin v místě, kde není zákonem/podmínkami čerpání podpor vyžadováno), je doporučeno realizovat přísnější opatření navržena studií.

Pro podrobné řešení erozní a odtokové situace (přesná lokalizace a dimenzování záchytných a svodných prvků, napojení na intravilán a podobně) je nutné zpracovat podrobnější studii či projekt.

Typy navržených opatření a způsob jejich umístování:

Stěžejním, ne však jediným kritériem pro volbu typu a rozsahu protierozního (protipovodňového) opatření byla míra erozního smyvu v t/ha/rok spočítaná pomocí univerzální rovnice ztráty půdy (USLE) v rastru pokrývajícím bloky půdy evidované v registru LPIS. Dalšími faktory, které významně ovlivňovaly typ a rozsah navržených opatření, byly: poloha pozemku vůči zástavbě a vodním plochám, výskyt erozně ohrožených drah odtoku na pozemku, délky a profily drah soustředěného odtoku, tvar a rozsah erozně ohrožených ploch, délka a sklon svahu, tvar a velikost pozemku, požadovaný směr obdělávání pozemku, členění bloku na díly bloků a střídání plodin, erozní projevy na leteckých snímcích, u větrné eroze výskyt či absence bariér proudění, převládající směry větru, ohroženost půd větrnou erozí. Návrhy omezující střídání plodin v osevu, výčet vhodných půdoochranných opatření či zohlednění podmínek nárokování přímých plateb na dané lokalitě nejsou obsahem této studie.

V území ORP byla navržena opatření proti nadměrné erozi povrchovým odtokem a proti větrné erozi. Většina navržených typů opatření zároveň přispívá ke **zpomalení odtoku, zvýšení retence, zmírňuje vysoušení půd a tím snižuje nepříznivé účinky sucha nebo naopak riziko nadlimitních odtoků při přívalových srážkách**. Některá z navrhovaných opatření mají protierozní účinek jak při povrchovém odtoku, tak při větrné erozi. Rozsah a typ návrhů jsou jakousi minimalistickou variantou, jsou to základní doporučovaná opatření na bloku, která mohou být v případě potřeby doplněna o další opatření zvyšující protierozní ochranu pozemku anebo naopak změněna s ohledem na realizaci jiného opatření (přerušení svahu apod.).

Základními a z hlediska realizace nejjednoduššími typy (nejen) protierozních opatření jsou opatření **organizační**, založená pouze na změně kultury, delimitaci kultury v rámci pozemku, pásového střídání plodin, změně tvaru pozemku. Střídání pásů plodin je možné využít i při ochraně proti větrné erozi. Dále pak jsou to velmi účinná opatření **agrotechnická** založená na změně způsobu obdělávání pozemku (změna směru obdělávání, způsob obdělávání, ponechávání posklizňových zbytků, využívání mezplodin, podsevů a podobně). Fungují na principu ochrany svrchní vrstvy půdy před rozrušováním odtokem nebo deštěm a na zvyšování infiltrace do půdy. Tato opatření nevyžadují zvláštní terénní úpravy, spočívají ve změně hospodaření uživatele půdy, na druhou stranu jsou stěží vymahatelná, kontrolovatelná a mohou se měnit každý rok se změnou osevu (což na druhou stranu může být i výhodou). Tato opatření se využívají i jako ochrana svrchní části půdy proti větrné erozi.

Proti tomu opatření **biotechnická**, liniového charakteru, obvykle vyžadují terénní úpravy, zpracovaný projekt, vymezenou parcelu, souhlas vlastníka a po vybudování je nezbytná dlouhodobá údržba. Fungují převážně na principu přerušení odtoku po svahu, zadržení a případně i odvedení zachycené vody, nepřímo mají vliv i na úpravu směru obdělávání pozemku. Jsou účinná v kombinaci s (a měla by být doprovázena) organizačními a agrotechnickými opatřeními nad nimi, mají obvykle i protipovodňový efekt, člení bloky půdy, bývají doprovázena polními cestami, případně doprovodnou zelení, zvyšují prostupnost krajiny. V podobě větrolemů zpomalují proudění větru a zmenšují větrnou erozi. Jejich nevýhodou je náročnost realizace, problematická jednání s vlastníky, složitější obdělávání pozemku, přičemž ale usměrnění obdělávání může být jedním z cílů. Neefektivnější a často jedinou možností, jak realizovat biotechnické opatření, je využití pozemkové úpravy.

Jednotlivá opatření působí synergicky, tudíž v případě realizace biotechnického opatření (např. průlehu) je možné adekvátně zkrácení svahu a snížení LS-faktoru zmírnit typ plošného opatření pod ním.

ÚSK ORP Chomutov vymezuje následující typy opatření pro minimalizaci erozních smyvů a efektů větrné eroze:

1. PPOm – Aplikace půdoochranných opatření mírnějšího charakteru, tj. úprava osevního postupu, vrstevnicové obdělávání, aplikace půdoochranných agrotechnologií, např. výsev s podsevem, minimalizační technologie, opatření zvyšující obsah organické hmoty v půdě. Širokořádkové plodiny jsou přípustné v případě dodržení vrstevnicového obdělávání a využití ochrany půdy v období prvních fází růstu, např. podsevu, výsevu do mulče nebo použití výsevu metodou strip-till (výsev do pásů krycí plodiny). Toto opatření je umísťováno na pozemky s kompaktním ohrožením většího rozsahu střední a nižší intenzity nebo na pozemky, po nichž procházejí erozně potenciálně ohrožené dráhy odtoku nevhodné ke stabilizaci zatravněním (viz též dále v SU). V území je opatření navrženo na 14 % v LPIS evidované orné půdy, travního porostu na orné půdě nebo úhoru.

2. *PPOv – Přísnější forma půdoochranných opatření.*

Oproti PPOm dochází k úplnému vyloučení širokořádkových plodin z osevu, případně aplikaci půdoochranných opatření i na ostatní plodiny. Opatření je umísťováno na pozemky nad zástavbou a vodními plochami, na mírně erozně ohrožené pozemky nebo pozemky nad zástavbou, které nelze obdělávat po vrstevnici, případně na rozsáhlé silně erozně ohrožené lokality. V území je opatření navrženo na 10 % v LPIS evidované orné půdy, travního porostu na orné půdě nebo úhoru.

3. *TP – Plošné zatravnění na silně a extrémně erozně ohrožených částech pozemků, na mělkých, podmáčených půdách.*

S tímto opatřením se neplýtvalo, TP je vymezováno minimalisticky, může být podle potřeby využito i v širším rozsahu nebo nahrazeno ochrannými sady, zalesněním. Zatravnění bylo navrhováno i na plochách kultur travní porost na orné půdě a úhor, tedy na plochách v současnosti zatravněných či ležících ladem, s doporučením zatravnění zachovat. V území je opatření navrženo na 233 ha v LPIS evidované orné půdy, travního porostu na orné půdě nebo úhoru na 34 lokalitách.

4. *SM – Zatravnění na speciálních a trvalých kulturách, v případě ORP Chomutov na kulturách vinice, ovocný sad a jiná (trvalá) kultura.*

Byly identifikovány ty části pozemků, které v případě absence stabilizace meziřadí mohou generovat nadlimitní smyvy. Na těchto plochách je důrazně doporučeno stabilizovat povrch půdy v meziřadí bylinným či travním osevem, přísněji byly posuzovány plochy nad zástavbou. V případě založení řádků po vrstevnici či v případě terasování svahů je realizace opatření na zvážení, neboť způsob založení výrazně snižuje míru ohrožení, avšak v případě existence dráhy odtoku je stabilizace meziřadí nutná i při vrstevnicovém založení řádků. V území je opatření navrženo na 16 DPB LPIS a 8 plochách mimo evidenci LPIS.

5. *SU – Jedná se o stabilizaci dráhy soustředěného odtoku (údolnice, DSO),*

obvykle spočívající v zatravnění ohroženého a nestabilizovaného profilu, případně (u mírnějších údolnic) o takovou úpravu hospodaření na pozemku, která stabilizuje povrch půdy a zpomalí odtok vody. V případě, že se DSO nachází nad zástavbou, je možné doplnit stabilizaci o další protipovodňové prvky, např. přehráčky, suchou retenční nádrž, opevnění koryta apod. Návrh SU je rozdělen na dvě podkategorie – typ SUP, mírně ohrožená, obvykle mělká, nevýrazná či krátká DSO, u které stabilizace proběhne pouze úpravou hospodaření na pozemku (PPOm, PPOv, BT), a typ SUT, výrazně erozně ohrožená DSO, s erozními projevy, stabilizace proběhne zatravněním či jiným účinným zpevněním jejího profilu. V území nebyly navrženy DSO ke stabilizaci zatravněním (SUT), bylo identifikováno 57 DSO o délce 31 km (33 km s přesahem území), u kterých stabilizaci zajistí vhodné hospodaření na pozemku (SUP).

6. *BT – Opatření, které se obvykle překrývá s některým z opatření uvedených výše.*

Identifikuje bloky orné půdy, na kterých je vhodné či nezbytné umístit vhodný biotechnický prvek přerušující odtok po svahu (protierozní průleh, protierozní mez, hrázka, polní cesta s příkopem) nebo ho alespoň zpomalující (travnatý pás, travnatá polní cesta), a to i v sérii několika prvků pod sebou nebo v kombinaci, pokud je to zapotřebí. Toto opatření je navrhováno na svažitéch pozemcích s delšími svahy (v ORP výjimečně), případně na pozemcích plochých, avšak s velmi dlouhými svahy (obvyklý případ ORP Chomutov), kde hrozí problémy s odtokem. Ve vyšší míře je umísťováno nad zástavbou a na blocích s DSO. V území je opatření navrženo na 28 % bloků v LPIS evidované orné půdy, travního porostu na orné půdě nebo úhoru.

7. *VET – Na plochách členěných cestní sítí, ale s absencí účinných výsadeb, a na plochách rozsáhlých by měly být rozmístěny prvky snižující účinky větrného proudění (větrolamy, lesní pásy), případně doplněny výsadby (aleje podél polních cest, dosadby břehových porostů podél vodních toků), zvláště pak na půdách potenciálně ohrožených větrnou erozí z hlediska jejich vlastností. Pozitivní vlastností liniových opatření proti větrné erozi jsou i navazující funkce, které plní – fungují jako migrační koridory, úkryty pro zvěř, člení krajinu a zprůchodňují ji, mohou mít i protierozní účinek, zvyšují vlhkost na závětrné straně. Obecným pravidlem pak je, že na půdách výrazněji ohrožených větrnou erozí by měla být aplikována podobná plošná opatření jako na půdách ohrožených povrchovým odtokem – opatření ke stabilizaci povrchové vrstvy půdy (ponechání posklizňových zbytků, strniště, osev meziplodinou), která ji budou chránit před erozním účinkem větru i v době mimo období růstu hlavní plodiny. Jedná se o agrotechnická a organizační opatření využívaná i k minimalizaci účinků vodní eroze. V území zabírají plochy navržené k doplnění výsadeb 34 % orné půdy evidované v LPIS.*

8. Pásky kolem vodotečí či vodních nádrží nejsou graficky vymezeny, jedná se o obecné doporučení na založení travnatého pásu o šíři alespoň 5 metrů kolem vodoteče, zvláště pak pod svahem, aby nedocházelo k orbě až na hranu toku a k zanášení toku sedimentem z přilehlých pozemků.

Přehled protierozních opatření podle obcí:

Obec	Kód obce	Orná půda (LPIS, ha)	PPOm (ha)	PPOv (ha)	SM (ha)	TP (ha)	BT (ha)	VET (% orné)	SUp (km)
Bílence	562980	1 087,52	129,82	101,38		26,87	514,03	56	5,03
Blatno	562998	-	-	-	-	-	-	-	-
Boleboř	563005	39,89	17,92	22,08					0,36
Březno	563013	1 748,16	473,64	249,01	22,37	98,88	675,05	43	7,87
Černovice	563021	38,52	13,92	1,11					
Droužkovice	563056	707,89	59,45	25,07		57,35	256,68	4	0,74
Hora Sv. Šebestiána	563064	-	-	-	-	-	-	-	-
Hrušovany	563072	868,97	67,18	78,72			232,76	59	4,71
Chomutov	562971	238,14	5,81	50,21					0,15
Jirkov	563099	68,16	5,83	15,33		3,78			0,17
Kalek	563111	-	-	-	-	-	-	-	-
Křimov	563161	33,87	22,74	3,22					
Málkov	563200	97,28		4,06	20,08				
Místo	563242	47,90			8,70				
Nezabylice	546160	439,66	126,14	0,17			57,56	25	1,03
Otvice	563277	265,95	15,87	0,87		0,10	53,28		
Pesvice	546062	309,88		46,43		1,20	32,00	14	0,37
Spořice	563340	246,94	40,83				0,02		
Strupčice	563358	1 252,37	271,61	233,05		2,42	365,20	33	5,32
Údlice	563382	783,80	56,09	51,87		40,42	277,25	47	3,49
Vrskmaň	563463	450,31		0,12					
Všehrdy	563471	284,88	73,80	22,16			160,25	53	0,57
Všestudy	563480	452,68	0,33	14,91		2,11	58,57	54	0,68
Výsluní	563498	-	-	-	-	-	-	-	-
Vysoká Pec	563501	87,74		9,18					0,38
Celkem/ průměrně		9 551	1 381	929	51	233	2 683	34	31

Protierozní návrhy v území:

Z charakteru území ORP Chomutov plyne rozsah a míra ohrožení nadměrnou erozí a odtokem a návazná opatření k jejich minimalizaci (viz tabulka). Návrhy opatření jsou v území rozmístěny nerovnoměrně, celá severozápadní polovina území je zalesněná a zatravněná se sporadickými malými bloky orné půdy, do severovýchodní a jihovýchodní části území zasahují povrchové lomy. Jihovýchodní část území je převážně bez ohrožení povrchovým odtokem v ploše, pokud se nějaké ohrožení vyskytuje, je spíše lokální v pásech ve směru svahů. Silně a extrémně ohrožené plochy orné půdy, kterých je pouze zlomek celkové výměry, jsou řešeny návrhy zatravnění (případně zalesnění či jiné účinné formy trvalé stabilizace) na 233 ha, nejvíce v obci Březno, Droužkovice, Údlice a Bílence. Část pozemků navržených k zatravnění je v současnosti stabilizována (úhor či travní porost na orné půdě), v tom

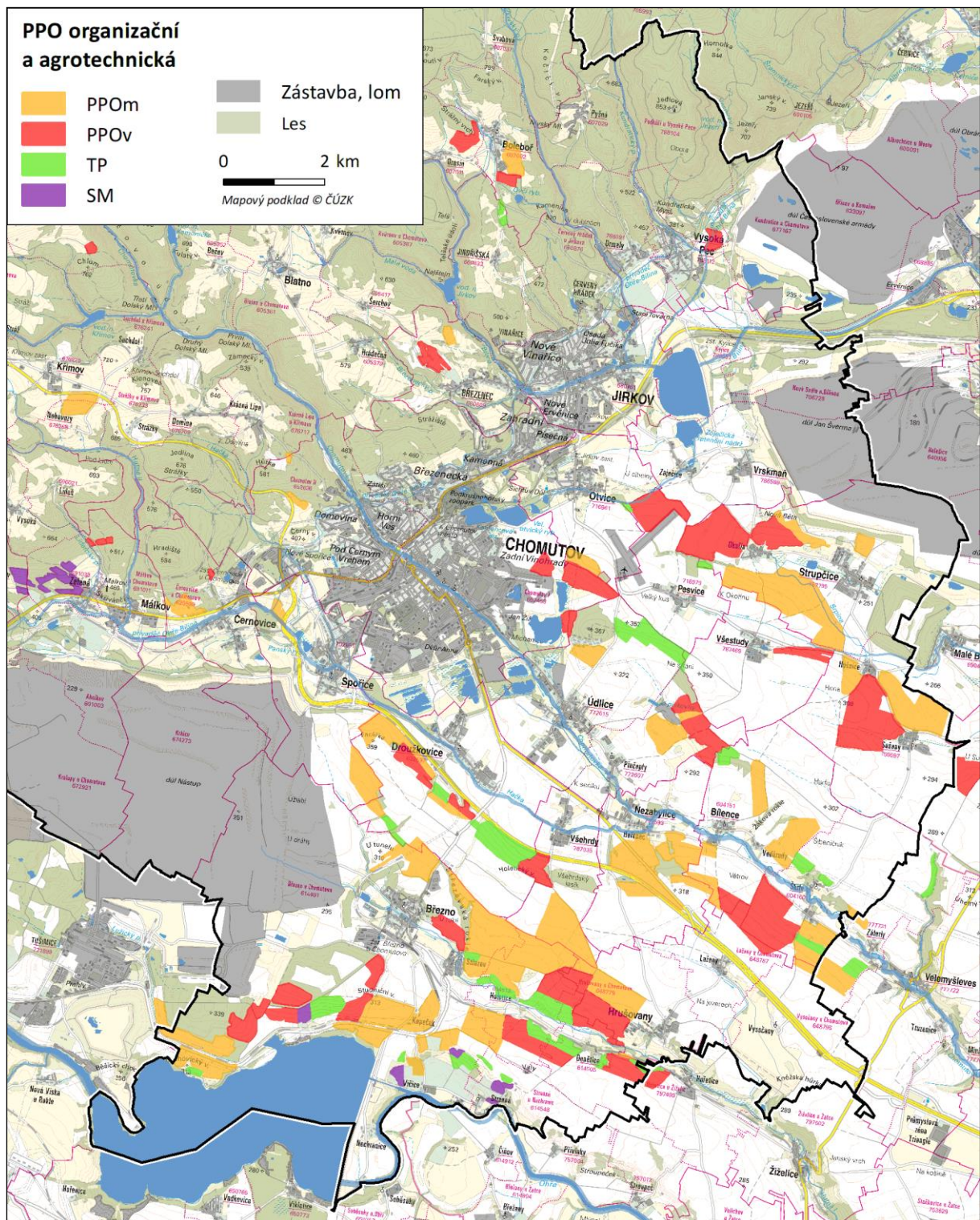
případě je obvykle doporučeno zatravnění zachovat. Výrazněji erozně ohrožené plochy většího rozsahu (Chomutov, Všestudy, Údlice, Bílence, Březno), zvláště nad zástavbou či vodními plochami (Hošnice, Březno), plochy ohrožené mírněji, ale s výskytem četných DSO (Okořín, Strupčice, Hrušovany) byly doporučeny k aplikaci půdoochranných opatření PPOV, tedy s vyloučením širokořádkových plodin z osevu. Mírněji erozně ohrožené bloky (především Březno, Strupčice, Bílence, Nezabylice) jsou navrženy pro aplikaci mírnějších PPOm, tedy a aplikací půdoochranných postupů (např. strip-till) na širokořádkových plodinách. Na rozsáhlých nečleněných plochách, zvláště pak s výskytem dlouhých nevýrazných DSO (Březno, Bílence, Údlice, Všehrady) a plochách rozsáhlých s delšími svahy a erozně ohrožených (Škrle, Okořín) navrhujeme umístit vhodné opatření pro zpomalení odtoku, případně zpřístupnění krajiny, např. mez, průleh, (travnatou) polní cestu, větrolam, nebo alespoň travnaté pásy. Tyto prvky nejsou ve většině případů navrhovány z důvodů erozních, ale převážně potenciálních odtokových, ekologických a krajinytvorných a jsou navrženy na 28 % bloků orné půdy v území. Pozemková držba však situaci příliš nepřeje a biotechnická opatření typu průleh, mez, lesní pás budou ve většině obcí realizovatelné až s vymezením pozemků v rámci komplexní pozemkové úpravy. Některá z navržených opatření mohou být spojena s realizací prvků ÚSES (např. Hrušovany, Strupčice, Údlice). V území se nacházejí četné sady a vinice, potenciálně erozně ohrožené plochy (tj. v případě nezatravněného meziřadí) byly identifikovány v sadech v Místě a Málkově (částečně i mimo evidenci LPIS) a na několika blocích sadů a vinic v Březně, celkem na 51 ha. Na těchto plochách je doporučeno zachovat zatravnění v meziřadí, resp. ho založit, u vinic alespoň přes řádek. Plošná organizační a agrotechnická opatření jsou navržena na 27 % orné půdy v území.

Většina území je poměrně plochá, bez významného ohrožení v ploše, avšak potenciálně erozně ohrožené dráhy odtoku (DSO) jsou rozprostřeny po celém území JV od Chomutova, jsou středních délek, zaústěné převážně do toků a jejich profil je nevýrazný či široký. Erozně ohrožených DSO bylo v území identifikováno 31 km, žádná z nich však není natolik výrazná, že by u ní byla nezbytná stabilizace zatravněním či opevněním. Návrhy stabilizace DSO sestávají z návrhu úpravy hospodaření na příslušném pozemku (PPOm, PPOV, BT, TP). V případě potřeby je možné provést stabilizaci údolnice, zvláště pokud se nachází nad zástavbou či vodní plochou, u širokých nevýrazných DSO je však nezbytné zatravnit velmi široký pás, případně profilem údolnice vést zatravněný svodný příkop/průleh. U dlouhých zcela nevýrazných DSO bylo obvykle na bloku navrženo opatření BT, kterým by měl být přerušen (zpomalen) odtok v DSO a obvykle tak i zprůchodněno území, např. travnaté pásy, střídání plodin, průlehy, větrolamy.

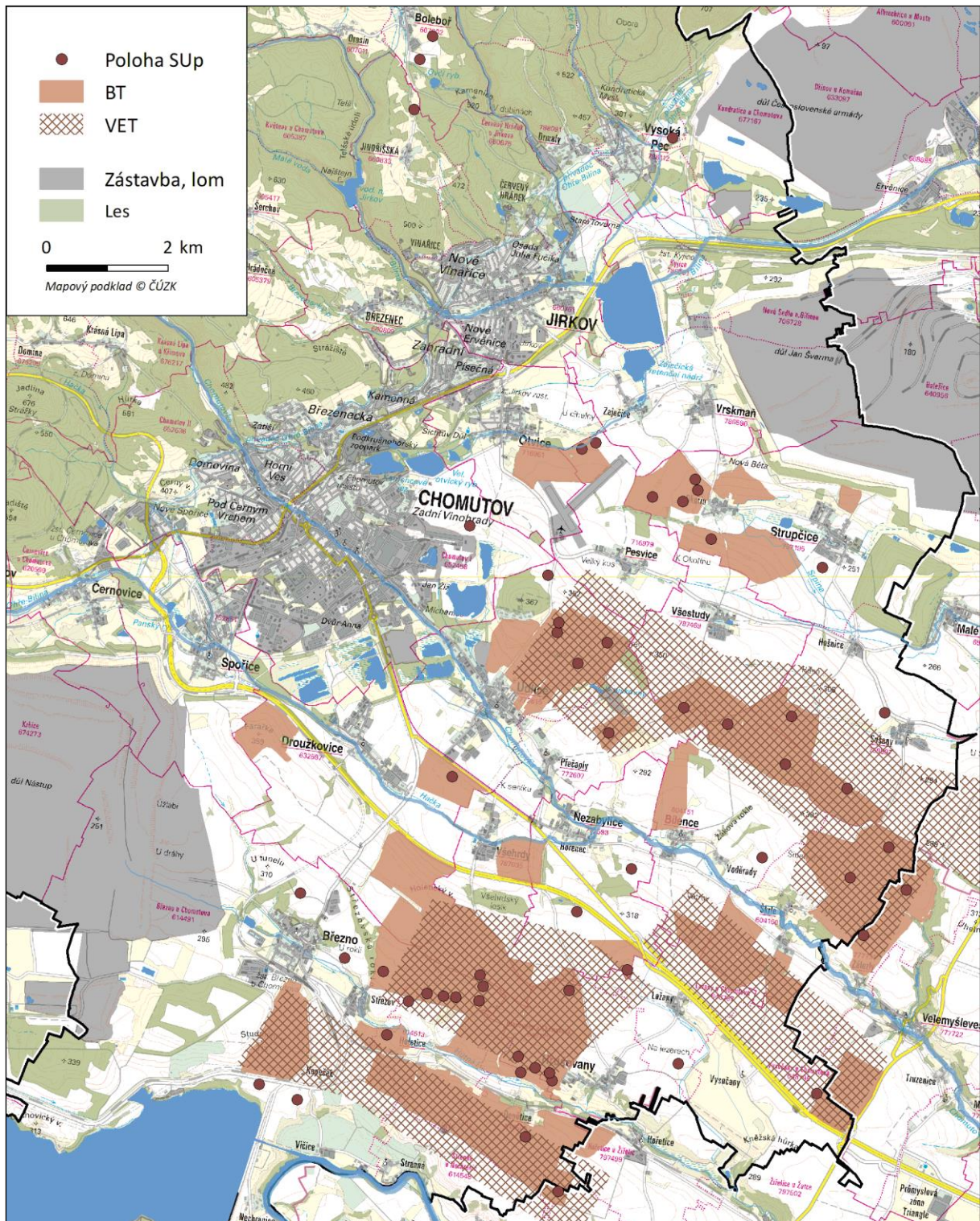
V JV části území pokryté půdami s převážně mírným ohrožením větrnou erozí je řada ploch, které jsou členěné četnými polními cestami a silnicemi, avšak jsou pouze s minimem výsadeb, a to i kolem místních vodotečí. Takovými místy jsou SV Údlic kolem pískovny, území mezi zástavbou Bílence, Všestud a Strupčic, území mezi zástavbou Lažan, Vysočan a Škrle, území mezi Holeticemi a Hrušovany, a úzký pás v Březně. Na těchto plochách doporučujeme doplnit výsadby pro zpomalení proudění větru, jak kolem polních cest, tak dosadit doprovodnou vegetaci kolem toků. Účinné (tedy i poměrně široké) lesní pásy jsou však prakticky nerealizovatelné bez pozemkového vymezení, tedy komplexní pozemkové úpravy. Parcel vhodných pro výsadby je v území minimum.

Samozřejmostí by mělo být dodržování obecných půdoochranných pravidel jak proti větrné, tak vodní erozi – zachování pokryvu (drsnoty) půdy i po sklizni, např. zachování strniště, výsev meziplodiny. Dále zachování travnatých pásů kolem vodotečí či vodních nádrží, aby nedocházelo k orbě až na hranu toku a k zanášení toku sedimentem z přilehlých pozemků, členění rozsáhlých bloků půdy, střídání plodin.

Návrhy protierozních opatření jsou podrobně vizualizovány ve výkresech. Podrobná specifikace jednotlivých typů opatření je uvedena v příloze ÚSK - katalogu opatření, a podrobné popisy erozní situace, včetně návrhů a zohlednění návrhů ÚP, se nacházejí v kartách obcí.

Obr.: Rozmístění návrhů protierozních a protipodvodňových agrotechnických a organizačních opatření v ORP Chomutov (výřez území).

Obr.: Rozmístění ploch pro umístění biotechnických opatření (BT), lokalizace nevýrazných údolnic (SUP) a plochy pro doplnění výsadeb proti větrné erozi (VET) (výřez území).

Problém možného pokračování povrchové těžby hnědého uhlí

Precedentním posunutím územně – ekologických limitů (ÚEL) těžby lomu Bílina (sousední ORP Litvínov) a opakovanou ochranou ložisek hnědého uhlí za hranicí ÚEL před urbanizací území prostřednictvím územních plánů se připomíná riziko přeměny hydrologie území, proces likvidace veškerých povrchových jevů v krajině a to bez jejich zhodnocení.

Případný postup povrchové těžby hnědého uhlí je v tomto smyslu nadřazen jakýmkoliv snahám o vymezení a ochranu lokálních hodnot dotčeného území. Veškeré úpravy vodních toků a dopravních tras jsou novotvary v území.

Zásadním rizikem pro řešené území je tedy další posun územně – ekologických limitů. Posunem může být zcela znehodnocena navazující městská zástavba a současně se zvyšuje výměra přeměněné krajiny a to v situaci, kdy nejsou výstupy (očekávané výsledky) rekultivovaného území exaktně a objektivně vyhodnoceny.

Ložisková ochrana v principu přesahuje rozměr jedné obce a je tedy nadmístního významu, tomu odpovídá její zobrazení v Zásadách územního rozvoje Ústeckého kraje. Možnost ochrany krajiny jako celku je tedy námětem pro vedení kraje.

Urbanizace horské části

ÚSK se – prostřednictvím zkušeností úřadu územního plánování – zásadně vymezuje vůči jakékoli urbanizaci příhraničních území objekty, které nejsou bezprostředně, přiměřeně a kapacitně určeny pro obyvatele a rekreanty horské části. S nadsázkou lze konstatovat, že tyto potřeby pokrývá zastavěné území obcí.

Obdobně se ÚSK vymezuje vůči účelovým – servisním plochám a objektům při horské části silnice I/7. Exaktní problém propustnosti silnice v zimním období, potřeba odstavení těžké nákladové dopravy v klimatických extrémech atd., včetně výstavby dalších čerpacích stanic pohonných hmot lze řešit na nevyužívaných plochách polyurbanizovaného území, nikoli v horské části.

Hodnota horské krajiny Krušných hor, včetně komplexu její plošné ochrany z hlediska ochrany přírody a krajiny, ochrany vodních zdrojů – je jednoznačně nadřazená účelovým komerčním záměrům, které vymezení a využití zmíněných ploch iniciují.

Specifickým problémem jsou funkční i opuštěné obchodní plochy tržišť v koridoru horské části silnice I/7. Důsledná likvidace těchto míst včetně zamezení vzniku míst nových je věcí územních plánů a jejich naplňování.

Doporučujeme jednoznačné odstranění nevyužívaných ploch, postupný útlum ploch existujících a vypuštění ploch rozvojových s příslušných územních plánů.

Problém znehodnocených a nevyužívaných ploch

Chronickým rizikem v území je celý jižní průmyslový segment města Chomutova a dále lokalita Nové Spojice, jehož současné užívání vykazuje znaky krátkodobých nekonceptních ekonomických záměrů a zcela jistě negeneruje potřebu nadčasové přeměny tohoto prostoru (když už) na plochy průmyslové výroby v současném stavebně technickém a uživatelském standardu.

Při posuzování dalších záměrů (včetně procesu EIA) je nezbytné vyhodnotit stav a vliv ploch výroby v ploše (bloku), jak je zobrazen v územním plánu.

ÚSK preferuje důsledné odstranění účelových objektů v krajině (čerpací stanice, nadzemní objekty ukončené důlní činností) bez toho, že by byly využity pro jiný účel a to i v případě, že jiný – nový

– účel v podstatě odpovídá péči o území či krajinu. ÚSK doporučuje nepoužívat pro tyto plochy zavádějící výraz „BROWNFIELDS“, v jehož důsledku pak mohou být prostřednictvím dobře míněných dotačních programů tyto plochy v krajině paradoxně dále posíleny.

V odůvodněných případech – např. v prostorech hraničních přechodů – je vhodné řešit dotčený prostor komplexně. Na to reaguje ÚSK v kapitole sídelních potenciálů, kdy takto charakterizované prostory vymezuje jako kompoziční celky. Likvidace znehodnocených a nevyužívaných ploch je tak součástí řešení.

Problém perforace krajiny prostřednictvím účelových komunikací

Zpracovatel upozorňuje na nepřiměřenou perforaci území účelovými komunikacemi, které v principu umožňují vznik černých skládek a jiné nadužívání přírodního prostoru. Takto otevřená krajina – např. přírodní lokalita Pražská pole – je pak paradoxně exponována černými skládkami. Platí zde přímý vztah velikosti sídla a dostupnosti těchto ploch.

ÚSK tedy doporučuje redukci přístupu do krajiny a to zejména v dosahu polyurbanizovaného území a to kombinací stavebně – technických řešení a důsledným uplatněním represivních nástrojů, které umožňují příslušné právní předpisy.

Problém zavlečení komunálního odpadu

Vedení obcí v kontaktním prostoru se SRN upozorňuje na odhazování pytlů s komunálním odpadem do krajiny. Tento jev náleží do kategorie společenského chování jednotlivce, otevírá však otázku kompromisu mezi vybavením silniční sítě v horské části ORP odstavnými stáními pro osobní automobily (turistika, sběr lesních plodů). Bezpochyby každé takto vymezená odstavná a parkovací plocha představuje bezprostřední riziko znečištění navazujících přírodních ploch. Nicméně optimálně umístěné a udržované parkoviště je střednědobým řešením rizika znečištění a kontaminace v tomto smyslu.

Pokud je takto vymezené odstavné či parkovací místo součástí silniční sítě a je tedy nadmístního významu, bylo by vhodné jej začlenit do systému správy a údržby silnic majitele (krajského úřadu) a jím pověřené servisní organizace – SÚS.

Problém technického vybavení ploch individuální rekreace

Plochy individuální rekreace prostřednictvím rekreačních chat a transformace některých zahrádkových osad je rizikem znečištění a kontaminace území v důsledku absence odpovídající technické infrastruktury – zejména čištění odpadních vod a schopnosti řádné likvidace domovního i biologického odpadu.

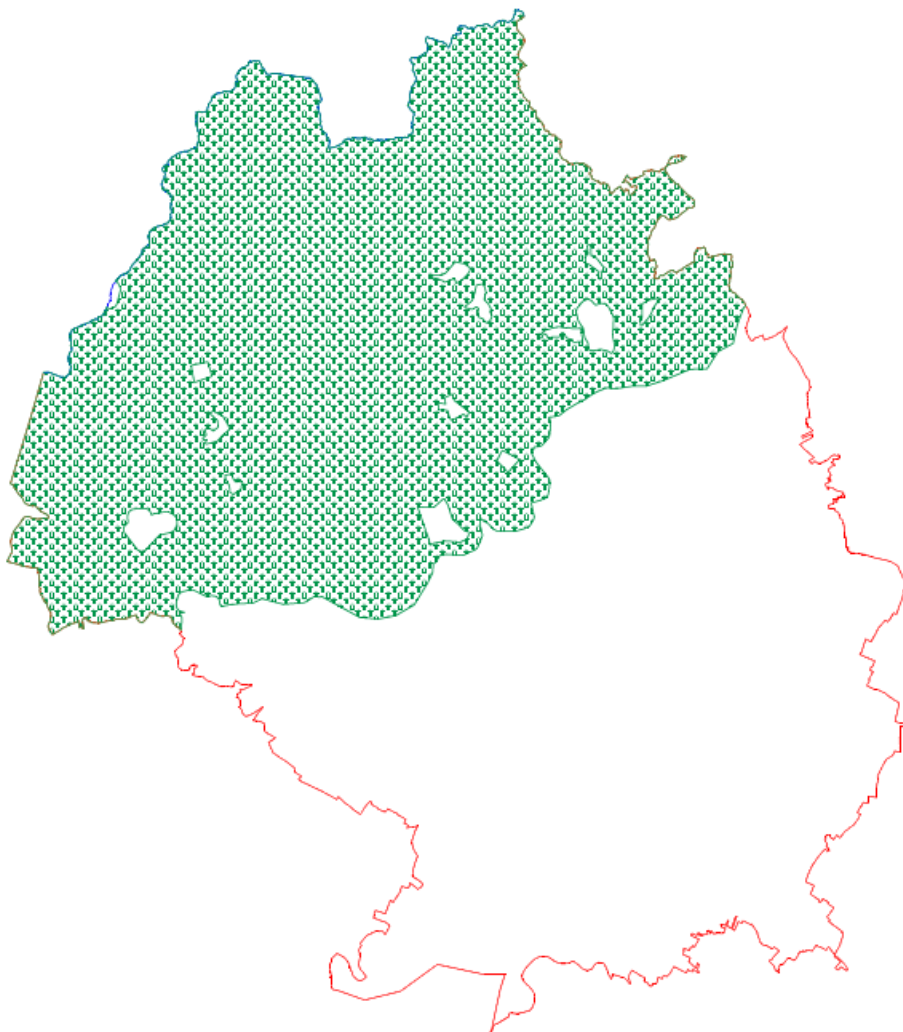
Plochy individuální rekreace jsou přitom paradoxně umístěny v atraktivních pozicích otevřené krajiny.

ÚSK doporučuje z hlediska této kapitoly – tj. znečištění a kontaminace - nastavení regulativů územních plánů ve smyslu dalších úprav a rozšiřování individuálních rekreačních ploch v případě, že zde odpovídající technické vybavení území chybí.

e5) Návrh zpřesnění migračně významných území, dálkových migračních koridorů, návrh řešení střetů v místech omezení dálkových migračních koridorů

Migračně významným územím je celá horská část ORP Chomutov, přičemž hlavní migrační osa je souběžná s průběhem hlavního hřebene.

ÚSK v principu zklidňuje celý prostor a nepředpokládá resp. nezakládá zde žádné aktivity, které by schopnost krušnohorské krajiny z hlediska migrace snižovaly či omezovaly.

Migrační překážky mimo hlavní migrační trasu řeší ÚSK v samostatné kapitole. Vymezuje místa – posice – křížení krajiny s trasami stávající či navrhované dopravní a technické infrastruktury a spojuje propustnost krajiny v tomto smyslu s její cílovou kvalitou.

e6) Doporučení dalších opatření k ochraně a zvýšení biodiverzity a k předcházení fragmentace krajiny

Vymezené plochy vyžadující revitalizaci krajiny zahrnují změny zemědělského, lesnického a vodního hospodaření v krajině, návrhy pro zvýšení biodiverzity území a návrhy na regeneraci brownfieldů a kontaminovaných ploch.

Vodní hospodářství

Z pohledu vodního hospodářství byly v kapitolách výše uvedeny obce, přes jejichž území protékají vodní toky vyžadující revitalizaci. Lokalizace úseků toků a ploch vodních útvarů doporučených k revitalizaci viz Hlavní výkres.

Jako revitalizaci krajiny lze chápat i návrh obnovy a případně rekonstrukci stávajících nádrží tak, aby mohly plnit mimo jiné i ekologickou funkci. Tyto plochy jsou také vymezeny ve Výkrese změn ve využívání ploch. V kapitole výše byla popsána i protipovodňová opatření v ploše povodí. Tato opatření také částečně navracejí krajinu do příznivějšího stavu (období před kolektivizací), jelikož zajistí zmenšení velikosti půdních bloků a přerušení délky dráhy odtoku. Prvky přerušující délku svahu (např. protierozní meze) zvyšují retenční schopnost krajiny a mohou vytvářet nový typ plochy v jinak

homogenní zemědělské krajiny. Plochy, v rámci kterých, by tato opatření měla být realizována, jsou součástí Hlavního výkresu, plošná opatření také součástí Výkresu změn ve využívání ploch.

Nepůvodní a invazivní druhy rostlin a patření k jejich nahrazení

Specifickým snižováním biodiverzity a značným rizikem pro zachování biologické rozmanitosti jsou nepůvodní a invazivní (či zavlečené) druhy rostlin i živočichů, které se zcela nekontrolovatelně šíří územím a agresivně vytlačují původní druhy např. netýkavka žlaznatá podél vodotečí, křídlatky, bolševník velkolepý, z živočichů norek americký, mýval severní, psík mývalovitý či nutrie říční, často z "rozpuštěných" umělých chovů, pro zahrádkáře pak je pohromou plzák španělský, v zemědělství spolu s rozšířením pěstování brambor z Ameriky byla rozšířena i mandelinka bramborová (tzv. "americký brouk"), pro kterou byl přirozený "predátor" americký krocan divoký. Většinou tyto invazivní druhy nemají přirozené nepřátele. (Prováděcí nařízení Evropské komise 2016/1141, kterým se přijímá seznam invazivních nepůvodních druhů)

Nebezpečí pro přírodní rozmanitost introdukcí tzv. invazivních druhů, což jsou nepůvodní a rychle se šířící rostliny (např. bolševník velkolepý) či živočišné druhy (norek americký, klíněnka jírovcová).

Opuštěné prostory, vymezené jako greenfields jsou potenciálními prostory umožňujícími díky nestabilitě prostředí rozvoj invazivních druhů. Již v současné době jsou v prostoru výsypek doplněny dřeviny, jež jsou označovány jako invazivní druhy (akát).

Úkoly:

- zvýšená péče o prostory greenfields a jejich postupná stabilizace do cílového stavu s aktivním odstraňováním alochtonních druhů vegetace,
- péče o vodní toky v prostoru uhelné pánve,
- zavedení registru výskytu nepůvodních druhů a následné péče po území vhodnými formami sanace území.

e7) Vymezení ploch vyžadujících revitalizaci anebo renaturalizaci krajiny

Potřeba revitalizace anebo renaturalizace je v ÚSK ORP Chomutov řešena ve vztahu k cílové kvalitě krajiny.

V principu platí, že renaturalizace horské části krajiny je záležitostí systematické obnovy lesů v skladbě, odpovídající jak určení lesa (les hospodářský, les ochranný a les zvláštního určení), tak jeho přirozené skladbě ve vztahu k vegetačnímu stupni. Společnou zásadou je pak návrat ke geneticky původním odrudám a to ve skladbě, která dokáže odolat případným klimatickým změnám.

Renaturalizace – lépe revitalizace resp. obnova pánevni krajiny je předmětem naplňování souhrnného plánu sanací a rekultivací a je stanovena správním rozhodnutím. Do tohoto procesu ÚSK nezasahuje.

Renaturalizace zemědělské kulturní krajiny jako celku je logický protimluv. ÚSK akceptuje zemědělský potenciál krajiny jako takový. Soustřeďuje se na eliminaci rizik vodní a zejména větrné eroze, cíle a prostředky však směřují na změnu v hospodaření se zemědělskou půdou, nikoli k renaturalizaci krajiny.

Renaturalizace horské části krajiny je tak z hlediska ÚSK a její cílové kvality zaměřena na přijetí přirozené sukcese zejména v předlesových stanovištích – naopak s vyloučením sukcese v případech, kdy je zasažen typický obraz plužin horských sídel – meze a kamenice.

Renaturalizace zemědělské krajiny se soustřeďuje na obnovu údolních niv – nejlépe přijetím přirozeného chování vodních toků včetně zvodnění.

ÚSK navrhuje renaturalizaci krajiny ve dvou konkrétních případech:

- propojení přírodních útvarů navazujících na jižní část polyurbanizovaného území měst Chomutova a Jirkou a připojených obcí,

- posílení prameniště Srpiny zásadním posílením přírodně blízkých ploch ve vymezeném prostoru.

e8) Návrh revitalizace ploch po ukončené hlubinné těžbě – mokřady, propadliny a ostatní aspekty staré ekologické zátěže

Plochy po ukončené hlubinné těžbě se s odstupem doby proměnily v přírodní stanoviště s rozvinutou biodiverzitou. Jsou tedy v principu VKP ze zákona a v odůvodněných případech doplněny další formou ochrany (NATURA, ZCHÚ).

ÚSK tento proces přijímá a dále rozvíjí prostřednictvím spojitého území GREENFIELDS, kdy jsou prostorově tyto plochy připojeny na údolní nivy Hačky, Chomutovky a Otvického potoka a vytvářejí tak spojitě území přírodních ploch včetně alternativní migrace podél vodních toků v případě, že to – zejména řeka Chomutovka – urbanizované území neumožňuje. Spojením těchto ploch dle návrhu ÚSK jsou pokryty všechny prostory bývalé hlubinné těžby hnědého uhlí.

V případě lokality Běta je navrženo celkové odstranění nadzemních budov bývalého důlního areálu.

Evidence a likvidace starých ekologických zátěží má svůj procesní postup. Cílová kvalita krajiny přirozeně předpokládá jejich postupné odstranění, konkrétní opatření směřující k cílové kvalitě krajinných okrsků ÚSK v této souvislosti neřeší.

e9) Návrh opatření pro transformaci zjištěných významných opuštěných areálů a ploch ve volné krajině a v kontaktu s ní

ÚSK jednoznačně doporučuje úplné odstranění veškerých průmyslových, poloprůmyslových a jiných podnikatelských areálů, umístěných v krajině na platformě následného využití původních důlních areálů či jiných nadzemních dočasných staveb.

ÚSK vychází ze skutečnosti, že územní plán Chomutova, Jirkova i dalších obcí obsahuje dostatek ploch pro výrobu a areály zemědělské prvovýroby jsou přirozenou obcí v pánevní a zemědělské části ORP.

e10) Návrh snižování nepřiměřených zátěží v území

ÚSK se vymezuje vůči nepřiměřeným zátěžím, které mají vztah vůči problematice ÚSK a lze je na platformě ÚSK řešit.

Povrchová těžba a její další rozvoj prolomením ÚEL:

Povrchová těžba je zásadní zátěží v území a její rozšíření nad rámec ÚEL vylučuje v horizontu následujícího století možnost stabilizace pánevního prostoru ORP Chomutov s přesahem průvodních projevů těžby – prach, imise, šíření invazních druhů, změna mikroklimatu – do stabilizovaných pánevních částí krajiny a vůči horské části krajiny jako celku. Snižováním nepřiměřených zátěží je postupně ukončení těžby.

Urbanizace krajiny mimo sídla:

ÚSK specifikuje urbanizovaná území mimo sídla jako výhledově nepřijatelná. V rozhodující míře se jedná o zbývající (nadzemní) části těžebních, výrobních a armádních areálů, které jsou v současnosti využívány k jiným účelům a nemají ke krajině žádný přímý vztah (využití potenciálu lesa, zemědělské půdy, vodních toků, nerostných surovin).

Rozporujeme na těchto urbanizovaných územích pojem „brownfields“ jako nepřipustný argument pro jejich zachování, vnitřní intenzifikaci či další územní rozvoj. Úkolem územních plánů je v tomto případě nastavení regulativů směřujících k jejich postupnému zániku a současně vymezení ploch v sídlech či v kontaktu se sídly, kam mohou být přemístěny. Tento proces přesahuje formát územního plánu a jedná se o proces založený na společenské diskusi.

Alternativní energetické zdroje:

ÚSK považuje instalaci alternativních energetických zdrojů za riziko nepřiměřené expozice území a to v případě instalace přečerpávajících vodních elektráren, plošných fotovoltaických elektráren v krajině a větrných elektráren, umístěných mimo prostor a mimo pravidla, stanovená touto ÚSK. Úkolem územních plánů je v tomto smyslu nastavit pravidla pro jejich eliminaci.

Expozice kontaktních lesních porostů:

ÚSK považuje bezprostřední kontakt podélné hranice polyurbanizovaného území města Chomutova a Jirkova a navazujících sídel s jedinečnými buko – dubovými porosty na jejich nepřiměřenou zátěž. Snížení této zátěže je z úrovně ÚSK možné zvýšením rekreačního potenciálu na navrhovaných plochách „greenfields“ = spojitím území Pražská pole – Údlické doubí – Otvické rybníky a navazujících sukcesních procesů na fragmentech (již nefunkční) zemědělské půdy. Tento prostor lze členit na plochy přírodní (bezzásahové – zejména v prostoru ZCHÚ a VKP ze zákona), plochy denní pohybové rekreace s příjetím, popřípadě dalším rozvojem plochy individuální rekreace - zahrádkových osad.

Perforace krajiny:

ÚSK navrhuje zásadní zcelení krajiny vůči zbytečným vjezdům, umožňujícím nepřiměřené chování člověka v přírodě – pohyb motorových vozidel, vznik černých skládek. Pro veřejný přístup do krajiny je nutné vymezit logické vstupy s vazbou na krajinu a rekreační charakter (počátek – konec) a zásadně oddělit rekreační a hospodářské potřeby krajiny.

Hydrologie území:

ÚSK se vymezuje vůči jakýmkoliv zásahům do hydrologie území, které se odchyľují od přirozeného chování vodních toků a vodních ploch. ÚSK přepokládá postupný přechod umělých koryt do jejich původních tras anebo (alespoň) do režimu (možného) přirozeného režimu.

e11) Doporučená opatření v souvislosti s adaptací na změny klimatu

(změny velikosti půdních bloků, zadržování vody v krajině, zvyšování koeficientu ekologické stability, změny využití území apod.)

Klimatickou změnu je třeba respektovat a přijmout jako takovou, že se v současné době děje a podle toho reagovat v rozvoji a zkvalitňování jednotlivých prostorů území. Klimatickou změnu ÚSK navrhuje řešit ve dvou úrovních. Navrhnout rámcovou odpovídající adaptační politiku a dále z toho vyplývající opatření a doporučení.

Změna klimatu, která je v současné době patrná, probíhá postupně a v lokálním měřítku, jakým je ORP Chomutov se projevuje se několika významnými způsoby:

- extrémní výkyvy počasí,
- v současné době dlouhodobě se měnící pravidelné úhrny srážek, vlivem toho jsou časté suché periody s extrémními výkyvy teplot,
- náhlé přivalové deště doprovázené extrémně jakými je krupobití, které neřeší problém dlouhodobého sucha, přináší lokální povodně, splachují půdu z polí apod.,
- malá sněhová pokrývka, suché náhlé mrazy,
- větrno (časté vichřice, orkány apod. – vysýchání půdy).

Na lokální úrovni lze jen těžko uspět s mitigačními opatřeními, tj. např. snížení emisí CO₂, je však nutné hledat vhodná adaptační opatření. Lidé v minulosti nevhodně nakládali s krajinou a jejím potenciálem tím, že postavili mnoho „betonových“ ploch, scelili tradiční polní hony do velkých celků, a proto chybí remízky, meze, chlumy, drobné selské lesíky, pod záminkou meliorace (zúrodňování) bylo prováděno odvodňování krajiny ve velkém rozsahu, mizely tak malé vodní nádrže, byly zcela nepřirozeně narovnávány a technicky upravovány toky.

Z pohledu adaptace na změny klimatu je zásadní změna uvažování o krajině a jejím využití a to z několika hledisek:

- práce s vodou (nemalá část vodních toků v ORP je technicky upravována, chybí důraz na přirozenou akumulaci vody, zastavují se prostory niv a tím se brání přirozenému rozlivu a tím zpomalení odtoku vody, neprobíhá důsledná kontrola kvality vodních zdrojů v souvislosti s chemickým hnojením apod.),
- pěstování lesa (klimatická změna může přinést řadu stresových faktorů, např. dlouhodobé sucho může podnítit vyvolání kůrovcové kalamity, porosty je třeba postupnými zásahy vést ke stabilizaci porostní skladby, jež respektuje stanovištní podmínky tak, aby bylo možné zajistit i hospodářské funkce lesa, je nutné respektovat jednu ze zásadních funkcí lesa a tou je přirozená akumulace vody aj.),
- přístup k zemědělskému hospodaření (zásadní je zachování kvalitní půdy, tj. nezastavovat kvalitní půdu, zamezit jejímu zhutňování, respektovat stanovištní podmínky, respektovat přirozený vodní režim krajiny, měnit velikost ploch zajistit jejich postupné členění mezemi, remízky, zamezit obnově odvodňovacích soustav a zajistit jejich náhradu vhodnou akumulací vody aj.),
- přístup k výstavbě (současný trend představuje živelné zastavování území bez jakékoliv regulace směrem k zajištění adaptace krajiny a jejích ekosystémů nejen na klimatickou změnu, ale též na změnu ve využití krajiny a v obývání, což je komplementárně spojeno)

Významným dopadem změn klimatu na krajinu je stále se zvyšující dlouhodobé sucho. Krajina Krušných hor vysycháním trpí jen okrajově na úrovni počínajícího sucha. Neznačená to však, že se tento stav při trvání současného trendu nemůže změnit. Území Mostecké pánve je z velké části přeměněné a nevykazuje, vyjma stávajících zemědělských ploch výrazné známky sucha. Díky zeleným plochám tzv. greenfields dochází již v současné době k určité akumulaci vod v prostorech sníženin vzniklých v důsledku těžby uhlí.

Lze však očekávat, že se problém sucha může postupně prohlubovat. Schází sněhová pokrývka v zimních měsících, což způsobuje nedostatek vody v jarním období. Takový nedostatek se projeví především v zemědělství. Dalším projevem změny klimatu je změna charakteru srážek. Ty představují přívalové deště, kdy se voda nestačí vsáknout a rychle odtéká, navíc významným způsobem eroduje vrchní vrstvy cenné ornice.

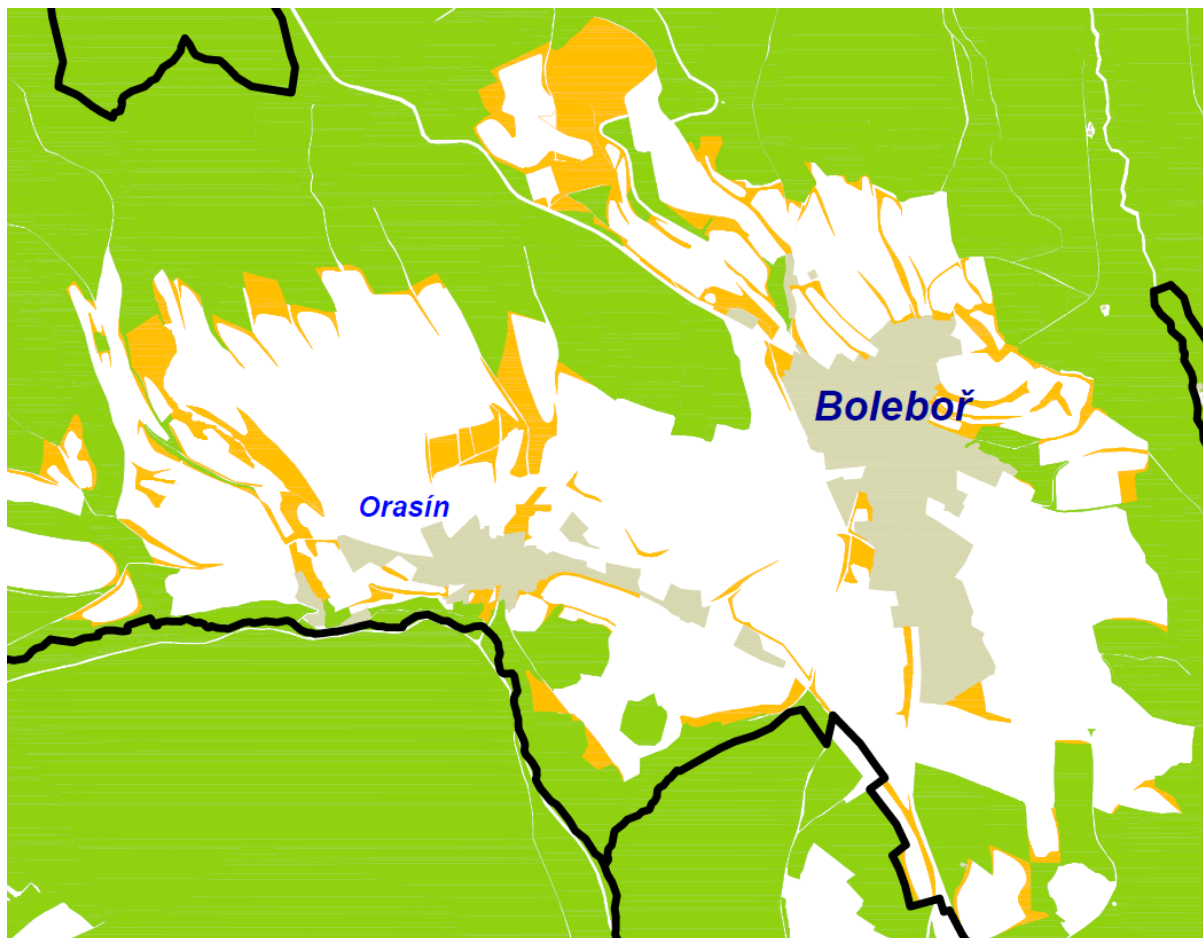
Postupné oteplování vytváří stres některých dřevin v lesních porostech, především smrkových. Lze očekávat snížený zdravotní stav a v důsledku toho postupné odumírání, to navíc zvyšuje nebezpečí kůrovcové kalamity. V důsledku oteplování lze též očekávat postupnou přeměnu vegetace, příliv invazních druhů apod.

Z uvedených důvodů je třeba zajistit adaptaci krajiny a jejího prostředí na uvedené změny:

- podporou akumulace vod, přirozených forem akumulace (lesy, mokřady, podmáčené louky v nivách, zamezit nadbytečnému odvodňování, omezit zastavování krajiny a zvětšování zpevněných ploch,
- podporou takových pěstebních zásahů v lesích, kdy jsou porosty stabilizovány stanovištně odpovídajícími druhy dřevin v rámci LHP,
- uvolňováním niv řeky Chomutovky a menších vodních toků, podpora výsadby vhodných břehových porostů, zatravnění apod.,
- vhodnými opatřeními zabránit přívalovým srážkám vyplachovat určité části krajiny, zamezit lokálním povodním apod.

Používání pojmu „stupeň ekologické stability“ ve smyslu analytické výpočtové metody nelze na správním území ORP Chomutov tak, jak je uvedeno ve statistických databázích, akceptovat. Důvod

spočívá ve zjevném rozporu mezi statistickým a deklarovaným stavem krajiny, což tato ÚSK prokazuje zobrazením sukcesních ploch na příkladu sídel Boleboř + Orasín,

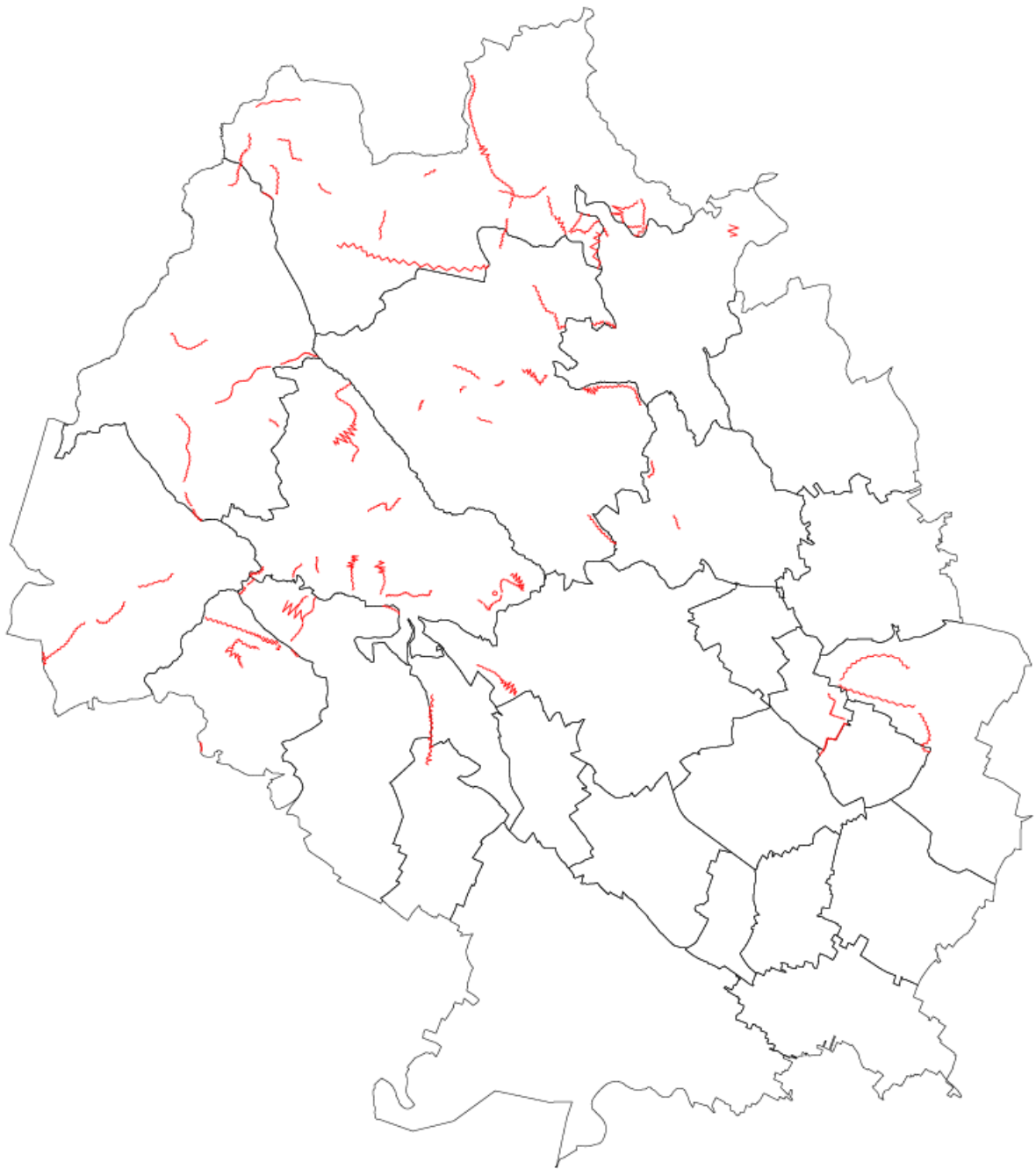

Skutečná krajina vykazuje odlišné hodnocení pro výpočet koeficientu ekologické stability podle výpočtových metod statistického úřadu.

e12) Odstranění nespojitostí (na hranicích obcí) systému ÚSES a na řešení jeho zřejmých nesprávností a střetů na celém území ORP

ÚSK vymezuje v příslušné kapitole textové části a grafické přílohy rámcové řešení koncepci ÚSES. Potřeba revize systému ÚSES ve smyslu současných pravidel pro jejich vymezování vyplývá pro celý rozsah ORP Chomutov.

ÚSK obsahuje v grafické části vrstvu ÚSES (dle ÚAP) k vypuštění. Jsou zde zachyceny segmenty lokálních biokoridorů, jejich poloha výše uvedeným pravidlům neodpovídá. Současně je navržen nový systém lokálního ÚSES včetně posic biocenter, který takto nesprávně vymezené biokoridory nahrazuje.

Obr: červené segmenty představují nesprávně vymezené úseky lokálních biokoridorů.

Sofistikovanou alternativou je nové zpracování generelu ÚSES. Tato ÚSK se zabývá „rámcovým“ vymezením se zobrazením os a systému. Návaznost prvků ÚSES je podrobností, přesahující toto rámcové vymezení.

Korekce systému ÚSES se týká lokální (místní) úrovně. Nadregionální a regionální úroveň (dle ZÚR) včetně zpřesnění dle ÚAP ORP Chomutov není návrhem ÚSK dotčena.

e13) Doporučení pro zapojení nově formované krajiny do zachovaného terénu

Tato problematika má rozdílný průběh v čase a vývoji krajiny. Souhrnný plán sanací a rekultivací sleduje cíl zahlazení krajiny a její přechod do krajiny navazující (nedotčené těžbou) s tím, že se napojuje na krajinu stávající, nikoli na krajinu, která představuje dle této ÚSK cílovou kvalitu.

Tento zdánlivý rozpor nelze v návrhové části řešit: ÚSK – jak deklaruje v jiných kapitolách tohoto textu – proces naplňování souhrnného plánu sanací a rekultivací (k roku 2035) akceptuje a takto je do s těžební společností v rámci projednání této ÚSK dohodnuto.

Proti tomu nelze garantovat, že k datu (?2035) bude cílová kvalita krajiny naplněna.

ÚSK se proto detailem zahlazení přechodu nezabývá a sleduje cílovou kvalitu krajiny odděleně podle jednotlivých krajinných okrsků. Vůči krajinným okrskům povrchové těžby, tj. krajinný okrsek 09 a 019 uplatňuje pouze tyto zásady:

- požadavek na separovaný obtok povrchových vod obnovených vodních toků tak, aby se hladina jezera Libouš nadal k systému vodotečí připojit nebo odpojit,
- námět na zapojení historických cest do procesu rekultivace = vedení cest a zřízení doprovodné liniové zeleně prostřednictvím (nejlépe) alejí.

ÚSK podporuje dále skutečné využití rekultivovaných ploch krajinných okrsků 09 a 019 prostřednictvím rámcových podmínek využití a připojením těchto ploch na systém propustnosti = propojení s ostatní krajinou řešeného území.

e14) Možnosti rozvoje alternativních zdrojů elektřiny v ORP Chomutov – fotovoltaika, větrné elektrárny, vodní a přečerpávací elektrárny, biomasa včetně rychle rostoucích dřevin a jejich vliv na krajinu

ÚSK akceptuje současné plochy fotovoltaických elektráren, jejich posice není v rozporu s cílovou kvalitou krajiny.

Umístování dalších ploch fotovoltaických elektráren ve volné krajině není v souladu s její cílovou kvalitou.

ÚSK se vyhrazuje vůči další urbanizaci Krušných hor prostřednictvím výstavby přečerpávacích vodních elektráren v jakékoli podobě a velikosti.

Problematika získávání energie z alternativních zdrojů typu biomasa a rychlerostoucí dřeviny je akceptovatelná. Pro její aplikaci je vhodné využít segmenty zemědělské krajiny, u kterých je navržena změna způsobu hospodaření v důsledku navržené eliminace rizika vodní a zejména větrné eroze.

Podpora rychlerostoucích dřevin bude orientována do zemědělské krajiny, popřípadě do ploch rekultivací za podmínky, že není v rozporu s plánem sanací a rekultivací. Cílová kvalita krajinných okrsků horské části tuto činnost vylučuje, stabilita horské krajiny je založená na zachování, případně obnově původních druhů a původní formy hospodaření.

ÚSK akceptuje současné posice větrných elektráren s vědomím, že se jedná o stavby dočasné. V průběhu zpracování této územní studie byla dokončena územní studie Krušných hor na území Ústeckého kraje, která další posice větrných elektráren nadmístního významu do ORP Chomutov nenavrhuje. Větrné elektrárny s nadmístním významem jsou výrobny s osou rotační části vyšší jak 35 m. ÚSK však musí pracovat i s výrobny o parametrech nižších. Při případnou lokalizaci těchto výrobny v pohledově exponované části ORP = Krušných horách pak využívá vymezených posic předního a zadního horizontu. Z hlediska krajinného rázu tak lze podle cílové kvality krajiny umístit výrobny o výšce osy rotační části nižší jak 35 m v posici severně od zadního horizontu za podmínky, že úroveň osy rotační části nebude viditelná z krajiny přes hlavní horizont.

Takto „technologické“ vymezení případných posic je dále modifikovatelné v případě uplatnění dalších limitů využití krajiny, zejména z hlediska ochrany lesa, soustavy NATURA a nadregionálních a regionálních prvků ÚSES, zvláště chráněných druhů a dalších limitů, které mohou dotčené orgány v případných procesech uplatnit.

e15) Návrh opatření na předcházení vzniku černých skládek

Vznik černých skládek je podle zjištění zpracovatele vázán na 2 rozhodující okolnosti:

- *přístupnosti ploch černých skládek z komunikační (silniční) sítě,*
- *vzdálenosti ploch černých skládek od sídel.*

ÚSK navrhuje jediné systémové opatření – je jím změna režimu vstupu a užívání polních, lesních a jiných účelových komunikací v krajině a to na platformě jednoduchého a účinného stavebně technického řešení – terénní překážky, která umožní vjezd velkých účelových vozidel a naopak vjezd osobních automobilů, kterými je pravděpodobně odpad do černých skládek dopraven vyloučí.

ÚSK předpokládá, že v případě, že se nejedná o odpad nebezpečný pro životní prostředí, jsou černé skládky problémem estetickým a budou postupně s přibývajícím společenským povědomím a možnostmi bezplatného odkládání věcí zbytných prostřednictvím sběrných dvorů ubývat.

Samostatným problémem je avizované odhazování domovního odpadu v kontaktních příhraničních plochách. Případná eliminace je možná prostřednictvím rozmístěných kontejnerů na kritických místech, přirozeně za cenu zvýšených nákladů, které budou na obec či správce komunikace tímto přeneseny.

f) Závěr

f1) Souhrnné doporučení pro zohlednění návrhu v územně plánovací dokumentaci, včetně návrhů změn stávající územně plánovací dokumentace

Lesnictví

Stabilita lesních porostů a na ně navázaná biodiverzita je základní hodnotou území a to jak v horské části (Krušné hory), tak v části pánevní (rekultivace, spontánní přírodní útvary).

Návrhová část:

Systém hospodaření s lesním půdním fondem včetně rozhodovacích procesů musí umožnit jak nadčasovou, tak operativní schopnost reakce na aktuální mezní (kritické) okolnosti, tak na (případně) dlouhodobé změny v klimatu.

Odůvodnění: ÚPD by tak měla zásadním způsobem plochy lesní respektovat včetně absence jiných záměrů ve vzdálenosti 50 m d okraje lesa. Zastavitelné plochy v bližším kontaktu s lesem by měly být redukovány. Stávající zástavba bližší jak 50 m od okraje lesa by neměla být platformou povolování dalších staveb v tomto prostoru.

Oblast ochrany přírody a ekologické stability krajiny

Návrhová část:

- spojení přírodních ploch jižní části polyurbanizovaného území do uceleného koridoru s preferencí rozvoje přírodních hodnot s potenciálem denní rekreace obyvatel,
- postupná přeměna pánevní a zemědělské krajiny ve vyváženou soustavu přírodních ploch a ploch s hospodářským využitím pro zemědělství, včetně nástupu – obnovy – původních schopností krajiny a obyvatelstva (sady, vinice),
- zachování a ochrana rozsáhlých klidových ploch území před jakoukoli další formou urbanizace,
- zapracování územního systému ekologické stability na regionální a lokální úrovni,

Odůvodnění: Horská krajina je hydrologicky stabilní a plní jako oblast přirozené akumulace vod zcela svoje poslání. Dílčí urbanizace v území při respektování ochranných pásem vodních zdrojů a při důsledném čištění odpadních vod je s tímto stavem slučitelná. Případné zvýšení akumulace je možné v případě přijetí probíhající sukcese původně travních porostů, které mohou být následně v územních vymezené funkční plochou dle § 17 vyhl. 501/2006 Sb., tj. jako plochy přírodní. V případě, že bude mít ochrana půdy vyšší zájem (např. ve stupni I. a II.) bude návrhová část ÚS vyžadovat řádné využití ZPF.

Pánevní část a navazující zemědělská část ORP Chomutov jsou obrazem přeměněné tradiční kulturní krajiny. Založením nové krajiny na vyuhlených prostorech a návrat k méně extenzivním formám zemědělské velkovýroby vytvoří pestrou krajinu s potřebným zázemím pro rozvoj jejich přírodních složek.

Vize:

- využití segmentu jižní části území pro denní rekreaci obyvatel včetně možnosti umístění (vymístění) zahrádkových osad za současného odlehčení tlaku na patu Krušných hor jak z hlediska urbanizace, tak denní rekreace,
- revize hydrologie území ve vztahu k předpokládanému uspořádání krajiny podle plánů rekultivací, přičemž bude předjednáno (navržen) skokově vyšší podíl přirozeného (sukcesního) vývoje,

Odůvodnění: ÚSK zdůrazňuje význam hydrologie území z hlediska přirozenosti vodních toků včetně přirozenosti průvodních jevů (eroze, lokální záplavy) v nezastavěné části území. Podporuje proměnu krajiny založenou na akumulaci povrchových vod prostřednictvím přírodě blízkých společenství a preferenci této proměny nad rozsáhlými vodními plochami.

Návrhová část:

- *zaměřit se na identifikované ohrožené lokality a návrhy opatření, nadlimitní erozní ohrožení půdy brát jako nenahraditelnou ztrátu bez ohledu na lokalitu, neboť problém s degradací půdy je stále stejný, ať již probíhá nad obcí, nad tokem nebo nad lesem,*
- *vymezovat v ÚPD lokality doporučené pro realizaci různých typů protierozních opatření, akcentovat biotechnické prvky přerušující svah, vyloučení širokořádkových plodin nebo ochranné zatravnění či sady nad vodními plochami a zástavbou,*
- *snažit se v rámci zpracování ÚSES trasovat návrhy tak, aby měly i protierozní efekt, doplnit interakční prvky především o výsadby mimo komunikace (výrazně větší ekologický i protierozní efekt),*
- *navrhovat opatření tak, aby zajišťovala více funkcí (protierozní, protipovodňovou, zprůchodnění krajiny, doplnění kostry ÚSES),*
- *zachovat a rozšiřovat plochy krajinné zeleně,*
- *nastavit vhodně regulativy a omezení, jednat s hospodáři o realizaci protierozních prvků, o vyloučení širokořádkových plodin nad zástavbou a vodními plochami, využívání podsevu apod., promítnout potřebnou změnu v chování zemědělské prvovýroby v dotační politice,*
- *v případě větších problémů s erozí nebo odtokem se snažit vyvolat pozemkovou úpravu, která může navrhnout, projednat a realizovat systém opatření v krajině.*

Odůvodnění: Eroze jako taková není na úrovni ÚPD řešena koncepčně, ve vztahu k plochám s rozdílným způsobem využití jde tak o přenesení protierozních opatření do přípustné činnosti v území a umožnit tak naplňování protierozních opatření např. prostřednictvím komplexních pozemkových úprav či prostřednictvím projektů (dotačních titulů), které se praktickou protierozní problematikou případně zabývají.

Vize:

- *mimo komplexní pozemkové úpravy jsou možnosti ovlivnění erozního ohrožení v území v rámci územně plánovací dokumentace limitované, nutno hledat další legislativní nástroje a související celospolečenskou podporu*

Oblast vodního režimu krajiny

Návrhová část:

- *obnovit přirozený režim vodních toků, pramenišť a rašelinišť s důrazem na podporu retenční a akumulační schopnosti,*
- *respektovat a chránit neupravené úseky vodních toků, jejich pramenné části s přírodním charakterem,*
- *budovat a obnovit vodní plochy pro zvýšení akumulační a retenční schopnosti území - zadržetí vody v období sucha a zmírnění dopadů na níže položené území v době zvýšených průtoků,*
- *podporovat budování opatření v krajině ke zpomalení povrchového odtoku a podpoření retenční funkce krajiny (průlehy, meze, remízky),*

- podporovat otevření zatrubněných částí toků,
- nepovolovat zatrubňování vodních toků,
- nerozšiřovat zastavitelné území v záplavovém území, v blízkosti vodních toků a v místech, kde dochází k soustředěnému povrchového odtoku (např. údolnice),
- podporovat vybudování přírodě blízkých prvků v nivách vodních toků (tůně, mokřady, obnova říčních ramen, výsadba vhodných doprovodných dřevin, apod.) pro podpoření retenční a akumulární schopnosti území,
- zamezit odvodňování území.

Odůvodnění: Opět se jedná o přenesení podmínek do definice přípustných, popř. podmíněně přípustných činností do odpovídajících ploch s rozdílným způsobem využití. Některá opatření vyžadují zásah (zábor) zemědělské půdy, jakkoliv navržená opatření se facto navracejí vodní režim do původní přirozenosti. Zásah - zábor = souhlas dotčeného orgánu ochrany původního fondu. Územní plán tak vytvoří legislativní oporu.

Vize:

- revidovat funkci melioračních zařízení za účelem zadržetí vody v krajině,
- preferovat a prosazovat přirozenou akumulaci vod v krajině,
- podporovat vhodné hospodaření na zemědělských plochách - budování biotechnických (průlehy, meze, remízky, apod.), agrotechnických (výsadba vhodných plodin s ohledem na erozní smyv) a organizačních opatření ke zpomalení povrchového odtoku a podpoření retenční funkce krajiny.

Oblast vztahu sídel a krajiny

Pro potřeby interpretace záměrů územní studie krajiny i pro její (případnou) následnou aplikaci do územních plánů obcí je tabulkovou formou vyhodnocen vztah sídlo – krajina ve smyslu kritérií, uvedených v průzkumech a rozborech.

Odůvodnění: Principem je plošné akceptování rozvojových záměrů dle jednotlivých územních plánů měst a obcí, přičemž ÚSK nastavuje další kritéria prostorového uspořádání rozvojových ploch v případě, že to bude s ohledem na ochranu krajinného rázu, propustnost území vůči krajině, zapojení sídel do původní formy hospodaření na zemědělské půdě, zapojení sídelní zeleně a krajiny, slučitelnost s přirozenými projevy hydrologie území atd. zapotřebí.

Vize:

ÚSK zohlední resp. nastaví nové vnímání určujících objektů krajiny a zapojí je do vnitřní urbanistické struktury sídel.

Oblast rekreace

Návrhová část:

- v případě objektů individuální rekreace budou objekty, které nemají zápis v katastru nemovitostí, doporučeny k odstranění,
- horská sídla budou vnímána jako smíšené obytné a rekreační území. ÚSK nastaví možnost eliminace zjištěných závad (zejména prostory hraničních přechodů).

Odůvodnění: Společnou platformou cílové kvality krajiny je zachování, kultivace a (prostřednictvím územních plánů) přiměřený rozvoj tradičních sídel a naopak, cílevědomý tlak na odstranění staveb,

kteřé v krajině nejsou původní a které nevycházejí z podstaty kulturní krajiny (hrady, tvrže, vodní mlýny, hájovny). Individuální rekreace je v přímém rozporu s takto definovanou cílovou kvalitou krajiny. V návrhové části ÚSK jde tedy o to zabránit či jinak přijímat stavby individuální rekreace v krajině. Odstranění legálních staveb je v současné praxi neuskutečnitelné. Umožni to až změna chování společnosti jako takové, proto je požadavek na odstranění i legálních staveb individuální rekreace z volné krajiny přenesen jako vize.

Vize:

- budou prověřeny záměry areálů hromadné rekreace včetně možnosti slučitelnosti soudobých technologií (umělé zasněžování) se stabilitou navazující krajiny. Hromadná rekreace těchto areálů bude preferována před individuálními zájmy jedince.
- urbanistická struktura kontaktních sídel s rekultivovanými prostory bude připravena pojmout nové formy a novou intenzitu rekreačního potenciálu.

Oblast prostupnosti území

Návrhová část:

- propustnost (prostupnost) nezastavěného území bude diferencována podle krajinných a přírodních hodnot,
- v horské části bude zcela akceptován režim hospodaření se zemědělskou a lesní půdou, prostupnost územím bude sledovat rekreační charakter a proto bude založen na stávajícím systému pěších, turistických, cykloturistických a lyžařských tras,
- pastviny a jejich technické zabezpečení (ohradníky) umožní prostupnost území tradičním nebo očekávaným směrem a budou respektovat původní komunikační vazby v krajině,
- účelové komunikace v pánevní části budou obsahovat opatření znemožňující vjezd nepovolaných vozidel.

Odůvodnění: Prostupnost území pro člověka není nároková a ne všechny záměry musí být v krajině naplněny. Proto pojem diferenciacie – segmenty zejména horské krajiny mohou využívat pro volný pohyb i účelové komunikace krajiny, budou – li tak vybaveny a naopak – nebudou – li rizikem pro nelegální vjezd vozidel, která tam nepatře včetně souvisejících negativních dopadů na krajinu.

Vize:

- bude prověřena obnova dopravních vztahů Litvínov – Jirkov,

Oblast těžby

ÚSK se zásadně vymezuje vůči opakovaným pokusům o posunutí územně – ekologických limitů těžby.

Vize:

Stabilitu krajiny v tomto smyslu určí jako zásadní podmínku udržitelného stavu a rozvoje území.

Oblast brownfields

Vize:

Objekty původní hlubinné těžby a další nepůvodní areály, které nejsou součástí původních sídel a nejsou nositeli zařízení veřejné infrastruktury, budou výhledově zcela a nekompromisně odstraněny. Dohodnout časový horizont – 60 roků.

Oblast ochrany přírody a ekologické stability krajiny

Návrhová část:

ÚSK vymezí rámcově územní systém ekologické stability jako celek. Poukáže na možnost korekce nadmístního (nadregionálního a regionálního) systému ekologické stability, které může následně ORP uplatnit vůči budoucí aktualizaci zásad územního rozvoje Ústeckého kraje. ÚSK vytvoří schéma lokálního ÚSES, označí chybějící či problémové segmenty lokálního systému včetně kritérií pro jejich dopracování v územních plánech měst a obcí.

ÚSK bude iniciovat prostřednictvím vyhlášení významných krajinných prvků legislativní ochranu částí nezastavěného území, které jsou z hlediska biodiverzity, celistvosti, hydrologie a krajinného rázu zásadní.

f2) Souhrnné doporučení pro zohlednění návrhu při činnosti orgánů veřejné správy a dalších subjektů:

Nutná koordinace:

- ÚSK s ORP Litvínov a Žatec,
- s územní studií Krušné hory (T-plyn pro KÚÚK),
- s rekultivací povrchové těžby.

Odůvodnění: Vše uvedené směry koordinace upozorňují na dokumenty, které mají přímý vliv na rozhodování státní správy v krajině:

- ÚSK ORP Chomutov a Litvínov mají společná povodí 4. řádu a navzájem se ovlivňují,
- ÚSK ORP Chomutov a Žatec mají společné přírodní hodnoty (údolí Ohře, údolí Hutné), které jsou nositeli základních hodnot krajiny dle ÚSK ORP Chomutov,
- územní studie Krušné hory je novým územně plánovacím podkladem shodně jako tato ÚSK.
- rekultivace povrchové těžby vychází ze správního rozhodnutí báňského úřadu, týká se výhradně prostoru těžby, přičemž neexistují legální nástroje na koordinaci rekultivací a navazující krajiny (viz vyjádření Severní energetické),
- rekreační areál jezera Most je (vedle jezera Milada v ORP Ústí nad Labem) druhým prostorem s dominantní vodní hladinou. Naplňován záměrů může mít vliv na navazující krajinu.

ÚSK bude podkladem pro činnost jiných orgánů veřejné správy a dalších subjektů (např. správci, hospodáři), kteří mohou uložit a realizovat opatření ke zlepšení stavu krajiny.

Odůvodnění: Administrativní hranice ORP Chomutov i další hranice jsou projevem terciární struktury a vůči krajině jsou až na výjimky (osy vodních toků) nahodilé. Běžná koordinace území z hlediska aplikace relevantních zákonů a dalších právních dokumentů ve vztahu ochrany přírody a krajiny, ochrany lesa i zemědělského půdního fondu náleží do standardu chování státní správy a nemusí být zbytečně zdůrazňována.

Je zapotřebí zdůraznit, že některé sledované projevy v krajině (sukcese zemědělské půdy, rozvoj údolních niv) nemají oporu v legislativním prostoru a nejsou tedy z hlediska veřejné správy vymahatelné. ÚSK doporučuje případnou revizi příslušných zákonů a navázaných obecně závazných předpisů.

f3) Přehled jevů doporučených k doplnění do územně analytických podkladů

- 4a brownfieldy (greenfieldy):**
- 11 urbanistické a krajinné hodnoty:**
- 13a architektonicky nebo urbanisticky cenné stavby nebo soubory staveb, historicky významné stavby, místa nebo soubory staveb:**
Navrhnout podrobnější kategorizaci těchto jevů z hlediska srovnatelných hodnot, v grafickém zobrazení pracovat s pojmem „soubor“, ke kterému náleží i bezprostřední okolí, které má podmiňující vztah k vlastní hodnotě takto vymezených staveb.
- 17a krajinný ráz:**
- 17b krajinné okrsky:**
- 21 územní systém ekologické stability:**
Na úrovni lokálního (místního) ÚSES doporučujeme komplexní přepracování jevu v rozsahu současně platné Metodiky MŽP k vymezení plánů územního systému ES (MŽP 03/2017 - Metodický podklad pro zpracování plánů ÚSES v rámci PO4 OPŽP 2014-2020 - aktivity 4.1.1 a 4.3.2) včetně všech vazeb mezi jednotlivými hierarchiemi ÚSES a dodržení všech principů vymezení ÚSES dle platné Metodiky. Současně upozorňujeme na citlivost této problematiky – ÚSES je aplikován (tedy i nesprávně) do územních plánů autorizovanými osobami a fáze projednání územních plánů jsou vždy doloženy dotčeným orgánem dle zákona č. 114/1992 Sb.
- Více:*
- Na úrovni nadregionálního a regionálního ÚSES doporučujeme zahájit dialog s krajským úřadem ve smyslu úpravy částí nadregionálních a regionálních biokoridorů ve smyslu těchto P+R.*
- Problematika ÚSES bude propojena s problémem dálkových a lokálních migračních koridorů.*
- 23a významné krajinné prvky:**
Ve smyslu zjištění v krajině se zpracovatel zaměřil na princip vymezení skutečného stavu krajiny a převod těchto ploch mimo ZPF včetně vymezení jejich ochrany prostřednictvím regulativu územního plánu, popř. vymezením jako VKP ze zákona (části údolních niv, sukcesní plochy navazující na les). Pro potřeby dokončení ÚSK není bezpodmínečné další zpřesňování tohoto jevu, ORP může tento jev dopracovat separátně na procesu ÚSK. ÚSK přesto zpřesní problematiku údolních niv v částech krajiny a v měřítku, kdy je to pro výstupy ÚSK nezbytné.
- 37a lesy, jejich kategorizace a vzdálenost 50 m od okraje lesa:**
Podkladem pro vymezení doporučujeme použít katastr nemovitostí a vůči němu vygenerovat aktuální vzdálenost 50 m od okraje lesa
- 41 bonitované půdně ekologické jednotky::**
Doporučujeme ORP vyvolat s dotčeným orgánem diskusi na uplatňování tohoto jevu jako rovnocenné položky pro rozhodování při změnách v území. Součástí dialogu může být shoda na vyhotovení objektivních podkladových materiálů potřebných pro další objektivizaci účelu, účinku i aplikace tohoto jevu v dalších rozhodovacích procesech.
- 43a plochy vhodné k zalesnění, plochy vhodné k zatravnění**
- 47 vodní útvar povrchových, podzemních vod**
Doporučujeme další členění tohoto jevu z hlediska původního či náhradního tvaru nebo směru (či jinak definovaného) stavu koryta vodního toku. Prostřednictvím přidáných atributů budou vodní plochy rozlišeny podle účelu: akumulace pro potřeby pitné vody, akumulace pro hospodářské využití, retence území, rekreační využití,

Vize:

Současně doporučujeme vymezit tento jev objektivně vůči mapovým podkladům: akceptovat či revidovat soulad skutečného průběhu vodního toku s katastrem nemovitostí. Vymezit rovněž potřebu a problematiku zobrazení vodního toku a vodní plochy jako plochy (vodní a vodohospodářské) z hlediska aplikace v územních plánech dle vyhl.501/2006 Sb.

48a území chráněná pro akumulaci povrchových vod:

Doporučujeme zásadní posílení přírodních ploch generující prameniště Srpiny včetně drobných bezejmenných přítoků dotčeného prostoru. Prostor je vymezen mezi sídly Okořin a Strupčice.

f4) Souhrnné doporučení pro řešení územních problémů, které nelze vyřešit v rozsahu a podrobnosti ÚSK ORP Chomutov

Návrhová část:

Územní systém ekologické stability:

ÚSK jej vymezuje pouze rámcově, doporučujeme vyhotovení Plánu ÚSES na celé ORP ve smyslu současně zaváděné nové metodiky.

Odůvodnění: Současné uspořádání území z hlediska ÚSES je v lokální úrovni neudržitelné (chybná řešení jsou v grafické části ÚSK zvýrazněna), platí nová metodika a ÚSK navrhuje nová patření v krajině, které mohou být prostřednictvím ÚSES dále posílena (GREENFIELD, sukcese zemědělské půdy).

Specifické okrsky:

ÚSK doporučuje prostřednictvím urbanistických studií podrobné řešení zejména hraničních prostorů včetně prostorové koordinace dotčeného území se stavem (návrhem) na straně SRN.

Odůvodnění: Specifické okrsky jsou „druhou“ vrstvou krajinných okrsků a jsou takto odlišeny proto, že se vyskytují pouze v ojedinělých případech a nelze je v této podrobnosti uplatnit v celém řešeném území. Proto pojem „specifický“, důvod a poloha jsou výše v textu ÚSK.

Vize:

Rekultivace:

ÚSK doporučuje iniciovat společný projekt rekultivace dolu ČSA a prostoru zámku Jezeří dle koncepce této ÚSK.

Výčet problémů a rizik:

Dynamické projevy krajiny:

Návrhová část - pro aktuální řešení:

- expozice území větrnou erozí,
- záplavové území včetně území s rizikem záplav,
- sesuvné území,
- poddolované území.

Odůvodnění: V podstatě se jedná o přirozené projevy v krajině. ÚSK především tyto jevy takto vymezuje (hodnotí). Cílová kvalita krajiny pak tyto projevy krajiny přijímá ve své podstatě a požaduje, aby aktivity člověka – v případě střetu – respektovaly přirozené chování krajiny.

Vize – pro výhledové řešení:

- změna hydrologie v závislosti na zátopě zbytkových jam povrchové těžby uhlí.

Těžba nerostů:

Vize – pro výhledové řešení:

Prolomení územně ekologických limitů těžby hnědého uhlí představuje zásah do stabilních a přírodně blízkých segmentů krajiny, porušení vazby sídel na současnou krajinu.

Expansie do krajiny:

Návrhová část - pro aktuální řešení:

- *dle ÚAP = zdroje znečištění území, ostatní ekologická rizika,*
- *expansie do přirozeného prostředí okraje lesa,*
- *hrozba černých skládek ve vazbě na nadměrnou přístupnost krajiny.*

Odůvodnění: Krajina s tak výraznou proměnou je v principu nestabilní. Stabilitu krušnohorských lesů neustále (bez ohledu na celostátní problematiku sucha + kůrovce) ohrožují proměnné vlastnosti půdy a z toho plynoucí absence přirozené odolnosti (naposledy expance kloubnatky smrkové). Dosavadní historie jinak úspěšné záchrany Krušných hor tak opravňuje k uplatnění – eliminaci všech zbytných antropogenních projevů. Návrh ÚSK je v tomto smyslu jednoznačný – žádná další urbanizace nad rámec přirozeného rozvoje sídel (=přijetí územních plánů), žádná expance do kontaktních ploch lesa a krajiny či lesa a sídel.

Opakovaný výskyt černých skládek je problémem, přesahujícím možnosti ÚSK. Přesto ÚSK zdůrazňuje potřebu stavebně technického (a možná i legislativního) znepřístupnění krajiny v místech napojení účelových komunikací krajiny na silniční síť.

Ostatní:

Návrhová část:

- *produktovody (plynovody) – jejich vedení v krajině včetně trvalé změny panoramatu Krušných hor a trvalé expozice urbanizovaného území a potenciálních rozvojových ploch měst a obcí.*
- *umístování přečerpávacích vodních elektráren a dalších jiných (alternativních) účelových zařízení s krajinou nesouvisejících,*

Odůvodnění: Neporušené čelo Krušných hor je (již vytvořenou, existující) cílovou kvalitou krajiny. S výjimkou vysílače Jedlák a dočasnou posicí větrných elektráren při dálkovém pohledu na Krušné hory není exponováno antropogenními stopami. O to více je zapotřebí sledovat další přípravu druhé trasy VVTL plynovodu a požadovat preferenci krajinného rázu nad ekonomickým hlediskem výsledného výběru jeho trasy..

Rovněž výstavba přečerpávacích vodních elektráren je bezpochyby zásahem do krajinného rázu a z výše uvedených důvodů je přijetí možnosti jejich instalace v Krušných horách rizikem.

Výčet problémů a rizik vůči jednotlivým krajinným celkům: (shrnutí textů – viz výše)

Krajina náhorní plošiny Krušných hor:

Návrhová část - pro aktuální řešení:

- *nestabilita lesních porostů, místy nevhodné hospodaření v místech imisního zatížení,*
- *odvodňování krajiny,*
- *energovody,*
- *výstavba větrných elektráren a tlak na jejich na výstavbu.*

Krajina svahů Krušných hor:

Návrhová část - pro aktuální řešení:

- *energovody a jejich umístění v krajině v rozporu s principem zachování krajinného rázu,*
- *umístování přečerpávacích vodních elektráren a dalších jiných (alternativních) účelových zařízení s krajinou nesouvisejících.*

Vize – pro výhledové řešení:

- provoz a další rozvoj rekreačních center Pyšná a Mezihoří a ostatních zařízení hromadné rekreace jejich soulad s cílovou kvalitou zklidněné horské krajiny.

Krajina krušnohorského zlomu:

Návrhová část - pro aktuální řešení:

- snížená prostupnost krajiny, migrační bariéra,
- absence rekreačních funkcí krajiny,
- narušení hodnot v krajině.

Vize – pro výhledové řešení:

- urbanizovaný prostor měst Chomutov - Jirkov sevřený zvedajícími se svahy Krušných hor na jedné straně a dopravní infrastrukturou, doly a poddolovaným územím s výsypkami na straně druhé,
- narušený vodní režim v území,
- četné energovody omezující prostupnost krajiny pro člověka,
- průmyslové provozy v okraji města bez začlenění do krajiny.

Krajina uhelné pánve

Návrhová část - pro aktuální řešení:

- komprimace tras dopravní a technické infrastruktury do úzkých koridorů brání prostupnosti krajiny,
- ekologicky nestabilní velké plochy,
- narušený vodní režim, snížená retence krajiny.

Vize – pro výhledové řešení:

- průmyslové provozy přinášející rizika,
- dopravní infrastruktura,
- snížená hodnota krajinného rázu, narušení civilizačních, estetických i přírodních hodnot,
- omezení zemědělství vlivem těžby,
- narušení vztahů v krajině vlivem rozsáhlé těžby, odstranění sídel, ztráta tradičních funkcí krajiny, snížení ekologické stability, omezení migračních cest, snížení prostupnosti krajiny, omezení rekreačních funkcí krajiny.

Zemědělská krajina

- ztráta schopnosti prameništ' vodních toků a ztráta přirozeného chování navazující vodoteče,
- prvovýroba na velkých půdních blocích ohrožených větrnou erozí,
- ztráta schopnosti produkce původních (tradičních, charakteristických) forem – sady.

Návrh řešení problémů, snižování ohrožení a předcházení rizikům v krajině

Hydrologie území:

Návrhová část - pro aktuální řešení:

- zvýšení retence v území,
- optimalizace protipovodňové ochrany v území,
- rámcové vymezení niv vodotečí,
- zvýšení protierozní ochrany.

Odůvodnění: Výše uvedené problémy představují jedině – návrat k přirozenosti vodních toků a přijetí jejich přirozeného chování – tedy včetně záplav. Samostatným a řešitelným problémem je stabilizace povodí vodních toků jako celku a to prostřednictvím funkčního a druhově původního uspořádání lesa, přijetí sukcese zemědělské půdy na nepůvodních pozicích, ukončení procesu odvodňování zemědělské půdy v pozicích, kdy tato není fakticky využívána a uměle udržována na platformě dotací.

ÚSK současně poskytuje návod na dílčí změny chování v zemědělské krajině, které lze naplnit jak prostřednictvím pravidel dotací, tak stavebně technickými opatřeními např. na platformě komplexních pozemkových úprav, které dosud v rámci celého ORP nebyly realizovány.

Propustnost krajiny:

- Vize – pro výhledové řešení:
- omezení propustnosti krajiny je detekováno:
 - na plochách povrchové těžby,
 - oborou Fláje,
 - areálem Unipetrolu.
 - omezení propustnosti krajiny bude eliminováno:
 - prostřednictvím funkčního ÚSES – viz krajinné potenciály,
 - přijetím sukcese krajinou a ochranou přírodních ploch.

Ochrana území před nepůvodními a invazními druhy rostlin a patření k jejich nahrazení:

- Návrhová část - pro aktuální řešení:
- v prostoru krušnohorského zlomu,
 - v rámci náhorní plošiny Krušných hor.

Odůvodnění: Problém souvisí bezprostředně s nestabilními půdními a klimatickými podmínkami. Tento střednědobý problém (desítky roků) lze systematicky snižovat deklarovanou absencí dalších – zbytných – antropogenních projevů.

- Vize – pro výhledové řešení:
- v prostoru mostecké pánve.

Revitalizace ploch a renaturalizace krajiny:

- Vize – pro výhledové řešení:
- doly a výsypky:
 - vodní toky a jiné nepřírozenosti:
 - zvyšování koeficientu ekologické stability:

Řešení ploch BROWNFIELDS a nepůvodních areálů v krajině:

- Vize – pro výhledové řešení:
- systematický útlum a postupné a důsledné odstranění veškerých nepůvodních staveb mimo veřejnou infrastrukturu.

Snižování nepřiměřených zátěží v území:

- Návrhová část - pro aktuální řešení:
- znečištění ovzduší imisemi,
 - prašnost,
 - znečištění podzemních a povrchových vod,
 - kontaminace půdy.

Odůvodnění: Zásadní problém s přímou vazbou na cílovou kvalitu pánevní krajiny včetně vyloučení nepůvodních urbanizovaných ploch. Tento problém je nejsilnější v oblasti Záluží, proto jsou závěry ÚSK v tomto řešení problému nekompromisní. Míra současného znečištění půdy a kontaminace půdy současně opravňuje k širší proměně pánevní krajiny prostřednictvím ploch GREENFIELDS.

- Vize – pro výhledové řešení:
- urbanizace mimo sídla
 - povrchová těžba
 - chemická výroba

- *perforace krajiny a eliminace okolností vzniku černých sládek*

Změna klimatu:

Návrhová část - pro aktuální řešení:

- *zadržování vody jako určující parametr konkrétních záměrů a konkrétních změn v krajině*

Odůvodnění: ÚSK poskytuje v tomto smyslu dostatečný argumentační prostor pro opatření ve změně struktury lesních ploch, pro přijetí sukcesních procesů na zemědělské půdě a na obnovu vodních toků.

Vize – pro výhledové řešení:

- *změna struktury a systému hospodaření lesů se schopností krátkodobých i koncepčních změn s cílem zachování stabilizačního významu.*

Dosažení cílů

Dosažení cílů ÚSK je odlišné z hlediska aplikace a časové realizace.

Aplikace prostřednictvím územních plánů:

(či jejich změn) obcí (měst) je jednoznačná, nástrojem jsou zásady urbanistické koncepce = ztotožnění s deklarovanou cílovou kvalitou krajiny, které mohou:

- *vyloučit typy staveb, které jsou v rozporu s cílovou kvalitou krajiny prostřednictvím nástroje asanace či funkční a prostorové regulace,*
- *omezit stavebně technický rozvoj objektů individuální rekreace v posicích, které jsou v rozporu s cílovou kvalitou krajiny.*

Aplikace prostřednictvím generelů:

- *iniciovat zpřesnění rámcového vymezení ÚSES dle této ÚSK na platformě generelu ÚSES v měřítku ORP Chomutov,*
- *vyřešit vedení cyklostezek zásadně mimo silniční síť,*
- *prověřit potenciál obnovy krajiny po ukončení povrchové těžby hnědého uhlí.*

Aplikace prostřednictvím Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje:

- *stanovení zásad ochrany krajinných hodnot při umísťování staveb technické infrastruktury nadmístního významu,*

Aplikace prostřednictvím legislativních nástrojů:

- *iniciovat změny zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny z hlediska zařazení určujících segmentů krajiny jako VKP ze zákona = místa zjištěné resp. přijaté sukcese zemědělské půdy,*
- *iniciovat výklad zákona 334/1992 Sb., ochraně ZPF ve smyslu přirozenosti původních sídel na půdě v I. a II. stupni ochrany tak, aby bylo možné při rozvoji sídel preferovat urbanistické hledisko.*

Aplikace prostřednictvím veřejné diskuse:

- *obnova a ochrana (dědictví) jednoznačných krajinných a sídelních hodnot,*
- *obnova zaniklých obcí,*
- *komplexní ochrana potenciálu Krušných hor.*